BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
8 M
17

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

74 a 6
74 a 8

12
5
C
1,8

Digitized by Google

Digitized by Google

D. D. R. C. F.

LAZARI MEYSSONNERII

MATISCONENSIS DOCTORIS PHILOSOPHI, MEDICI FAC. MONSP. PRACTICI LVGDVNENSIS

PENTAGONVM PHILOSOPH.-MEDICVM.

SIVE

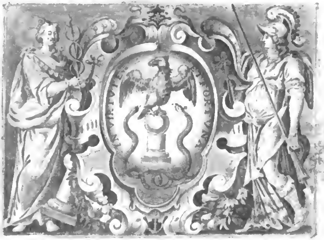
ARS NOVA REMINISCENTIÆ.

Cum Inſtitutionibus Philoſophiæ Naturalis, & Medicinæ ſublimioris & ſecretioris, Theoricæ, Practicæ; Et CLAVE hactenus deſiderata omnium ARCANORVM naturalium Macrocoſmi & Microcoſmi traditorum, vel ſcriptorum.

A Priſcis Sapientibus Philoſophis, Medicis, Mathematicis, Hebræis, Chaldæis, Græcis, Latinis, Arabibus, Cabaliſtis, Hermeticis, Platonicis, Peripateticis, & Neotericis ſelectioribus, in hanc diem,

OPVS NOVVM,

Ad diſcendam, docendam, & feliciter faciendam Medicinam omninò neceſſarium, Philoſoph. ſtudioſis, & quibuſlib. vitam *longam, ſanámq;* ſitientibus vtiliſſimum.

LVGDVNI,

Sumptib. IACOBI & PETRI PROST, fratr.

M. DC. XXXIX.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO,
SAPIENTISSIMOQVE DOMINO,
D. D.

DE BVLION,

TORQVATO
VTRIVSQVE MILITIÆ
EQVITI,
ET AB VTROQVE CONSILIO REGIS
CHRISTIANISSIMI,
SVPREMO ÆRARII GALLICI PRÆFECTO.

DVM omnes ſummam Tuam in Gallicarum opum Adminiſtratione Prudentiam CHRISTIANISSIMI REGIS noſtri mandatis, & Diuinis Eminentiſſimi Cardinalis RICHELII Conſiliis obſecundantem, admirantur,

Digitized by Google

& laudant : Ego (quod Medicorum eſt) impenſiùs incolumitati mortalium intentus, vt meis defungerer partibus non ingratum tibi futurum exiſtimaui, ſi quod communi generis humani beneficio comparaſſem in te vnum priuatim conferre cogitarem. Et homo Æduus Virum eodem cœlo ſuſceptum patriâ curâ, & ſalutaribus (quod aiunt) Deorum manibus orbi Gallico conſeruare conarer. Eóque magis quod magna illa τῆς πατρίδος δύναμις *in te potentiſſimè vigeat, cuius Nomen inclytum longa Nobiliſſimorum Maiorum ſeries, ita publicis Prouinciæ tabulis, & Vrbis noſtræ Annalibus inſeruit, vt nec refigi poſſit, nec obliterari. Memini enim ex Auitæ Bibliothecæ ruderibus, mihi olim viſum M.S. codicem, accuratiſſimi illius Matiſconenſium Hiſtoriographi Fuſtalerij affinis quondam mei, qui Antiquiſſimæ Veſtræ Familiæ Nomen in illis Burgundionum finibus cum Berardo Epiſcopo, Ludouici VII. temporibus agnoſcebat. Et niſi ſæculorum inuidia, bellicis tumultibus, & incendiorum conſumptionibus Ciuitatis antiquæ Chronologiam mancam, & mutilam plurimis locis reliquiſſet, præclara Gentis BVLIONVM facinora, à percelebri quæ illo æuo contigit expeditione Hieroſolymitana, huius ſcriptoris beneficio in hoc vſque tempus innotuiſſent; ſed nec illud omnibus Principibus conceſſum, nec id Tua poſtulat ad Veſtræ Pro-*

ſapiæ

piæ ſplendorem Dignitas, quâ non Vrbi, ſed Orbi Galliarum conſpiciendus, finitimis ſuſpiciendus emines, ac omnibus longiſsimis, feliciſsimiſque vitæ ſæculis, (ſi ſors humana-mortalis pateretur) deuouendus. Quid enim ſublimius inter publica munia, quam Suprema Ærarij, Regni Chriſtianorum maximi Præfectura, in quâ gerendâ tanta non modò probitatis Tibi gentilitiæ teſtimonia prodidiſti, ſed etiam ingenij, vt omnem ſagacitatis vim ſuperaſſe, & ſummum integritatis gradum tuâ curâ attigiſſe videaris. Quis enim in hâc temporum Anguſtiâ, poſt tot bella ciuilia, tot ſumptus militares, quibus exercitus copioſi iam poſt tot annos in exteris Regionibus ſeruati ſunt, & quorum beneficio LODOICO IVSTO Duce, tot victoriis; pax & libertas Galliæ, ſuppetiæ fœderatis datæ ſunt, Hoſtes Regni fuſi, fugatique? Quis, inquam, crediderit hoc Gallicarum opum vi factum, niſi plus quàm Oeconomicam ſibi fingat earum adminiſtrationem; aut niſi credere malit, Regnum bellis vexatum, & depauperatum, omnes Europæ diuitias, in ſummâ paupertate exeruiſſe; vt reliquas in eâ Gentes ſuæ ditioni ſubmitteret? Sed hoc credant qui nondum ære lauantur pueri. Nos cum melioris notæ Hominibus, tantam induſtriam miraculo proximam agnoſcimus, & vitam, & diuturnam ſanitatem huius authori mille votis optamus: Huc Penta-

gonum iſtud ſalutiferum , quod tibi nunc offero, SAPIENTISSIME REGIS NOSTRI ΒΟΥΛΗ-ΩΝ, *Cuius Doctrina firmiſsimis demonſtrationibus, & experimentis ſtabilita, Nouum & hactenus expectatum Medicinæ lumen afferet, & Naturali Philoſophiæ, quæ eius eſt* προοίμιον, *vt inpoſterum Rationes facillimæ curandorum Affectuum omnium, quos vulgus credit incurabiles abſque Empiricorum auxiliis eluceſcant, & Occultarum qualitatum dicterium obſoleſcat, veris cauſis naturalibus patefactis, & Vitæ producendæ modus è fabulis excedat. Hâc enim ſimplici, ſolâque cognitione Philoſophis, Mediciſque digniſsimâ poſt omnia præcepta Veterum, abſolutiſsimâ, cognitu facillimâ, non ſolùm Febres, quas vulgò longas appellamus, vt Quartanam; aut lethales, vt quæ maligna nominatur breui, nullóque ferè negotio, ſed Apoplexiam, Paralyſim, Epilepſiam, Hydropem, Calculum, Fiſtulas, aliaque inſanabilia corporis mala percuraui: Nomina locorum, & perſonarum etiam hodie ſuperſtitum, & notarum publica beneficio preli Typographici feci. Et viuunt adhuc in extremo ſenio conſtituti; Qui iam à ſexennio libitinæ iure Silicerniorum deuoti, ſepulchrum poſt vltimum Climactericum, & Enneaticum ſuperarunt. Hanc ſi in clientelam Tuam aſſumere digneris, vix erit quod ſperare*

Digitized by Google

rare prætereà valeam, cùm hoc patrocinio id honoris conſequi poßim, quod Nobilißimi Maiores Tui Auo meo non denegarunt, vt is ſim videlicet, qui BVLIONVM familiæ antiquißimæ addictißimus ILLVSTRISSIMI TVI NOMINIS, habear,

Cliens deuotiſſimus,

L. MEYSSONNIER, D. M.

Digitized by Google

MEDICINÆ STVDIOSIS S.

NON eſt quod longiori Præfatione, Philiatri Amiciſſimi, vos detineam. Habetis hîc omnia Philoſophiæ Naturalis, & Medicinæ præcepta, facili methodo digeſta, certis experimentis, veris demonſtrationibus explicata; Multiplicitate diuiſionum non vexabitur veſtra memoria, cùm ſolo Quinario maiores, minoréſque partes Operis coërceantur. Si Vniuerſalis Pentagoni methodum quis ſequi velit, decem menſibus egregiè nauatâ operâ Theoricæ Medicinæ, & Philoſophiæ Φυσικῆς plus aſſequetur, quàm vulgari ſtudendi ratione triginta, ne plures adiiciam. Si ſecundùm capita Particularis, quæ ex Practicorum Authorũ lectione colliget in ſingulorum Affectuum conſideratione, & ſecundùm leges eorum meditari aſſueſcat, non ſolùm maximo memoriæ leuamine, ſed temporis, & lectionis compendio, in tam familiarem Praxeos Diagnoſticæ, & Therapeuticæ cognitionem deueniet, vt ſeniorum, & exercitatiſſimorum Practicorum pauciſſimis annis, ῥᾳστώνην, καὶ ἀκρίβειαν, multo vſu comparatam, dicendo, præſcribendo, & feliciter curando, ſi non ſuperet, æquet ſaltem. Nam ſolo Rationis ductu, per Reminiſcentiam, in occultiſſimorum quorumque cognitionem perueniet, miro ordine diſpoſita concipiet, in Conſultationibus ſine labore exponet; ſi docendum, aut dicendum amplificatione tantâ, quantâ cupiet enarrabit: Et ſtatim à primo meditationis inceptæ menſe, mirabilem huius laboris, primò certè, (vt ſunt omnia) aſperi, percipiet vtilitatem. Apertas videbit Naturæ portas; & paucorum Authorum, qui in Vniuerſali Pentagono citati ſunt, & in quinto circulo Particularis, ſine numeroſiore Bibliothecâ, cuncta quæ ad Metaphyſicas, & Phyſicas hypotheſes, Medicas, & Mathematicas obſeruationes neceſſarias ad λογισμὸν ἀναμνηστικὸν erunt neceſſaria, (dum aliquando ſi DEVS voluerit, noſtra in hocce Pentagonum vtrumque Commentaria pro omnibus fuerint,) obtinebit. Hanc igitur ARTEM verè BREVEM, ſemper autem LONGAM, dum multa ſunt adhuc inuenienda, & dum methodo carentes labyrinthea ſtudia, cum momentaneâ vitâ comparamus, amplectimini: Et Veritatis Authori DEO אלהים, qui IESVS, & ΣΩΤΗΡ noſter eſt, gratias mecum agite pro tanto, tamdiuque deſiderato, à Mortalibus beneficio. ἀναγραφθείς.

IN ROZA LAVRVS EN MESSIS.

INDEX

Digitized by Google

INDEX
PRÆCIPVORVM CAPITVM VTRIVSQVE PENTAGONI.

PENTAGONVM VNIVERSALE.

PRÆMESSVM HISTORICVM, ſiue ſomnium, in quo viſum Pentagonum. DISCEPTATIO PHILOSOPHICA, de Pentagoni, & Quinarij myſticis ſignificationibus. PENTAGONI Vniuerſalis delineatio.

I. RADIVS.

ARCHETYPVS. Numerationes Diuinæ. Diuina Nomina. Attributa Diuina. Hierarchia Celeſtis. Theologia è naturalibus.

II. RADIVS.

FIRMAMENTVM. Stellarum fixarum vires, motus, colores, diſpoſitiones, magnitudines. Scriptura Angelorum. Signa cœleſtia.

III. RADIVS.

PLANETÆ. Aſtronomicæ obſeruationes. Syſtema Planetarum. Eorum Numerus. Harmonia cum Elementaribus principiis: Salis, & Lunæ; Olei, & Veneris; Spiritus, & Mercurij, &c. Fontes Aſtronomiæ, & Aſtrologiæ.

IV. RADIVS.

ELEMENTA. Principia defluunt à ſuperioribus, Partes Mundi Elementaris triplices. Cõtinentes, Matrices Principiorum. Contentæ, ipſa Principia. Impetum faciens Ignis Naturæ. Compoſitę Mundi Elementaris partes. Aëreæ ſimplicibus inhærentes, Perfectè vel imperfectè mixtæ. Aqueæ perfectæ, vel imperfectæ mixtionis. Terreæ eiuſdem diuiſionis. Impetum facientes Spiritus Aſtrales. Fontes Philoſophiæ Naturalis.

V. RADIVS.

HOMO. Microcoſmus. Myſterium Archetypi in Homine.

¶¶ Animæ

Animæ humanæ magnalia. Firmamentum in homine. Zodiacus Hominis. Loca Planetarum in eius corpore. Harmonia Microcoſmi,& Macrocoſmi mirabilis. Elementa & Principia Hominis. Spirituum Spheræ. Diſtributio partium Hominis ſecundùm principia Elementaris Mundi. Admirabiles Sympathiæ,& earum cauſæ. Oeconomia Microcoſmi ſtupenda nouis rationibus explicata. Animalia, Vegetabilia,& Mineralia in Homine. Hiſtoriæ raræ. Aureum, Galeni dictum,& eius enarratio.

PENTAGONVM SPECIALE NOSOLOGICVM.

MEDICINÆ vera Definitio. Sani non ſubiiciuntur Medicinæ. Conualeſcentiæ & decidentiæ gradus Morbi ſunt. Quinque conſideranda in quolibet Affectu præter naturam.

CIRCVLVS PRIMVS.

ESSE MORBOSI AFFECTVS.

RADIVS I.

NOMEN. Nominum vis in rerum cognitione. Nomina Hebraïca, Græca, Arabica, Latina, Gallica,&c. in quolibet affectu conſiderata; Nomina deducunt ad cognitionem ſymptomatum.

RADIVS II.

SYMPTOMATIS GENVS. Symptomata vmbræ morborum. Simplices Affectus. Mutata Excrementa. Læſæ Actiones.

RADIVS III.

SYMPTOMATIS SPECIES. Simplices Affectus Audibiles. Soni, Viſibiles, Colores, & Luminis in microcoſmo diſpoſitiones: Olfactiles, Odores: Guſtatiles, Sapores: Tactiles, Aſperitas, læuitas, durities, mollities, &c. Excrementorum mutata Subſtantia: Qualitas : Quantitas : Excernendi modus. Actiones, Animales, Senſus, Motus, Vitales, Pulſus Reſpirationis, Naturales Appetentiæ, Alterationis, Excretionis, Nutritionis, Accretionis, Generationis: Deprauatæ: Diminutæ: Abolitæ.

RADIVS IV.

MORBI GENVS: Triplex. In Spiritibus: Partibus: Obiectis agẽtium ſpirituum. Egregia ſimilitudo. De ſenſuum modo noua Doctrina.

RADIVS

Digitized by Google

RADIVS V.

Morbi Species. Spirituum vnionis Solutio, Diſſolutio: Spirituum Oppreſſio, Suppreſſio. Partium, Figura, cauitas, meatus, ſuperficies, denſitas, raritas, longitudo, latitudo, numerus, ſitus, conſenſus p. n. conſtituta. Continuitas ſoluta. Subiecta in corpore heterogenea.

CIRCVLVS SECVNDVS.

Cavsa Morboſi Affectus. Vera Morborum, & propria Genera. Subtilis diſceptatio de morbo & cauſâ morbi.

RADIVS I.

Cavsa Solvens Spiritus, aut Partes, Spiritus Mali Dæmones, Spiritus ſulphurei, Nitroſi, Mercuriales impuri. Partes ſoluentia: Ignis externus, Corpora incidentia, pungentia, lacerantia, lūbrici, pediculi, &c. Sal Microcoſmi Cauſticus, Armoniacus, Arſenicalis: aut etiam Elemẽtaris Macrocoſmicus cauſticus, &c.

RADIVS II.

Cavsa opprimens, Spiritus, aut Partes. Aër craſſior. Vapor grauior. Sulphur impurum. Fœces Tartareæ, Aqua externa & interna: Sal diſſolutus; Sal in ſpiritum extenſus; vel in Mixtionibus, vt in Pituitâ. Corpora contundentia, comprimentia.

RADIVS III.

Cavsa Generans, ſubſtantias excrementitias internas aduerſas Igni Naturæ. Externa in Elementis, Aëre, Aqua: Alimentis: Somno: Vigiliâ: Pathematis Animi.

RADIVS IV.

Cavsa movens. Spiritus mali-Dæmones. Imaginatio commota. Spiritus Aſtrales. Spiritus Elementares. Pathemata Animi.

RADIVS V.

Cavsa Obiecti. Subſtantiæ luminoſæ, ſonoræ, ſapidæ, odoriferæ; Aſperæ, duræ per exceſſum, ita vt non cedant Naturæ ex externis prodeuntes; ex internis prodeuntes. Ex internis; Halitus, vt in vertigine, & ictero.

CIRCVLVS TERTIVS.

Locvs Morboſi Affectus.

RADIVS I.

Pars Similaris. Quid Pars ſimilaris. Os, Cartilago, Ligamẽ-

¶¶ 2 tum,

... , Mebrana, Fibra, Caro, Cutis, Adeps, Medulla, Vngues, Pili, Humores oculorum, Cuticula.

RADIVS II.

Pars dissimilaris. Venæ, Arteriæ, Nerui, ſunt partes diſſimilares. Circulatio ſanguinis, Vbi, & Quomodo fiat. Partes præcipuæ ante partum. Motus cordis in fœtu. Partes præcipuæ poſt partum; in his qui adoleuerunt. Deferentes à Principibus, ſiue Præcipuis. Glandularum vſus nouâ explicatione deſcriptus. Renum, & glandularum idem vſus in humano corpore. Pulmonis vſus à Neotericis non explicatus. Emunctoria cerebri, Palati, Naturalium Organorum ſecundæ digeſtionis, &c. Canales expurgatorij emunctoriorum. Media ſenſibilium motuum. Motui inſeruientia organa.

RADIVS III.

Pars Morbi. Loca ſpirituum, Conceptiua, Excluſiua, Perfectiua, Diffuſiua: Partes, quæ loca ſunt Morborum ſecundariorum. Loca Morborum Obiecti in Cauitatibus, & Meatibus.

RADIVS IV.

Pars Cavsæ. Glandulæ, Parenchymata. Vicina, & circumiacentia loca. Incertus locus malignorum Spirituum, & Aſtralium, & commoti extra vaſa Sanguinis.

RADIVS V.

Pars Symptomatis. Senſuum organa: Emunctoria: Conſentientes Partes Facultatum.

CIRCVLVS QVARTVS.

Signa. Morboſi affectus. Signorum vera Natura & Diuiſio.

RADIVS I.

Signa Morbi. Symptomatum genera, & ſpecies. Conſideratio exquiſita Simplicium Affectuum. Excrementorum ingenioſa, nec Vulgaris doctrina. Actionum læſarum indagatio.

RADIVS II.

Signa Cavsæ. Argutæ interrogationes Medici. Iuuantia, & nocentia. Conſideratio Elementorum. Aëris, Soli, & Aquæ familiaris. Cœleſtes Aſtrorum configurationes: Generales: Particulares. Senſuum quinque exegeſis. Rerum non naturalium applicatio. Lineæ Chiromanticæ. Næui. Somnia. Motus Humoralis

Sorani

Digitized by Google

Sorani Noua,& neceſſaria expoſitio.Signa Dæmonum corpora infeſtantium.Experimenta mira.Hyperphyſicę inueſtigationes. Exorciſtarum ordo.

RADIVS III.

Signa Partis affectæ: Actiones læſæ. Excrementa Doloris proprietas, Propria Accidentia.Affectus ſimplices. Conſenſus Partium Harmonicus, Admirandus. Experimenta Chirurgica:Pharmaceutica. Chiromantica Signa,nec vulgaria,nec Superſtitioſa. Diuinationis ex Nominibus vſus in Simeiotice ad Partem affectam inueſtigandam ex Pythagorâ.

RADIVS IV.

Signa Eventvs.Comparatio virium Naturæ,& Morbi ſiue Spirituum ignis Naturæ:& Spirituum ſoluentium,& opprimentium. Subſtantiarum corporearum:Magnitudo cauſæ Aſtralis: Elementaris: Symptomatum: Species Affectus: Affectæ Partis Dignitas.Inde vires morbi ſignificantur.Aſtrologica ſpeculatio Salutis,& Mortis; ex Eclipſibus; Locis hylegialibus; maleficis, beneficis;Planetis,in Radice,vel Reuolutione Natiuitatis;Locis Lunæ in Zodiaco,ex Arcanis Hippocratis.Quæſtiones Aſtrologicæ:Geomanticæ;Rota Pytagoræ.Sortes Alphabeticæ: Arithmeticæ,Onomatomantia,Indorum regula.Experimenta vrticæ, &c.Obſeruationes Hippocrateæ:Syndrome Signorum.

RADIVS V.

Signa Temporis euentus. Dierum Criticorum ratio Aſtrologica, experimentis probata, Galeno, Ferrerio, Fuchſio. Directionum,Reuolutionum, Profectionum, & conſideratio, Tempora Morborum, Directiones Chiromanticæ, Geomanticæ: Oſtenta.Hiſtoriæ memorabiles.Fatales Torres,Statuæ, Naſi,Liquores,Lampades, Cauſæ eorum:Exempla probantia rara.Prodigia.Cometæ, fulmen,&c. Narratio mirabilis.

CIRCVLVS QVINTVS.

Indicationes curatiuæ Morboſi affectus.

RADIVS I.

An sit agendvm. Axiomata huius quæſiti, ex conſideratione ignis Naturæ,ſecundùm mentem Galeni.

Digitized by Google

INDEX
RADIVS II.

QVID SIT AGENDVM. Scopus Medicorum vltimus, Eius Media : Tria Medicorum Inſtrumenta. Diæta aërem, cibum, potum, excrementa, pathemata, vmbras, frictiones, Exercitia, Balnea, Venerem, Indumenta, Domos, conſiderans. Tincturarum in veſtibus habenda ratio. Animalium, vegetabilium, mineralium contemplatio Pharmaceutica. Signatura & Ignis examen, vim Attractiuam. Extractiuam, reparatiuam, & conſeruatiuam cuiuſque Medicamenti exhibent intelligenti. Arcanum Mirabile Patefactum. Manualium inſtrumentorum Actio cum Actionibus Pharmacorum, Harmonicè conſonat. Quomodo agant Sal, Sulphur, & Mercurius. Actiones Chirurgicæ omninò quattuor. Auxilia ex Archetypo : Firmamento: Planetis: Elementis: & Homine confluunt ad Sanitatem Humanam. DEI inuocatio ſalutifera. Nomina DEI Gratiæ, & Miſericordiæ inuocata efficaciter in curationibus Ægrorum. De Nomine Elohim. De punctis Nominis Quadrilitteri : & eius cognitionis vtilitate. Angelis vtitur DEVS in curatione Ægritudinum Humanarum. Nomina eorum. An vtatur etiam Dæmonibus ? Bonis, & Piis vtitur. Vis Fidei, & Sanctitatis; Sacramentorum: Crucis: Exorciſmorum, in Curationibus morborum. Salutatorum Oratio efficax. Chariſmata ſanationum. REGVM GALLIÆ virtus Cœleſtis-Diuina mirifica in ſanãdis Scrophulis. REGIS NOSTRI LODOICI IVSTI dotes eximiæ : Regum Angliæ Annuli, contra Spaſmum, & Epilepſiam. Comitiſſarum Groleenſium vis contra Hydrophobiam. Idyoſyncratiæ vis : in Pollice Pyrrhi : Sudore Alexandri : Ligaturæ Phyſicæ: Lien Animalium. Perſicaria. Pedes Teſtudinis. Sigilla Planetarum. Vnguentum ſympatheticum. Pentacula, Zenechta. Conſilium Pium. Gamahe. Argumenta noua pro occultâ actione remotorum. Lapis Nephriticus. Beimbruch. Turcois, Imaginationis vis. Ens Pagoium Paracelſiſtarum. Ridicularum Nugarum, & Anilium Rythmorum vis vnde. Pulcra & noua falſò creditarum Incantationum ratio. Poteſtas Aſtralis in amicitiis & inimicitiis. Curationes Melancholicorum. Inuenta Solertiorum. Verborum vis. Muſica Remedia. Harmoniæ diuerſæ, &

earum

Digitized by Google

earum effectus Numerorum in curandis affectibus Ratio Elegans: Cur maſculi ſeptenarij curent Scrophulas? Numerorum anatome,& præſtantia. Hominis poteſtas in creaturas ſublunares.Efficacia Benedictionum,& Maledictionum. Exempla præclara ſacra,& prophana. Aëtij incantatio, Galeno probata. Cur agat? Homeri Medica tractatio.Cucurritus Galli terret Leonem naturaliter.Author ſubmittit ſe humiliter Eccleſiæ.Radiantium ſyderum vis in homine experimentis probatur luminoſa corpora,ex Aſtris defluentia.Experimenta mira.Vmbrarum vis.Hirci, Sorbi:Tiliæ:Virgæ ſanguineæ.Tactus efficacia in Corno:Torpedine.Halitus actio aliorum in alios. Excrementorum vires. Pelluuium Regis Mogor. Doctrina maximi vſus in Praxi Medicâ. Pleuritidis vera cauſa. Febris quomodo accendatur, Demonſtratiua ratio, & Noua. Calculus quomodo generetur per coagulationem.Scorpij venenum quomodo agat,& curetur? Explicatur inauditâ ratione.Hiſtoria Arcani ex Copro à Galeno ſcripta Philoſophicè,& ex veris cauſis explicatur. Cur cranium humanum Epilepticos curet? Menſtruus ſanguis ſcabiem volaticam? Curationes Magneticæ Epilepticorum,verrucarum,contuſionum & affectuum quorumlibet à Sale, Sulphure & Mercurio.De Naſo empto. De Magnetis ad magnetem motu memorabilia, & experta.

RADIVS III.

QVANTVM AGENDVM. Huius doctrinæ neceſſitas in Diæta, Pharmacia,& Chirurgia.Temporis certa quantitas in vſu Medicamentorum, vt curent.Obſeruationes raræ.Definientia Quantitatem IV. Præclara, & notatu digniſſima, circa naturas Hominum.Odore catharticorum purgati: Cuiuſdam Comitiſſæ memorabilis Hiſtoria. Cauſæ morborum ratio quomodo habenda, in quantitate Medicamentorum definienda, Hippocratis,Celſi dicta Notatu digna, Partis ſitus & conſtitutionem quomodo conſiderare oporteat. Medicamenti actio cuiuſlibet ſecundùm gradus diſpoſita.

RADIVS IV.

QVOMODO AGENDVM.Conſuetudinis vis. Ordo curandi per cathartica cautela circa purgantia violentiora, & Mineralia. Ingenioſa

genioſa Syſtematis Mixtorum demonſtratio ; Temporum anni Ratio; Ætatum: Virium Naturæ. Nouæ in vſu Formularum Medicarum obſeruationes. De Cauſæ morbificæ conſideratione. Diſſolutionem, & coagulationem iuuantia. Formulæ remediorum ſingulis partibus curandis conuenientes. Authoris libellus de Vino, & de Curationibus mirabilibus. Delicata Medicina. Catalogus formularum Pharmaceutices Neotericorum.

RADIVS V.

QVANDO AGENDVM. Hebræi Choheleth dictum aureum: & Hippocratis. Epitheton Pindaricum Medici. Fontes huius doctrinæ. Temporum Morborum in Medicinâ Therapeuticâ vſus. Morborum per paroxyſmos agentium cura vera licèt Paradoxa: Hippocratica in Quartana. Febrium continuarum cura Noua : certa ex Hæmocycliæ corollariis. Hora motus Humoralis. Lunę locus in Zodiaco. Obſeruationes Aſtrologicę perpulchrę. Experimenta Ficini, Amati, Zaëlis, Bonati. Tempus purgationis Mulierum Mēſtruæ. Hippocrates Iatromathematicus. Manſiones Lunæ obſeruatæ à Riueriano Medico Regio, ad magnas ægritudines feliciter percurandas. Dies ab Angelo Reuelatæ. Dies Ægyptiacæ. Collectio Aſtrologica Plantarum; probata Galeno, & Æſchrioni Empirico: Experimento Pœoniæ confirmata. Authoris Tabula Aſtrologico-Medica: Gratiarum Actio.

FINIS HVIVS INDICIS.

Google

CATALOGVS AVTHORVM, NON SOLVM MEDICORVM, ſed etiam Theologorum, Iuriſconſultorum; Philoſopho um, Mathematicorum, Hiſtoricorum, Oratorum, Poëtarum, & Grammaticorum; quorum Teſtimoniis *firmata, aut explicata eſt doctrina vtriuſque* Pontagoni.

A

R. ABRAHAM.
Æſchriõ empir.
Aëtius.
Albertus Magnus.
Albumazar.
Alcinous.
Alexander ab Alex.
Amatus Luſitanus.
D. Ambroſius.
Amos.
Anchoranus.
Angelus de Clauas.
Aphrodiſæus.
Ariſtoteles.
Arnaldus Villanou.
D. Auguſtinus.

B

Bauhinus.
Beda.
Bellonius.
R. Ben Iochay.
Braſſauola.
Broſſeus.
Boëtius.
Anſ. de Bood.
Bonatus.
Bargravius.

C

Campanella.
Cardanus.
Celſus.
Chartanus.
Cicero.
Citeſius.
Cocles.
Codronchus.
Columbus.
Copernicus.
Coruus.
Chronicon Britann.

D

Dauid rex.
Del-rio.
Democritus.
B. Dionyſius.
Dodoneus.
Duretus Præſes.
N. Duretus Aſtron.

E

Euripides.

F

Fabius Paulinus.
Fernelius.
Ferrerius.
Ficinus.
Flud.
Foëſius.
Foreſtus.
Frambeſarius.
Fuchſius.

G

Gaffarellus.
Galenus.
Galeotus.
Galilæus.
A. Gellius.
Gemma Friſ.
Geſnerus.
Glycas.
Godofredus.
D. Gregorius.
P. Gregorius.
Guido Cauliac.

H

Hartmannus.
Hasffurtus.
Hemmingus.
Hermes.
Heruæus.
D. Hieronymus.
D. Hilarius.
Hipparchus.
Hippocrates.
P. Hiſpanus.
Hiſtor. Anglic.
Horatius.

I

D. Iacobus Apoſt.
D. Ioannes Apoſt.
Ioannes Archipresb.
Iob.
Iobertus.
Iunctinus.
Cod. Iuſtiniani.

K

Keplerus.

L

Lactantius.
Langius.
Lansbergius.
Laurentius.
D. Leo.
Libauius.

Lullius.

M

Maginus.
Magninus.
Manardus.
H.Manfredus.
Manilius.
P.Marcellinus.
D.Matthæus.
Mathiolus.
Merſenus.
Meſuæus.
Mizaldus.
Monardus.
Moſes Hebræus.
R.Moſes.

N

Nauartus.
Neilus Epiſc.
Niderus.

O

Oracula Sybillina.
Origenes.
Ouidius.

P

Paliſſius.
D.Paulus.
G.Perſona.
Picus Mirand.
Pierius Valer.
Piſanus.
Plato.
Plinius.
Plutarchus.
Polydorus Vergil.
Ponzetus.
Prudentius.
Ptolemæus.
Pytagoras.

Q

Q.Vercetanus.

R

Rabanus.
Rhazis.
Regum Iſraël Hiſt.
G.Reich.
Fl.Remundus.
Remmelinus.
Renodotus.
Richelianæ Tabulæ.
Riolanus.
Riuerianus.
Rondeletius.
Rulandus.

S

Salicetus.
Salius.
Salomon.
Sammarinus.
Santes Pagninus
Sanctorius.
Iul.Scaliger.
Ioſ. Scaliger.
Schenkius.
Seneca.
Sennertus.
Sixtus Senenſis.
Solenander.
Stoffler.
Surius.
Syneſius.
I.Syrach.

T

C.Talmud.
Tanſteterus.
Terentius Maurus.
Theophraſtus Græcus.
Theophraſtus Heluetius
Tobias.
Trallianus.
Tycho braheus.

V

Vayrus.
Valturius.
Variguana.
Wecherus.
Veſalius.
Vierus.

Z

Zacharias.
Zaël.
Zacutus Luſitanus.
Zenodotus.
Zimara.
Zonaras.

Digitized by Google

Ex Epiſtola R. THOM. CAMPANELLÆ, Lutetiæ ſcripta, anno 1638. ad L. MEYSSONNERIVM D. M.

IAM conſidero Ingenium & diligentiã, & natum ad egregia feliciter. Aliud non addo tædio ſtudendi affectus & ſenio, cùm erimus ſimul, ſi quid valeo ad promouenda ſtudia, vt meus eſt mos, tibi non ingrata communicabo. Delector ſupra modum cùm Ingenia non Vulgaria in beneficium Orbis ſurgere nutu Dei comperio. Vale. T. C.

Extraict d'vne lettre du R. P. MERSENNE Minime, du 15. Mars 1639. à Monſieur MEYSSONNIER D. Medecin, à Lyon.

SI vous n'auiez vn Eſprit fecond au delà de l'ordinaire, ie ne voy pas comme quoy vous peuſſiez enfanter de ſi beaux Ouurages parmi le tracas de la Prattique, qui vous oblige tout & nuict à vôtre charge: Mais puis qu'ils viennent pluſtot par la bonté de vôtre Eſprit que par vn long trauail, que vous ne pouuez pas faire à cauſe de tant d'occupations, aſſeurez vous que nous les receuons comme des enfans du Ciel, &c.

In Pentagonum Medicum D. MEYSSONNERII, Viri doctiſſimi, Philoſophi-Medici Lugdunenſis Clariſſimi.

HIC tibi quinque fluit, Lector, PISCINA PROBATA
Porticibus, miris vſque ſalubris aquis.
Quas cæleſte mouet Sidus, certâſque medendi
Inſpirat vires, tempora & apta notat.
Néve Hominem demùm quiſquam cauſetur abeſſe,
Hîc SANATOREM *quilibet Æger habe.*
FRANC. DE BARANCY.

In Artem Reminiſcentiæ V. C. L. D. LAZARI MEYSSONNIER, EPIGRAMMA.

QVI meminiſſe docet Liber, hicquoque ſcire docebit
Ignoras quicquid non meminiſſe potes.
Diſce ſine Inuidiâ breuiter, quod longa vetuſtas
Neſciat ætatem perdocuiſſe breuem.
ANDREAS GRATIER, Matiſconenſ. I.V.D.

Digitized by Google

In Artem PENTAGONI D. LAZARI MEYSSONNERII
Lugdunenſis Medici Percelebris,

Παράγραμμα.

QVicquid Arabs Medicis ſcripſit, Κῷς, atque Latinus
LAZARVS id paruo contrahit iſte Libro.
Hippocrates Græcis; Pœnis Auicenna; Latinis
Celſus; at Hic Gallis pro tribus vnus erit.

IACOBVS PELERIN Reginæ Conſiliarius; & Medicus Matiſcon. Practicus.

De PENTAGONO Philoſophico-Medico D. MEYSSONNERII Medici Celeberrimi

Επίγραμμα AD LECTOREM.

ASpice mirando vaſtum mare carcere vinctum,
Scilicet in paruo magna coacta Libro:
Quæ meliora ſuis Natura coërcet habenis;
Et quæ ſecreto continet illa ſinu.
Author præclaro, præclarus, lumine fulget
Emicat & clarâ clarus in Arte Liber.

FISICAT Philoſophiæ & Medicinæ Doct.

P. D. B.
Equitis Delphinatis Viennæi in LAZARI MEYSSONNERII Pentagonum

EPIGRAMMA.

DVM tua pellendis ſcribit manus inclyta morbis
Dogmata perpetuam promeritura fidem:
Dum Noua Quintuplicis referas Arcana figuræ:
Dum trahis in ſenſus myſtica verba ſuos:
Abdita dum variis ſpandes miracula rebus
Naturâ ſolitas exuperante vices.
Tu tibi ſis ratio: tua nos doctrina legentes
Mirum aliquid menti ſuadet ineſſe tuæ.

PENTA

Digitized by Google

PENTAGONVM MEDICVM PHILOSOPHICVM.

ANNVS erat Epochæ Chriſtianæ quintus, & triceſimus poſt milleſimum, & ſexcenteſimum: Solis ſplendor colluceſcente Baſiliſco viuacior, & ter circa caput meum Iouis illuſtre ſydus in eodem cœli puncto reuolutum, mirabilis concentus harmoniâ ſpiritus meos excitabant: illi depuratiores animo meo Philoſophiæ Sympatheticis illicibus incumbenti, miris modis inſeruiebant. Occurrebat tunc fortè lectio dialogi Menonis Platonici, cum Socrate περὶ ἀρετῆς colloquentis, & eximium illud περὶ ἀναμνήσεως ἐπεισόδιον: quod ſæpiſſime relectum mentem meam ineffabili voluptate capiebat, quæ multiplici meditatione πράξιν in re tam pulchrâ quæritabat: Videbam enim Socraticas periti hominis interrogationes ex ignaro puſionis ingenio Mathematicam cognitionem prius, & prorſus ignoratam, tanquam iampridem inditam elicuiſſe, quam PRÆMESSVM HISTORICVM.

Digitized by Google

Plato in Menon. animo quaſi infuſam exprimebat neceſſitate Rationis ſine Doctore deducente. Quamobrem cum Socrate concludens, quòd τῷ οὐκ εἰδότι περὶ ὧν ἂν μὴ εἰδῇ ἔνεισιν ἀληθεῖς δόξαι, περὶ τούτων ὧν οὐκ οἶδε, & quòd eas ὥσπερ ὄναρ, οὐδενὸς διδάξαντος, ἀλλ' ἐρωτήσαντος ἀνακεκινῆσθαι, tum quod vniuerſa Natura ſit lib. de Doctrina Platon. cap. 25. συγγενής, tum etiam quòd Anima noſtra ſit immortalis vt explicat Alcinoüs, ex paucis indiuiduis cõmunia ipſa percipiens μαθημάτων ἁπάντων ſemina in ſe continens, quæ vnuſquiſque poterit excitare ſi modo ἀνδρεῖος ᾖ, καὶ μὴ ἀποκάμνῃ ζητῶν. Cogitare cœpi, in arte meâ quibus interrogationibus poſſet exſuſcitari in ignaro, qui ſolius eſſet rationis capax, & magnâ animi contentione, ſcopum hunc cognoſcendi, conaretur attingere: Videbam enim præclaram hanc inueſtigandi rationem poſſe, non ſolum ad diſcendam, & docendam, hãc artem, iam à multis licet, & variâ methodo pertractatam multum conferre, ſed etiam ad cognitionem quotidianam multorum abditorum, quæ non ſolum in peculiaribus indiuiduis, ſed etiam morborum generibus accidunt, vt ſecuriorem, acutiorẽ, & capaciorem haberemus Νοσολογίαν, quam Noui morbi, cõtractiorem eſſe, per diuerſas contentiones Neotericorum circa Morbi diuiſionem demonſtrant; quemadmodum & Methodi medendi laceram, diſtractamque, nec à quoquam pleniùs traditam, cognitionem propter differentes, & quodammodo oppoſitas Philoſophorum ſententias circa naturam, & Principia ſubſtantiarum mundi elementaris corporalium, & Medicorum

Medicorum circa virium alimentorum,& medicamentorum origines,& legitimam adminiſtrationē eorum ſecundū conditiones Medicinæ Rationalis.

His implicitus curis,vt inuenirem in animâ meâ ſemina diſciplinæ Noſognomices,& Noſiatriæ,quę eius finis eſt practicis, & ex iis exſuſcitatis, euoluerem interiora quæque & occultiora,vnde mihi,cæteriſque hominibus, hoc animo erga corporis humani, viuentis conſeruationem affectis facillima diſcendi, docendi, faciendique, medicinam ratio poſſet innoteſcere:Reiectis elegantioris,& inutilioris verborum lenocinij ſuadelis, & tricis argumentorum ſcholaſticorum,circa voces,& verba totus in rebus eſſe ſtudui meditationem profundiorem inſtituens non ἔϱιδ☉ ſed ἀληθείας χάϱιν. Itaque de totâ re multum ſollicitus poſt vigiliam in multam noctem productam, DEO prius inuocato,ſomno me tradidi. In hac naturali quiete, cogitauerim, viderim,aut ſomiauerim neſcio:Quidquid ſit ASTRVM lucidiſſimum, & maximum conſpexiſſe credidi, PENTAGONVM,quemadmodum fingere ſolēt pictores,è cuius quinque radiis, quinque,ſplendidiori lumine coruſcabant Hebraicæ litteræ א.ה.ל.פ.ר. ſereno Cœlo, inter reliquas minores ſtellas, quas ex ipſo cubili,remoto(vt erat mihi in vſu)periſtromate, mediis cancellis vitreis nitidiſſimis videre conſueueram; Sed dum in admirationem attentius rapior,rei nouæ nec mihi ſatis cognitæ, altior me ſōnus abſtulit,aut ſaltem memoriam reliqui ſomnij: nam experrectus,dum in apertiſſimas feneſtras So-

lis iubar ſe diffunderet, me Stellam tantum vidiſſe memini magnam,& angulis, quinque donatam, ac Hebraicas quinque litteras quas ab ה. ad פ. per א. vt moris eſt Hebræis,non intelligens numerabam: ſic enim erant diſpoſitæ,vt mihi viſum eſt.

DISCEPTATIO PHILOSOPHICA.

Cogitans igitur quid hoc eſſet, & repetens heſternam meditationem,ignorabam an hoc prodiret ex reuolutâ in phantaſiam illarum ſpecierum memoriâ,iuxta tritum illud:

Omnia quæ ſenſu voluuntur vota diurno,
Corpore ſopito, reddit amica quies.

verùm cũ de ſtellis nec de litteris Hebraicis quicquam propoſuiſſem, ſolùm ego cœlum, alias, ſed non illâ nocte præcedente,luſtrare ſolerem;accuratius rem totam expendendam duxi, memor Hippocratici effati, lib. de inſomn. τῶν ἐν τοῖσιν ὕπνοισιν ὅστις ὀρθῶς γινώσκει, μεγάλην ἔχοντα δύναμιν εὑρίσκει πρὸς ἅπαντα: ὁκόταν γὰρ τὸ σῶμα ἡσυχάσῃ ἡ ψυχὴ κινευμένη καὶ ἐπεξέρπουσα τὰ μέρεα τοῦ σώματος διοικεῖ τὸν ἑωυτῆς οἶκον, καὶ τὰς τοῦ σώματος πρήξιας ἁπάσας αὐτὴ διαπρήσσεται. Quare calamo arrepto ne quid rerum à me viſarum obliuioni traderetur, Pentagonum cum ſuis litteris,vt ſupra delineaui, relinquens conſiderationes

rationes corporis affectionũ quas, vt idem ait Hippocrates ἡ ψυχὴ προσημαίνει, dum ſomniamus, non dubitans cum eo οὐρανὸν καὶ ἀστέρας καθαρὰ καὶ ἐναργέα κατὰ τρόπον ὁρώμενα εἶναι ἀγαθά; & memor doctrinæ D. Auguſtini, quæ docet eſſe genus quoddam viſionis ſecundum mentis intuitum quo intellecto conſpiciuntur Veritas, & Sapientia: & Numerorum in ſomniis, etiam ſacris, rationẽ fuiſſe conſideratam de QVINARI numeri ſignificatione quæſiui multa à prudẽtioribus & ſagacioribus Philoſophis. Et cum Macrobius vir conſularis admonuiſſet me, illam quinario numero proprietatem vltra cæteras eminentes euenire, vt ſolus omnia quę videntur eſſe complectatur, maximam ſpem concepi de tam myſtica Medicinæ Claue reperta; cum & Vniuerſi cognitione opus habeat, Medicus, vt nihil omittat, quod deſtructionem Corporis humani Victis, & conſeruationem eius impedire poteſit, Sed quod prorſus mihi cõfirmauit in Pentagono, fontes Medicinæ quærendos, deſumptum eſt ex geſtis Antiochi, Regis Syriæ, qui felici omine Σωτὴρ eſt appellatus: ferunt enim, cùm apud Galatas decertaturus eſſet, per nocturnam maginem viſum ſibi adſtitiſſe Alexandrum, qui mandaret, vt militibus teſſeram daret ὑγιαίνειν, Pentagrammatoque in vexillis impoſito, tum & ſingulis, & reliquis militaribus veſtimentis aſſuto audacter dimicaret, quo facto admirabilem, à Galatis victoriam conſecutum; imo & Pierius Valer. addidit in Hieroglyphicis, poſſe nos in veræ ſalutis ſignificatum accipere

Contra Adamantium cap. 28.

in ſomn. Scip. cap. 6.

Lib 47. cap. 31.

quinque CHRISTI vulnera ex quibus πεντάλφα componitur exactiſſimum, ſi lineæ duæ ducantur à pectoris Vulnere ſingulæ ad alterutrum pedem, Deinde reflexæ, ad ſingulas manus extēſas, vt etiam pedes; linea enim quæ recta, ab vno manus vulnere ad alterum deducetur, pentagonum hoc perficiet, quod nobis eſſe poteſt ſignum ſalutiferum:

Epiſt. ad Coloſſ. cap. 1.

nam per CHRISTI paſſionem, liberati ſumus à morte æternâ, & Salus nobis parta eſt. Neque meditationem meam fugit nomen Salutiferum Latinis eſſe pentagrammaton, cùm ſcribimus IESVS, & Græcis ſi diphongus (quod eſt veriſſimile) ſit tantum pro vnica littera, ſic ΙΗΣȢΣ, vt etiã ΣΩΤΗΡ explicans illud, ſicut eſt in Acroſticho græco Oralorum Sybillinorum de quo loquutus eſt, (vt quidam ſcribunt) M. T. Cicero: Imo & Hebræis יהושע (Ieſum interpretatur vulgata verſio, & exponitur SALVATOR,) eſt etiam pentagrammon.

V. Authorem libelli de vet ling. græc pronunt in verſus Terentij Mauri.
V. Oracul. Sybil. lib 8. & comment. S. Caſtal.
Lib. 1. de Diuina.
Zachar. cap. 3. v. 1.

Quare hæc non ſine admiratione conſiderans, coniectari cœpi, cum tam harmonicè in tam Salutifero nomine concineret. Quinarius, non parum poſſe ſignificari ſalutem per eum, cùm & Hebraicè, & Latinè, ſingularis eius etiam dictionis Nominatiuus ſit quinario characterum numero delineatus, & in animis & in corporibus, cum etiam inter Theologos ſcripſerit Florimundus de Remundis de ſignificationibus numeri octaui, & ſexti, ac eius qui ex eo componitur *666*. Ego vt tandem deueniam ad vltimum argumentum, quod in Pentagono viſo, quærenda Medicinæ Semina ἀναμνηστικὰ me admonuit, dicam lit-

Liu. de l'Antechr gallice Scripto.

terarum

terarum ordinem vt prius propoſui digeſtum omninò me induxiſſe vt id crederem: conflatam enim hanc Elementorum Hebraicorum ſeriem exiſtimaui ex duabus eiuſdem linguæ vocibus רפא curauit, ſanauit: & אל Devs ex quibus compoſitum eſt etiam nomen Angeli, qui indicauit, remedium Tobiæ, quo curarentur Pater, & Vxor eius ſublato ה quæ tamen littera in plurimis dictionibus redundat licitè Hebræis, in Sacris vt Ieho. 24. Et Ieſa. 28. 12. quemadmodum notat Sanctes Pagninus; Hîc itaque per pleonaſmum ſignificare poteſt, ſine figurâ verò, etiam remanente ה. ſignificabit imperatiuè רפה, quemadmodum legitur Pſ. 60. Hebr. v. 3. vt interpretari potuerim. SANA DEVS. Siue igitur hoc, ſignificet ſiue, ſit SANANS DEVS ſiue RAPHAEL Angelus qui ſcribente Origene Medicinæ præeſt, exiſtimaui verè hoc ad Medicinam pertinere quæ primùm eſt à DEO à quo incipit vt patet ex Scripturis.

Tob. cap. 5. 6 8.

Obſeruat. in ling. Hebr. 12.

Homil. 14 cap. 25.

Eccl. 38.

Loco citato in ſomn. Scip.

PENTAGONVM VNIVERSALE.

Idcirco reiectâ omni morâ cum Macrobio Quinarium (qui mihi nunc meditationis norma factus eſt in Medicina) conſiderans, ſupera & ſubiecta deſignare, in his omnibus eſſe ſemina illa tantopere deſiderata mihi perſuaſi, ſi modo Quinario diſponerentur vt ſic primus radius contineret ea quæ ad cognoſcendum Archetypvm pertinent, ſecundus Firmamentvm, tertius Planetas, quartus Mundum Elementarem ſiue Elementa & quæ in iis continentur, quintus & vltimus Hominem qui Microcoſmus eſt vt poſtea dicetur. Nam in his

Vniuerſa

Vniuerſa Philoſophiæ & Medicinæ doctrina continetur, quæ poterit facile per reminiſcentiam explicari, ſi modo concedantur Hypoteſes FIDEI & SENSVVM, quas nullus Chriſtianus reiicere debet, cum *Credere* teneatur ſi talis ſit: Nullus etiam Homo negare, quòd *ſenſu* & *ratione* præditus ſit. Cum enim omnes diſciplinæ ex præexiſtenti cognitione gignantur, aſſumenda ſunt quædam, ex quibus receptis concluſiones demonſtrentur: ſic nec ipſi Geometræ demõſtrare poſſent ſua Problemata & Theo-

in lib. Element. remata niſi Poſtulata concederentur quæ Euclides *αἰτήματα* nominat, & axiomata quæ ab eo *κοιναὶ ἔννοιαι* dicuntur, definitionibus rerum cognitis.

I. RADIVS PENT. VNIV. ARCHITYPVS. Hebr. אלהות

His igitur aſſumptis ab ARCHETYPI cognitione incipiam, Nam docet FIDES quid ſit DEVS, quęnam ſint eius *Nomina*, quæ שמות Hebræis dicuntur, quæ *Attributa* eius, quæ deſcriptis ab iis ספרות deſignantur, copioſè ab ipſis Scripturis, SS. Patribus, & Theologis, exponuntur Medico; vt intelligat pri-

3. Reg 15. mum expectandam ſalutem à DEO, deinde à Naturalibus, ipſo permittente; ne ſicut Aſa qui cõfidebat in ſolo Medico æger pereat, ſed cõualeſcat, ſicut

4. Reg 20. Ezechias qui ad DEVM confugiens, poſtea eius mãdato, per remedium naturale ab Eſaia curatus fuit. Vnde in Eccleſia Chriſtiana præceptum hoc, eſt

Epiſt. D. Iacob. cap. 5 verſ. 14. Apoſtolicum *ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν προσκαλεσάτω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ᾽ αὐτὸν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ* ΚΥΡΙΟΥ. *καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ* ΚΥΡΙΟΣ. Et Scholaſtici Theolo-

gix

giæ DD.ſunt in eã ſententiâ,vt apparet ex allatis ab Angelo de Clauaſio contra Medicos, qui non admonent infirmos,vt de pœnitentiâ cogitent: Medicus igitur debet primùm cognoſcere DEVM, eius *Nomina*, & *Attributa*: item quibus vtatur *Miniſtris*? quomodo circumſtent Archetypum *Seraphim*, *Cherubim*, *Throni*, *Dominationes*, *Virtutes*, *Poteſtates*, *Principatus*, *Archangeli*, *Angeli*, imo ipſæ *Beatorum Animæ*? Hæc docent ex Scripturâ Theologi, & de Cœleſti Hierarchiâ copioſè ſcripſit D. Dionyſius Areopagita, qui Gallorum Apoſtolus dicitur. Sic prima pars veræ Medicinæ, & Philoſophiæ ſublimioris eſt THEOLOGIA, per quam venit Medicus in cognitionem PRIMI RADII Pentagoni VNIVERSALIS qui eſt de *Cognitione Archetypi*, vt enim agnoſcit Pſaltes: *principium Sapientiæ eſt timor* יהוה. Hunc ex *Fide* obtinemus per quam DEVM cognoſcimus propriè, & primariô: ex *ſenſibilibus* enim ſecundariô & non propriè DEVM cognoſcimus, iuxta illud Apoſtolicum τὰ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται.

In Summa Angelica in voc. Medicus quæſt. 8.

V. libri eius Præcip. cap. 7 8 9 de Cœleſti Hier.

Pſal. 111. verſ. 10.

Epiſt. ad Rom. 1. verſ. 20.

II. RADIVS PENT. VNIV. FIRMAMENTVM. Hebr. מזרות ſiue *ſigna* Pentagrammon. vt reliqua Hebraica omnia pluralia N B.

Alter vero *Radius* Vniuerſalis Cognitionis Medicæ Anamneſticæ, SENSVVM Hypotheſibus opus habet; neque enim ſine viſu, potuit vllus primùm varios colores, vel diſpoſitiones Stellarum fixarum aut ſaltem ſine auditu cœcus vllus percipere, vt tandem vires obſeruaret earum. Sed his duobus ſenſibus, cognitis iis quæ veteres obſeruarunt circa varios in variis temporibus effectus, & varias diſpoſitiones, quis non poterit non intelligere rationes

 motuum?

motuum?ac conſideratis earum *coloribus*, *magnitudinibus*, *luminibus*, peritis de iis interrogationibus, κατ᾽-ἀνάμνησιν factis in contemplationem *virtutum* trāſcendere. Hoc ante multa iampridem ſecula fecerunt vetuſtiſſimi viri: tanquam enim de re notâ יהוה Iob vetuſtiſſimo inter Hebræos Scriptori loquitur, oſtendens ſummam ſuam poteſtatem, quæ exire facit מזרות *ſigna cæleſtia*, ligat delitias Vergiliarum quæ ibi כמה appellantur, & contractiones כסיל *Orionis*, qui facit oriri עיש *Arcturum*, &c. Idem ex Ieſaiæ, & Amos Propheticis ſcriptis coniicere poſſumus: Hebræi enim maximè ſemper laborarunt in ſtellarum fixarum viribus inquirendis: vnde factum eſt etiam, vt rationem legendi in cœlo, quæcumque futura eſſent ſuis characteribus, inter ſe commenti ſint Cabbaliſtæ, Rabbini ex 34. Ieſai. & 40. Pſalm. 140. & 19. & ſuam כתב מלאכים ſcripturam Angelorum. Et Origenes Doctor Chriſtianus librum eſſe cœlum ſcripſerit in quo futura deſcripta ſint, quem ſecutus eſt magnus Albertus, qui illud *librum* vocauit *vniuerſalem*, de hac autem ſcripturâ plura Neoterici ſcriptores Sixtus Senenſis, Picus Mirandulanus, Claudius Duretus, & nouiſſimè D. I. Gaffarellus vir eruditiſſimus, quē honoris & amicitiæ cauſa nomino. FIRMAMENTI igitur cognitio, ex *intelligentiā Apoteleſmatū antiquorū Aſtrologorū* deſumi poterit, reliqua ex *vi ſenſualium hypotheſiū* ſtabiliēda, in animo Philoſophico, vt ſupra dictum eſt.

Iob. cap. 38.
Ieſai. 17. v. 10. +
Amos. 5. v. 8.
Rabb. Ben. Iochai in Zoar. ſeſſ. themurath.
R. Abraham in Ietzira.
Specul. cap. 34.
Lib. 2. biblioth. voc. inuolutus.
Picus mirand. q 74.
Threſor de L'hiſt. des Langues c. 10. Curioſites inouyes ch. 13.

III. RADIVS PENT. VNIV. PLANETÆ. Hebr. מזלות

At vero *iiſdem* planè *modis* obtinebit ex *Aſtronomicis obſeruationibus* motus ipſius firmamenti,

&

& ſubiectorum ſyderum, *Saturni Iouis*, *Martis*, cum *ſuis ſatellitibus*, *Solis*, qui in medio eſt, & *ſatellitum eius Veneris*, & *Mercurij*, ac demum ipſius *Lunæ*, quæ in Elementarem hunc Globum noſtrum deferat potentiùs, tanquam per dioptram, vires collectas circunſtantium Syderum. Et iam percipiet hîc harmoniam *trium principiorum Elementarium Salis*, *Olei*, & *Spiritus ancipitis* naturæ qui vim ſuſcipit *à Mercurio cœleſti* quemadmodum *Sal* à *Lunâ*, cum quo harmonicè concordat, creſcendo, & decreſcendo cum matrice ſuâ, quod multis probare foret facillimum, niſi alibi de his tractatio ſuſcipienda daretur, & denique *Oleum cum Venere*, fœcundum, pingue: nam *Sol* agit harmonicè cum *igne naturæ*, cuius in eo centrum eſt, vt hunc extendat in omnem creaturam, ſibi cognatam & inferiorem, vt in actum producantur omnes potentiæ principiorum ſuorum, cùm autem *Mars* & *Saturnus* eandem naturam, ex eadẽ causâ ſortita ſint, quâ in Elementari globo venena, ſalutaribus mixta, in tribus mixtorum regnis, obtinuerunt intermedium Planetam, qui eis eſſet, quod Napello, Anthora eius alexipharmacum; *Iouem* ſcilicet ſalutarem & beneficentiſſimum. En paucis rationes Planetarum, quas ſi intelligat Medicus, poterit in prænoſcendo, dignoſcendo, Philoſophando, & curando multis antecellere, ac illud Hippocraticum aſſequi ξυμπάθεα πάντα: Cauſam autem mixturæ rerum, quæ videntur malæ, licet non ſint, cùm DEVS omnia in bonum vſum fecerit, videbit nouam, & non auditam ſi velit ipſe li- Lib. de Alimento.

bro noſtro *Cogitationum ſelectarum.* Sufficiat paucis his lineis, Arcanis plurimis, & maximis aditum patefeciſſe: Motum igitur Cœleſtium horum globorum, & eorum ſyſtema conſideret Sophiatros noſter, ex ductu obſeruationum Aſtronomorum, præſertim Hipparchi, Ptolemæi, Alphonſi, Coopernici, Tyconis Brahei, Keppleri, Lanſbergij, & Galilei, quas capiat ſi placet, ex Theoriâ illâ planetariâ &

Tabulæ Richelianæ.

Tabulis Nouiſſimis D.N Dureti Mathematici Pariſienſis ex ſupradictis omnibus ſelectiſſimis acuratè conflatis, quibus victurum ſemper Eminentiſſimum RICHELIANVM nomẽ præfixum eſt. In hunc porro radium nemo ſine *Numeris*, aut quod dicebat antiquus Philoſophus, ἀγεωμέτρητος veniat. *Geographiæ* præterea cognitio requiritur hîc cũ ſuis Sororibus Mathematicis. Nec aliena ſunt hæc ab Hippocratis Doctrinâ dicentis οὐκ ἐλάχιστον μέρος

Lib de aëre loc. & aquis.

συμβάλλεται Ἀστρονομίη εἰς ἰατρικὴν ἀλλὰ πανὺ πλεῖστον. Et Galenus ad Pyrrhoniorum hæſitan-

Com. de libr. propriis.

tiam deueniſſet, vt ipſe fatetur dum ſcholas Peripateticorum percurreret niſi Arithmeticæ, & Geometriæ cognitione, quam Dialecticæ coniunxit, feliciter fuiſſet reuocatus.

IV. RADIVS VNIV. PENT. ELEMENTA. Hebr. ראשית

Quartus Radius quemadmodum propiora nobis indicat, cognitionem ſcilicet *Mundi Elementaris*, ita facilior ſed laboribus multò pluribus implicitus propter variam, & multiplicem conſiderationem PRINCIPIORVM, quæ certè à ſuperioribus defluunt, & cum his concordant Harmonicè, in ſuis matricibus, & mixtis: Partes enim

Elementaris

Elementaris Mundi ſunt eiuſdem Diuiſionis cum partibus Microcoſmi; Aliæ ſunt *Continentes*, quæ ſunt *Matrices Principiorum*, quæ tanquam ſuæ naturæ ipſa principia ſibi admiſcent, abſorbere videntur, & recipiunt, nec ab ipſis ſeparantur niſi per vim ἐνοςμῦντος Phyſici, de quo poſtea: Sic *Sal* ab *Aquâ* recipitur, dum diſſoluitur in eâ, *Subtilis Spiritus ancipitis naturæ*, quem deinceps ☿ nominabo in *Aërem* euolat, *Oleoſa pars* quæ pariter 🜍 *Sulphur* appellabitur, *Terræ* admiſcetur, vt vniatur ad conſeruandũ *Ignem naturalem*, qui eſt ſecundum ἐνοςμῦν, cuius *Sulphur* alimentum: ipſe enim, vt in vulgari igne cernimus, alligatur oleoſæ parti ligni, cum interim vnà cum fumo euolet ☿, & *Sal* cum cinere abſcedat, & vbi conſumpta eſt ſtatim euaneſcat, inuiſibilis permanens, niſi cum continuò confligens rurſus in aliquo nouo ſubiecto potuit, ſemotâ repugnante Salis (ſi quæ ibi ſit) matrice *aquâ*, & *mercurio* in aëre circuniacenti irritante multo, ad *Sulphur* mixti depuratum tranſire, vt ſponte accidit in fœno madido, quod in fœnilibus ignem ſine igne vulgari concipit, dum coarctata principia immoderatâ quantitate mixta mouentur, & igni locum dant quem in ſulphure exitauere, non aliâ ratione qua chalybs, ex ſilicet per fortiorem commotionem, & materiam ſulphuream proximam. Quod autẽ mercurius & aqua reſiſtant fortiter huic approximationi patet ex ligno viridi, quod difficiliùs concipit flammam, & ex eo quod in aquâ diutiùs fluitauit, quod certè facilius, cùm Sale priuatum ſit, & profecto niſi multo Salę

cum matrice ſuâ circundaretur *Terra*, atque quaſi inuolueretur, etiam ſecundum particulas, & ☿ aduolaret, continuum eſſet conflagrationis Terreſtrium periculum, ab Igne illo ſcilicet, qui in *centro*
In Ionam cap. 2 in hæc verba, proieciſti me in profundum, &c. eius eſt, vt ipſi non negant Theologi: Sic enim D. Hieronymus. Per cor maris ſignificatur Infernus, pro quo in Euangelio legimus, in corde terræ. Quomodo autem Cor animalis in medio eſt; ita & Infernus in medio Terræ eſſe perhibetur, vel certe iuxta ἀναγωγὴν in corde Maris. Quod autem ignis eius ſit corporalis dicere non ambigit D. Gregorius lib. 4. dialogorum, argumenta probantia eius legi poſſunt ibidem, quemadmodum & apud Georgium Reiſch Friburgenſem, Carthuſianum de po-
Lib. II. Margar. Philoſ. cap. 47. tentiis animæ intellectiuæ differentem circa annum Domini 1503. *Ignis* igitur eſt ἐνορμῶν *Mundi Elementaris*, & *Sulphure* fouetur, *Sale* in matrice ſuâ *coërcetur*, *excitatur* verò à ☿ non per modum totalis contrarietatis vt aquæ, & ſalis, ſed partialis: *Quantum enim aëris natura recedit, à naturâ aquæ, & ☿ natura à naturâ Salis, tantùm accedit ad naturam ignis aër: & ☿ ad naturam Sulphuris, vt ei perfectè vniatur per ordinem circu-*
Lib. 3. de cœlo. *latoriæ tranſmutationis*, quæ eſt in Elemētis ex experiētiâ & authoritate veterum philoſophorum, maximè Ariſtotelis dicentis expreſſis verbis ὅταν ὕδωρ ἐξ ἀέρος γένηται, καὶ ἐξ ὕδατος ἀήρ. Hinc fit vt aër condenſatus in niuem, aut pruinam, aut affatim irruens in paucum ignem hunc extinguat, vt in candelâ videre eſt, quòd commotio illa violenta, & ventoſa, fit quoddam principium congelationis in aquam,

aquam, vt eſt flatus follis in loco ſubterraneo ad ſpeculum,ex doctrinâ experti figuli de naturâ venti ſolo obſeruationis,& rationis ductu veriſſimè diſſerentis,etiam ſine repugnantiâ Doctiſſimorum, & primorum Galliæ Philoſophorum, & Medicorum: Minor autem ex folle irruentis in ignem copioſum hunc accendat; Dum enim ignis conatur expellere quod adhuc repugnat ſibi aliquantum, inſurgit aduerſus eum, & cirum circa, præſertim ad ſuperiora conuolantem ☿ ſequitur,occurrentem abſumit, & in ſui naturam conuertit: Augetur autem tantùm quantùm patitur quantitas Sulphuris ab aquâ & ☿ ſeparati,cui allihatur,& à quâ recedere non poteſt, cum reliquis circumſtãtibus nutriri nequeatprincipiis; Hac eſt intima, veraque Philoſophia experimentis ſenſibiliens conſona; de quâ fortaſſis aliquando differendi locus dabitur copioſior,cùm de principiis,& principiorum naturâ;mixtione, & effectibus diſputabimus. Hactenus oſtendiſſe ſufficiat, Mundi Elementaris partes alias eſſe *continentes* Terram,& Aquam ſcilicet, quæ Aëre inuoluuntur, Alias *contentas* haſque dupplices, *ſimplices deffluentes à continentibus*,☿ ab aëre,Salẽ ab aquâ,Sulphur à terrâ. Alias *compoſitas inhærentes continentibus*, à quibus ſeparatæ moriuntur: Harum nonnullæ *Aëri*, & ſunt vel *imperfectè mixtæ*, vt Meteora,vel *perfectè*, vt Homo, Volatilia,Quadrupedes,&Reptilia quædã: nonnullæ *Aquæ*, rurſus *imperfectè mixtæ* vt Zoophyta Aquatilia, vel *perfectè* vt Piſces. Nonnullæ denique Terræ *perfectè mixtæ* vt plantæ, quæ à Terrâ auulſæ, marceſcunt,

Bernard Paliſſi au Moyen de deuenir Riche imprimé à Paris 1636.

Digitized by Google

marceſcunt,& moriuntur, vt etiam Metalla, Lapides, quibus excrementi deiectio eſt principium mutationis,& ceſſatio vegetationis,& augmenti & tandem mors, quæ non accidit illis in mundo niſi poſt longiſſima tempora, quæ ſunt periodi vitæ, eorum, de quibus in Cogitationibus ſelectis ſcripſimus, *imperfecte* vero Succi concreti,&c. Alias denique *impetum facientes*, vt *Spiritus Aſtrales*, qui harmonicé concurrunt in *Sole* & *Igni* Secundo ἐνοϱμὄντι coniunguntur, vt variis modis excitentur Principia, & diuerſi producantur effectus, in generatione duratione,& corruptione Aëriorum, Aquatilium, & Terreſtriũ ſecundùm diuerſos conſenſus,& diſſenſus ſeparationis, & coniunctionis amicos, aut inimicos aſpectus. De his omnibus *Philoſophia naturalis* quam Græci φυσικὴν appellant, & quam non ſolùm tradiderunt Plato, Ariſtoteles,& cæteri Philoſophi Græci, ſed etiam Hermes Triſmegiſtus vt conſtat ex Tabulâ Smaragdinâ, & dialogis eius, & Hebræi & Arabes, ac Latini, & Europei Scriptores quamplurimi Lullius, Bacco, Paracelſus, & Regis Medici D.D. Riuerius & Quercetanus,& Nouiſſimé linguâ Gallicâ D. Broſſeus vir ſingulari laude digniſſimus, à me licet ignoto Lutetiæ viſus anno 1638. in Horto Regio curæ eius commiſſo. Qui omnes doctè & poſt multa experimenta ſcripſerunt.

V. RADIVS PENT VNIV. Homo. Hebr pl. אנשים

Iam quintus ſeſe nobis offert Radius exhibens ſyſtema Mundi minoris. Græci μικϱόκοσμον nominarunt quod reuera videatur *Mundi maioris epitome*. Quis enim vel Chriſtianus negabit, ſedem ſuam in homine

homine ab *Archetypo* poſitam, cùm dicat Apoſto-
lus Corinthiis οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς ΘΕοῦ ἐστε, καὶ τὸ 1.Cor.v.16.
ΠΝΕΥΜΑ τοῦ ΘΕοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῆν, imo vt poſtea re-
petit τὸ σῶμα ὑμῶν, corpus veſtrum, & vt interpre- Ibid.c.6.v.19.
tatur vulgata verſio membra veſtra? Quis non ad-
eſſe *Angelos* cum dicat Pſaltes Angelis ſuis manda- Pſal.90.
uit de te, vt cuſtodiant te in omnibus viis tuis, ſub
quo nomine comprehenditur *Hierarchia Cæleſtis*, vt Cap.1.
patet ex Nouo Teſtamento in Epiſtolâ ad He-
bræos. Qui creat Angelos ſuos ſpiritus & Miniſtros
ſuos Ignis flammam, & aliis multis in locis vbi Spi-
ritus boni & Miniſtratorij DEI Angeli tantùm no-
minantur. Quis non *Animam cæleſtem* & in futuro V.Rambam More Nerochim part.2.
ſœculo beatam futuram cui data ſunt Dona, virtu-
tes, χαρίσματα, διακονίαι, ἐνεργήματα, ſermo ſapiē- 1.Cor.cap.12.
tiæ, ſermo ſcientiæ, Fides, χάρισμα τῶν ἰαμάτων,
operatio virtutum, prophetia, diſcretio ſpirituum,
Genera linguarum, interpretatio ſermonum? quæ
omnia Anima noſtra rationalis, à Spiritu DEI con-
ſequitur, & poſſidet, ſentiendo, & credendo: Sic
enim Doctor Gentium ad Romanos: Fides ex Au-
ditu, Auditus autem per verbum CHRISTI, vel Rom.10.v.17.
ΘΕοῦ, vt habet Textus Græcus. Sentit igitur Anima,
audiendo quemadmodum, & videndo, olfaciendo,
guſtando, tangendo vt percipiat non ſolum obiecta
ſenſibus exterioribus omnibus communia, motum,
quietem, figuram, numerum, & magnitudinem, Ariſtot. lib.2. de anima.
ſed etiam propria cuiuſque Sonos, Colores, Odores,
Sapores, & Tactiles qualitates per facultatem ab
animâ ſpiritui Animali conceſſam, qui eorum ſpe-

Ariſtot.lib.3. de anima.

cies apprehendens,& à ſe inuicem per *variam mouēdi cuiuſque vim* diſcernens & cognoſcens in Senſu communi,Diligentiùs in Phantaſia retinendo examinando, cogitando, iudicando, & æſtimando ex eis format imagines, quas deponit in Theſauris memoriæ, vt inde depromantur, cum opus fuerit; & hic eſt alter Tropicus ſpecierum ſenſibilium, quas cognoſcit Anima rationalis,quæ tanquam Sol in primo illoMobili animali lucet in omnibus eius partibus, at præcipuè in Phantaſiâ viget & fulget, vbi Meridianus eius Circulus ſuum Æquatorem interſecat.Qui hæc aſſequitur non parum intelligit quæ ſit vis Animæ. Et quomodo agat: quod quæſiuerunt curioſè Sapientes:QuomodoSpecies,&Notiones ſimplices exaltatas in Phantaſiâ apprehendat:Quomodo has coniungens veras à falſis diſcernat; Et quomodo per harum collationem ſecundum *ſimilitudinis* δύναμιν, aliquid excitet tertium per λογισμὸν, & διάνοιαν vt Græcè loquuntur Philoſophi: quomodo mutuò Cognatis gradus, & loca tribuat, per ordinem & methodum. Iam etiam *Firmamentum in Homine* videamus in cuius virtute ſtabilitur ſecundum TriſmegiſtumHermetem,qui eum in ſe recipere dicit virtutem ſuperiorum, & inferiorum: Neque enim,niſi de Homine intelligenda illa cælatura eius Smaragdina,cum homo ſit gloria mundi potius,quem Plato dicit eſſe θαῦμα θαυμάτων, quam creditum illud, & tantum putabile, non potabile Magiſterium Alchymiſtarum; In Homine igitur ſunt *Stellæ, Signa, Zodiacus* quemadmodum

admodum in firmamento vires ſtellarum eius attrahens, quod etiam teſtatus eſt Manilius his verſibus.

Accipe diuerſas hominis per ſidera partes, Lib. 2. Aſtron.
Singula quæ propriis parent in ſigna figuris.
In queis præcipuas toto de corpore vires
Exercent. Aries Caput eſt ante omnia princeps
Sortitus.

Item & alibi.

Ac velut humana eſt ſignis deſcripta figura, Lib. 4. Aſtron.
Vt tanquam communis eat tutela per omne
Corpus, & in proprium diuiſis artubus extet:
Namque Aries capiti, Taurus Ceruicibus hæret.
Brachia ſub Geminis, &c.

Et quod è Græcis adduxit Doctiſſimus Ioſephus Scaliger αἱ ἀνθρώπων μελοθεσίαι ὧν κυριεύει μελῶν ἕκαστον τῶν ζωδίων, εἰς τὸ εἰδέναι ἡμᾶς τὰ σίνη καὶ τὰ πάθη τὰ γινόμενα τοῖς ἀνθρώποις, ἀπὸ τοῦ κλήρου καὶ τύχης, καὶ τοῦ δαίμονος, καὶ τοῦ σίνους, καὶ τῶν κυρίων αὐτοῦ ἔνθεν γνωρίζεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ πάθη καὶ τὰ σίνη. Sunt etiam Planetæ qui conſentiunt cum ſtellis errantibus Mundi Cœleſtis, vt docuit Hermes ſcribens ad Ammonem Ægyptium, & Sectatores eius Hermetici declararunt, & Iatro mathematici, Eximiè vero & inter cæteros poſt Ptolemeum, Græcos, & Arabes, Arnaldus Villanovanus, Hieronymus Manfredus Medicus Bononienſis, Antonius Mizaldus, Oſvvaldus Crollius, & nouiſſimè Theologiæ Philoſophiæ Medicinæ, & Mathematices Interpres excellentiſſimus D. Thomas Campanella,

Comment. in 2. Manil p. 44. v. 22.

In Apoteleſm. lib. de Iud. Aſto. Cent. l. de med. & infir. In planetologia. In præfat. Baſilicæ chym.

In Medicin. lib. 5. cap. 3.

quem honoris cauſâ nomino, quòd eius amicitiæ & humanitati quam non ſolùm priuato inter nos colloquio, ſed etiam ſcripto teſtatam eſſe voluit, vt etiam veritati me debere confiteor Poſt illos omnes de *Microcoſmi erroribus* ſic ſentio. Cum ſuperiùs oſtenderim quomodo Sol cum Igne Naturæ, Luna cum Sale, Venus cum Sulphure, & Mercurius cum ☿ ſpiritu ancipitis naturæ Harmonicè conſonet; Sic etiam *Sphæras* eorum eſſe puto in *talibus principiis*, *Dignitates* verò eorum notatas *partibus in quibus potentiùs agunt hæc principia commota ſpiritibus Aſtrálibus*. Ideoque in *Corde* locum *Solis* eſſe puto, quod, vt Leo in Mundo Cœleſti, in Microcoſmo eſt eius domus, quòd ibi potentiſſimè vigeat, *Spiritus vitales* producendo, qui *Sphæricè* per vniuerſi hominis Machinam feruntur, cum *arterioſo ſanguine*; *Lunæ* verò in *ſtomacho*, cui dominatur vt ſcribit Mizaldus, tanquam receptaculo alimentorum omnium nobiliſſimo, & in quo *Pituita* eſt ſiue *Sal corporis* vt poſtea dicetur: nàm teſte Galeno hæc in primâ ciborum mutatione generatur, & poſtea per venas rapitur Meſeraicas, vt in iecur perfectiùs coquatur, & verè vt Sulphuri commiſceatur, vnde ſanguis, à quo etiam in Cerebro ſeparatur excrementorum more dum diſſoluitur à vaporibus aqueis ſurſum eleuatis, & in eius matricem reſolutis, *Aquam* ſcilicet vnde etiam Lunæ Metamorphoſes vt docet Mizaldus: Quare locus *Lunæ* eſt in *ſtomacho* vt in Cancro Cœleſti, in quo producit *Spiritum naturalem*, nam iuxta Ptolemæum ipſa τῆς φυσικῆς δυνάμεώς ἐστι πηγή; In *Spherâ*

Planetolog. cap. 5.

Comment in lib. de nat. Hum. com. 39. & lib. de atra-bile.

igitur

igitur *huius ſpiritus* fertur, Eluceſcit autem & in *Cerebro*, Quemadmodum Luna in Ariete vbi primùm Soli coniungitur, & ab eo concipit augmentum luminis, & poteſtatis. Neque enim *naturalis ſpiritus perficitur* niſi in *Capite* vbi commiſcentur venæ, & arteriæ; ſpiritus vitalis, & ſpiritus naturalis, ideoque in Ariete prima manſio eius eſt, & ſecunda, & tertia, quas *Alnach, Albochan, & Althoraie* nominarunt vetuſtiſſimi Aſtrologi, & eius exaltatio verè eſt in Ariete Cœleſtis, non fictitij Zodiaci. *Venus* verò in *Hepate Spiritibus naturalibus* dat incrementum & eorum auget vim, per *Sulphur* cui præſidet, ex quo cum ☿ Liene, vt poſtea dicetur, allato fit ſanguis. Hoc ſignificarunt Aſtrologi dicentes, pectus Cancro ſubiici quod Hippocrates τὴν χέλυν quaſi dicas teſtitudinem, appellat; quòd contineat omnia quæ ſub coſtis ſunt, etiam Hypochondria licet diaphragmate ſeparata. Hoc enim docet Galeotus Narnienſis ſcribens de Homine, & ſignaturam Cancri & pectoris declarans. Pectus Cancri eſt ob eius animalis figuram, inquit, Latitudo enim pectoris Cancri dorſum efficit, coſtæ vero pedes. Hinc fit vt tantus ſit conſenſus inter ventriculum & Hepar, & *Renes* etiam, quibus *Venus* præeſt vt Libræ Cæleſti: quod notat ex Arabibus Laurentius. Fulget autem *Venus* etiã in *Vtero, Magiſteriũ Sanguinis* σπέρμα, ex præparatis Sale, ♀ & ☿ per venas, & vaſa ſeminalia in teſtes tranſmittes, quibus Mars præſidens vt ♏ propter amicitiam, Veneream vim addit ex Sulphure, cuius excrementis præeſt, aſtans Veneri in hepate, & in Ariete

V. Duret. au Threſor des Langues. Stoffler. in intr. Ephemer.

lib. de Anatome.

Hiſtor. Anatom. lib. 6. quæſt. 29.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

eum Venus eſt in Tauro, ibi enim & venæ ſunt multiplices, & Sanguis copioſus, vt ex Iugularibus patet. *Mars* autem hanc *iuuat*, & impedit ne matrix Salis aucta hunc diſſolutum ſeparet à capite vnde catarrhi, augendo *Ignem* naturæ, qui exaltatur in Capite, vt Sol in Ariete Cœleſti. Eadem ratione *Saturnus*, *Mercurio opitulatur*, cum ſint ambo Cœli filij, ex figmentis Myſticis Poëtarum, *Mercurius* ☿ *præeſt*, & *Spirituum Animalium principio*, vt *Luna naturalium*, *Venus Genitalium*, *Sol vitalium*; *perficiuntur* autem *cum naturalibus & vitalibus coniuncti* vbi ad *Exaltationes Solis* & *Lunæ* peruenerunt: Verum cùm ſit ☿ *volatilis naturæ*, opus habuit Rectore qui ſiſteret *grauitate* ſuâ *promptiorem* eius *ſpiritum*, vnde factũ eſt vt Melancholicorũ ingenia, (qualia fuerunt eorũ qui Mercuriũ in Saturnalibus locis, vel Saturnũ in Mercurialibus dignitatibus habuerunt,) in lucem cum corpore venientia, Scientiâ, & eruditione præſtantiſſima fuerunt: cùm verò alioqui *Excrementa mercurialia* eſſent, parum apta generationi, nutritioni, & vitæ, reiecta ſunt, in *Genua*, & *Tibias* vt firmarent, Stabilimentum totius corporis recti grauitate ſuâ; Et ne nocerent rurſus aſcendentia, aut in Pedes deſcendẽtia, tẽperata ſunt *Iouis* præſentia in *Cruribus*, & *Pedibus* ea concludentis, cùm alioqui *toti pectori* incumbat, in exaltatione ſuâ, tanquam in Cancro Cœleſti, vt iuuet felices conatus Solis in *vitâ*; vnde etiam Ζεὺς ἀπὸ ζῆν, quod eſt *viuere* teſte Platone dictus eſt, *Luna* verò vt Facultatem Naturalem ſpiritu ſuo promoueat & hanc à Marte deffendat.

Cic. lib. 3. de Diui.

Plato in cratylo.

deffendat. *Veneri* autem Sorori producenti Spiritus Genitales,& materiam Sanguineam , & ſpermaticam præparanti. *Mercurio* denique ad Sphæram neruorum in Cerebrum per venas & Arterias aſcendenti.

Hæc ſunt quæ Harmonicum Partium Hominis, & Cœli conſenſum declarant , quæ facilè augere poteſt , qui Aſtronomiæ , & Aſtrologiæ peritus ad *Sectionem corporum* ſe contulerit , in quâ veteres multis Paraſangis ſuperarunt Veſalius,Columbus,Laurentius, Bauhinus,Riolanus,& nouiſſimè Remmelinus, vt depromat inde,quæ de *Conformatione,Figurâ,Vſu*,& *Actione* (quæ inter ſe differunt, vt notat Laurentius.) notanda ſunt : hinc etiam *Syſtema Corporis* poterit obtinere , & Symmetriam, ſi non ἀγεωμέτρητος : cùm , vt dicebat Protagoras homo ſit μέτρον ἁπάντων: ſed de his nos inPhyſiognomicis fundamentis ſcripſimus ; Oſtendentes pleniùs,quomodo homo ſit, vt dicebat Theophraſtus ἀντίμιμον παράδειγμα;Syneſius,Horizon Corporeorum,& incorporeorum. Hîc tantùm cum Plinio oſtendimus , hunc eſſe Mundi Epitomen;ideoque , vt Elementaris Mundi partes in eo demonſtremus properandum eſt: Hiſtor. Anatom. lib. 1. cap. 17.

Et quia ſupra diximus eas eſſe *Continentes* , *Contentas* , & *Impetum facientes* , eaſdem etiam in Homine aſſerimus , iuxta Doctrinam Hippocratis Medici : Ita vt ἴσχοντα non ſolùm στερεὰ contineant , ſed etiam ὑγρὰ , vt loquitur Alexander: Reſpondent enim Aëri, Aquæ, & Terræ,Elementis, 6. Epidem.

Digitized by Google

tis, quæ licet egregiè mixta ſint, tamen nulla eſt pars in quâ non aliquod excellere, ac quaſi prædominari videatur: Sic Caro plurimùm *Terræ* habet, ideoque etiam cæteras partes ſimilares quantitate ſuperat, quia homo à Terrâ ſuſtinetur, & cum centro eius conſentit, & ſiue in aëre, ſiue in aquâ ſit, ſemper ad Terram tendit: Geneſ.2.v.7. nam vt loquitur Scriptura formauit יהוה אלהים hominem עפר מן־האדמה *puluerem è terra: Membrana* verò plurimùm *aëris*, vnde tenuior, ſenſibilior, vt etiam *Nerui*, Quæ partes cõmuni conſenſu Hippocratis, Ariſtotelis, Galeni, probantur generari ex materiâ ſpermaticâ, & nutriri humore lento, mucoſo, qui iis inſperſus, aut circumfuſus cernitur: At vero Fibræ, Arteriæ, Venæ, quia iiſdem conſentientibus diuerſam habent materiam nutritionis, à materiâ generationis, ideo etiam & diuerſum habent conſenſum cum his duobus Elementis, prout generatio, aut nutritio fortior eſt: ita vt in carnoſis, & craſſis, ſint magis ter- 1.Meth.5. 1. de Elem. reſtres; in gracilibus verò magis aëreæ, *Aquæ* porro partes (nam Partem cum Galeno dicimus *quidquid totum Corpus complet, atque integrat, aut ad eius conſtitutionem facit,*) ſunt etiam in Homine, ipſo Hippocrate teſte, qui τὸ ὕδωρ non ſolum agnoſcit ἐν τῷ σώματι lib. 4. de Morbis, ſed ſuam etiam ſententiam, & effatum (φημὶ enim dicit ibidem) explicat libro περὶ σαρκῶν, vel melius libro περὶ ἀρχῶν, de quibus ibi agit, non ex communi Philoſophorum opinione, ſed ex pro-

priâ,

priâ, vt doctè notat Anutius Foeſius; Imò & Galenus agnoſcit, ſcribente Laurentio τὰ ὑγρὰ τὰ ἐν τοῖς ἀγγείοις ἐμφερόμενα, καὶ κατὰ πᾶν σῶμα διεσπαρμένα: Hoc ipſum eſt quod hîc docemus; In hac enim contineri *Salem* diximus, quod eſt primum τῶν ἰχωρώων, quod prædominatur in *pituitâ*, quam Saliam agnoſcit Galenus, quemadmodum & ☿ in *aëreis* ſupra deſcriptis, id eſt *membraneis*; nam *Lien* in quo eius locus eſt, ex membraneis interiùs conflatus eſt, quæ ſpongioſa corpora conſtituunt, aëri harmonicè concinentia, in ſublimi aquâ nata: Lien autem, vt agnoſcit Hippocrates, eſt παρέγχυμα σπογγῶδες, ἀραιὸν καὶ κενὸν, quod etiam cum aëre conſentit, & cum Pulmone, qui eiuſdem naturæ eſt: nam aër in lienem fertur à pulmone, per arterias quas habet numeroſiſſimas, & inſignes, vt ex eo, & partibus ſanguinis Mercurialibus principium detur *Spiritibus animalibus*, non Vitalibus, vt exiſtimabat Vlmus Medicus Pictauienſis elegantiſſimus, qui à Sole, & Ioue in Corde perficiuntur. Sic igitur ☿, *ſecundum contentorum*, in *Aëre* matrice ſuâ, in *Liene* continetur, & per vniuerſum Corpus, quod eſt σύμπνοον in ſuâ ſphæra defertur; prædominatur autem in *Atrâ bile*, quæ acida eſt Galeno conſentiente, quemadmodum ſpiritus mercuriales, qui *Eſurini* dicuntur, quod eſurire faciant, quod eſt de omnium Dogmaticorum conſenſu. At verò Tertium Contentorum eſt *Oleoſum* illud quod *Sulphur* 🜍 appellauimus,

In not. ad hunc libr ſubiect 3. ſect. oper. Hipp. Hiſtor. Anat. lib. 1. cap. 18.

Lib. 2 de diff. febr. cap. 6.

V. Bellonium lib. 2. de aquat.

Lib. de veteri Medicina.

Lib. de vſu Lienis

Hippocra. lib. de Alim.

Lib. 15. de vſu part. cap. 4.

D cuius

cuius ſedes eſt in *Hepate* ſub Dominio *Veneris*: Nam Hepar eſt vera Terra eius, & matrix, in quâ purificatur à ſuis *excrementis*, quæ *Mars* accipit in *Felle*; vt ♄ in *ſentina Lienis*, ea quæ ſunt ☿, quæ tandem coniunguntur in inteſtinis, illuc delata per Vas breue, tranſeundo per Stomachum, vbi aliquos vſus habent, & *Salſis* ibi relictis applicando, occurrunt, ad oſtia cholidochi meatus, & arreptis reliquis fæcibus ☿ Saturnalibus, per venas aliquot à portâ adductis foras exeunt: verùm 🜍 vbi purum eſt, & Sali, & ☿, etiam depuratis iunctum vi Aſtrali in ſuis matricibus, etiam præparatis conſtituit *Elixir* illud mirabile quod eſt *Ignis naturalis*, (quem Iupiter accendit,) *conſeruatiuum*; & vbi adhuc perfectiùs exaltatum eſt *Ignis vitalis*, qui à *Sole* proficiſcitur, qui ideo Iouis filius à Poëtis fingitur. Et quia in Mundo Elementari ſunt etiam *Animalia*, *Vegetabilia*, & *Mineralia*; Sic etiam in Elementaribus Mundi Minoris partibus ſunt pediculi diuerſorum generum, acari, tineæ, vermes pariter diuerſarum ſpecierum *στρογγύλοι*, *ταινίαι*, *ἀσκαρίδες*, hirſuti, & pedales, quales vidit Matrona quædam è Peru rediens apud Monardem: Lacertam etiam vidit Montuus: Anguillam in colo genitam ſcripſit Gemma Friſius: Scarabeum cornutum Geſnerus; eruci-formes vermes Dodoneus: Sic etiam *Vegetabilia* agnoſcimus in Microcoſmi pilis, & vnguibus; & nuperrimè in Gazetarum variis narrationibus legiſſe memini, cuidam in interioribus

Lib. 3. ſimpl. nou. orbe delat.
Lib. 4. anaſc. morborum.
Cyclognom. lib. 2. cap. 2.
Lib. 3. Epiſt. p. 94.
In annot. ad. cap. 58. Beniuen. de Abdit.

excreuiſſe ſpinam modo planè mirabili, ſi non incredibili: *Mineralia* verò continere non negauerit qui oſſa conſiderans, ac dentes, calculos in partibus ferè omnibus generari obſeruauerit: Metalla quidam obſeruarunt, qui Sileſij pueri, dentem aureum habentis, Hiſtoriam reliquerunt, & qui cum Foreſto ferramenta deiecta per ſuperiora viderunt. Qui autem in Microcoſmo principia Aſtralia, & Elementaria agnoſcit, nihil horum impoſſibile ſibi perſuadet omnino. Verùm ad ἐνορμῶντα veniamus, quæ ſunt *Spiritus*, quorum vnus eſt *Inſitus*, Græc. σύμφυτος, quem agnoſcit Galenus, & quem Hebræi appellarunt נשמת חיים, *ſpiraculum vitæ*, & quem אלהים inſpirauit in faciem Hominis vt eſſet quemadmodum tradidit Moſes לנפש חיה *in animam viuentem* nam ab animâ immediatè procedit, & reuera eſt eius inſtrumentum, vt ipſe Galenus fatetur: Huius verò vinculum eſt *Spiritus Influens*, qui ex Aſtrali, & Elementari Elixire procreatur, beneficio circulationis, & purificationis, & eſt Ignis Naturæ accenſus in Animalibus, vt ſoluendo, & coagulando, ſeparando, & congregando vitam animalem, reſpirationem, ſenſum, motum, nutritionẽ, auctionem, & generationẽ in ſeptenario perficiat. Vnde à Medicis conſtitutus eſt *Vitalis*, quem *à Ioue, & Sole ex Sulphure depurato* concurrentibus reliquis ſpiritibus Aſtralibus interioribus produci diximus in Corde, (ad tam neceſſariam enim actionem concurrere debuerunt,

V. Hiſtoriam eius a. Iac. Horſtio & M. Rulando ſcript. 1595. in Obſeruat.

Lib. 5. de ſimpl. medic. fac. cap. 9.

Geneſ. 2. verſ. 7.

Lib. 3. de loc affectis cap. 5.

omnes facultates Microcoſmi.) *Animalis*, qui in Liene, à *Mercurio, temperante Saturno* primùm productus eſt, ac per regna Veneris, ad Coniunctionem Iouis,& Solis, ac tandem bis per arterias, demiſſis ad depurationem fæcibus ad Lunare ſolium promotus, vt in cerebro perficiatur. *Naturalis* qui à *Lunâ,Venere,& Ioue in Hepate, ex Sale* potiſſimum productus eſt, cui quotieſcunque Mars addit vim ſuam Sulphuream, tunc fit γεννητικὸς tum ad præparandum, & eiaculandum σπέρμα cum etiam ad partes libidinosè proritandas; quod ego multis probare poſſem, ſi tantum λογίατρος hæc tractare propoſuiſſem. Hîc vnum addere conuenit, *Spiritum naturalem* in *Sperma* primùm influere, ex Maternis, & Paternis ſeminalibus ſpiritibus, deinde in *fœtum Vitalem*, ex *Inſito* primùm procedentem: (vita enim à DEO, poſtmodum ex Naturali, & Solari poteſtate perficitur, vt ſit verum Peripateticum illud, Sol, & Homo Generant Hominem:) Ac tandem *Animalem* ex vtroque, adiunctâ vi Mercuriali influente, cum Saturninâ temperante: Poſtremò verò γεννητικὸν, qui ex omnibus harmonicè conſentientibus, adiunctâ vi Martis præſertim. His de cauſis accidit vt in Homine conſpiciantur primùm actiones Naturales Nutritionis, & Accretionis, deinde Vitæ, tertiò Motus, & Senſus, quæ augentur labentibus annis, poſtremò Generationis. Et vt concludam hunc Circulum Pentagoni Medici Vniuerſalis, ex his

patet

patet veriſſimum eſſe quod Galenus vir ingenio verè mirabili, & Philoſophico protulit intelligentibus, Tria eſſe quæ primigeniam noſtram ſubſtantiam complent: SPIRITVS, SANGVIS, ET SEROSA. SVBSTANTIA, ſiue AQVA de quâ ſuperius, nam ἀναίσθητος eſt ille qui hæc cum obſeruatione conferens ſub *Spiritu*, *aërem*, & ☿ in eo præter Spiritus à nobis notatos; ſub *Sanguine* 🜍 & *Balſamum* vitæ, & naturæ, cum *terrâ* ſuâ; Sub *Seroſâ ſubſtantiâ Salem* & *Aquam* eius Matricem faciliimè non percipiat, ſed multi Galenum legentes, Galenum imitari non curant, cui non Inuidia, aut Auaritia ſtudium veritatis auferre potuerunt. Sect. 1. Aphor. cõment. 15.

Ternarij Magnalia ad Sublimiorem, & Theologicam verè Meditationem, dum hæc ſcriberem me deduxerunt, Quæ fuit olim *D. Bernardi* in paruis ſermonibus, quam cum lectore communicare volui pro corollario ipſis Authoris verbis, *Sermone 16*.

Tres ſunt, qui Teſtimonium dant in Cœlo PATER, FILIVS, ET SPIRITVS SANCTVS. 1 Ioan. 5.
Tres in terra SPIRITVS, AQVA, ET SANGVIS. *Similiter in Inferno, vt in Eſaia legimus; Vermis eorum non morietur, & ignis eorum non extinguetur. Duo mala ſunt* VERMIS, *&* IGNIS, *altero roditur conſcientia, altero concremantur Corpora, tertium additur* DESPERATIO, *quæ in eo vtique intelligitur quòd dicitur non morietur, & non extin-* Eſai. 66.

Digitized by Google

guetur. His qui in Cœlo ſunt, datur Teſtimonium beatitudinis: his qui in terrâ, iuſtificationis: qui in Inferno ſunt, damnationis: primum teſtimonium eſt gloriæ, ſecundum gratiæ, tertium iræ.

FINIS PRIMÆ PARTIS PENTAGONI MEDICI-PHILOSOPHICI.

Digitized by Google

PENTAGONVM NOSOLOGICVM PARTICVLARE.

HIS vniuerſalibus ita digeſtis, in quibus, tanquam in Oceano Medico Theoricæ ſimul, & Praxeos magnalia continerentur, neceſſariam videbam *Methodum Particularem*, cuius beneficio ἐρωτήματα ἀναμνηστικὰ ad verum Medicinæ ſcopum attingendum diſponerentur: Nam cum Galeno ſemper exiſtimaui Medicinam optimè definitam, per Artem quæ à *morbis* ægrotantes prorſus vindicat, & Morborum violentiam retundit. Quod enim dicebat ipſa Veritas, *Non eſt opus valentibus Medicus, ſed malè habentibus*: *Sani* verò non ſunt qui in ſtatu *decidentiæ* conſtituti ſunt, cùm iam ægrotare incipiant, & in eorum corporibus habeat ſe contra naturam œconomia conſueta; neque etiam qui *conualeſcunt*, cùm eorum non ſit perfecta Therapeia. Igitur in Morborum conſideratione peculiarem iſtam Meditationem totam eſſe ſtudui; ac ex Quinarij ſcaturigine animaduerti, Medicum non ſine ſperato fructu

PENTAGONVM PARTICVLARE vel ſpeciale.

Libell. de Arte.

Matth. 9. v. 12.

fructu receſſurum, qui perſpecta haberet in quolibet affectu corporis, contra Naturam hæc QVINQVE, ΤΟ ΕΙΝΑΙ, ΤΑΣ ΑΙΤΙΑΣ, ΤΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ, ΤΑ ΣΗΜΕΙΑ, ϗ ΤΑΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ, ad Curationem dirigendam; Quamobrem primum illum RADIVM extendi per *Quinarium* iterum, & *quinque* mihi patefacta ſunt ex quibus *Primum Circulum* PENTAGONI NOSOLOGICI componere valerem.

CIRCVLVS I. πεντάχ. EINAI.

Imprimis enim animaduerti in rerum omnium cognitione, nihil prius innoteſcere *Nomine*, ipſo Ariſtotele ſubſcribente; Nominumque notitiam tantopere commendatam Philoſophis, vt ab iis *ἄριστον λέγεσθαι* dicat Plutarchus *τοὺς μὴ μανθάνοντας ὀρθῶς ἀκούειν ὀνομάτων κακῶς χρῆσθαι τοῖς πράγμασι*. In Nominibus enim contineri Ideam Rei, perfectiſſimè adumbratam: & à DEO, Homini conceſſum Nominum imponendorum Priuilegium, ſubolfeciſſe videtur Pythagoras, ſummam ſapientiam tribuens primo rerum Nomenclatori. Et certè fatetur Plato potentiam, humanâ ſuperiorem huic adſtitiſſe, dum dixit, intelligentiam rerum, ex nominum ſcientiâ de neceſſitate pendere. Vnde cùm *Hebraica* Lingua cenſeatur omnium antiquiſſima, miram *ἔμφασιν* obtinet in doctrinâ nominum, quod multis exemplis probat Duretus Præſes doctiſſimus. Nos deſignato vno, aut altero Nomine Morbi, rei totius ſpecimen proferemus, Catalogum omnium Harmonicum, cùm & aliquando deſcripturi in artis huius prolixiori explicatione,

RADIVS I. NOMEN. Lib. 1. de Interpre. cap. 1.

In Cratylo.

Au Threſor de l'Hiſtoire des Langues chap. 56.

Digitized by Google

catione, ſi DEVS voluerit. Scribens igitur de *Scabie purulentâ* Reſch Lakiſch dixit. Quare vocatur nomen eius ילפת? propterea שמלפפת quòd *adhæret* והולכת, & *ſerpit* vſque ad diem mortis; deducitur enim à Rabbinico, & Chaldaïco לפף, quod *inuoluere* ſignificat: Quis autem Medicorum in praxi non videt præcipuum talis affectus ſymptoma eſſe, quod inuoluat miſerorum ægrorum corpora, deinde ſerpat; vnde etiam Græcè dicitur ἕρπης qui ἐσθιόμενος, penetrando vſque ad oſſa vorat, cui ſolent nonnunquam omnia remedia nihil proficere, vt notat Cornelius Celſus. Latini potuiſſent *Serpiginem* nominare, ſed primum eius rudimẽtum nonne pruriginem appellarunt, quo nomine quid magis graphicè rem poſſit exprimere non video: Noſtri dicunt, Scabiei genus proximum *Rogne, pource qu'elle roigne, ou ronge les parties du corps humain:* in capite verò *Rache, pource qu'elle arrache la peau, & ne ſe peut guerir qu'eſtant arrachée.* Hoc centone patet quam vtilis ſit ad morborum diſquiſitionem accedentibus, *notitia Nominis*, primùm *Vernaculi*, deinde *Hebraïci, Græci, Latini, & Arabici.* His enim linguis ſcripſerunt doctiſſimi quique Medicinæ Interpretes.

in Cod. Talmud. Bechorat. fol 41 1.

Lib. 5. Medicinæ ſuæ.

Hac dictione vtitur I. Iacobus Vecherus Medicus eruditiſſimus in Verſione Alexij.

Poſt Nominis cognitionem, non paruo lumine præcedente, venimus in Notitiam Accidentium, vt demonſtratum eſt: nam Accidentia, quæ ſunt vmbræ morborũ à Græcis συμπτώματα dicta ſub *Simplicibus Affectibus*, aut *Mutatis Excrementis*, aut *Læſis Actionibus*, conſiderantur: Et hic eſt ſecundus primi Circuli pentagoni clavus, συμπτωμάτων Genera indicans,

RADIVS II. SYMPTOMATIS GENVS.

dicans, à quibus tendimus in Species: Nam cùm

III. RADIVS SYMPTOMATIS SPECIES.

Simplices illi affectus ſint *ſenſuum externorum obiecta*, quintuplicem horum differentiam conſiderare cō-uenit, vt primùm *Audibiles*, deinde *Viſibiles*, hinc tandem *Olfactiles*, *Guſtatiles*, *& Tactiles* nobis ſeſe offerant, nam certè *Soni*, *Colores*, *& Luminis* microcoſmi alterationes, *Odores* ab ægris procedentes, aut ab iis percepti, *Sapores* eorum, *Qualitates Tactui ſubiectæ*, *aſperitas*, *læuitas*, *durities*, &c. exponuntur cogitationi, Poſtea verò *Subſtantia*, *Quantitas*, *Qualitas excrementorum*, & *Modus excernendi*: Ac tandem *Senſuum internorum*, *& externorum Motus*, *Pulſus Reſpirationis*, *Appetentiæ*, *Alterationis*, *Excretionis*, *Nutritionis*, *Accretionis*, *& Generationis deprauatæ*, *diminutæ*, *abolitæ Actiones*, quas ſub animalibus, vitalibus, & naturalibus actio-

Lib de Sympt. differ.

nibus complexus eſt Galenus: Hæc enim nos deducunt ad affectus primò, & per ſe eas lædentes: Hos autem ipſo conſentiente Galeno *Morbos* appella-

IV. RADIVS MORBI GENVS.

bimus, hac viâ conſtituentes eorum *Genera* in *Spiritibus*, *Partibus*, & *Subiectis agentium ſpirituum*, clauum quartum circulo noſtro apponentes. Ne quis autem miretur, quòd hîc Morbos ſpirituum fecerimus,

1. de Criſ. c. 13.

cùm Claudius Galenus ipſe Febrem ephemeram in ſpiritibus conſtituerit: imò & doctiſſimus, & ſubtiliſſimus Campanella ſcitiſſimè obſeruarit id ipſum in Medicinalibus: Hoc enim docet ſtupidiſſimum quemque, qui machinarum molarium affectiones conſiderauerit, ipſa ratio. Quis enim deprauatos motus molæ, aut diminutos, aut deperditos, aut omnes actiones eius in recipiendis, terendis, & ex-

cernendis

Digitized by Google

cernendis ſeminibus(quæ ſunt tanquam earũ ſymptomata,) non videbit frequenter accidere, à diſpoſitionibus mouentibus aquæ, & aëris commoti, quemadmodum etiam à machinæ partibus malè diſpoſitis; imo & à ſubiecto etiam, vt ſi quis ferri, aut alterius materiæ non conuenientis quantitatem tantam iniiceret, vt earum vel ſiſteret, vel deprauaret motum, quod videmus in Corporibus accidere dum illud quod intromiſſum eſt concoctioni omninò reſiſtit, à quo eorum actiones deprauantur, &c. vt omnibus notum eſt: Quare veram hanc Morbi ſedem eſſe ſtatuimus, quæ eſt in *Spiritibus*, cùm ſint Authores actionum, & ſympatheticè cum his concordent. Quis enim in eorum *Solutione* (nam cùm ſint vnitiſſimæ ſubſtantiæ, ab hac maximè diſponuntur contra naturam) & eorum *Oppreſſione*, maximè deprauari, & diminui Actiones non videt? Quis eorum diſſolutione, & ſupreſſione non aboleri? Certè qui hæc non intelligit, ignorare videtur quomodo fiant Actiones, quod hactenus per Metaphoras, & ſimilitudines remotiſſimas videtur explicatum, iis præſertim, qui exiſtimant *ſenſum fieri* per ſolam receptionem imaginum innumerabilium, quæ tanquam in ſpeculo offeruntur Phantaſiæ: cùm ipſæ ſint tantùm media, (in oculis v.g.) quibus motus ad ſenſus fiunt, quorum varietatem apprehendens Imaginatio diſcernit per conſuetudinem rem vnam ab altera: neque enim color hic, verbi gratiâ, ſenſibilis eſt, niſi quia mouet ſpiritum hoc modo, in neruo optico, cui per lumen commu-

V. RADIVS MORBI SPECIES.

Digitized by Google

nicatur; in tenebris enim nihil agit, aut ſupra oculum in paucâ diſtantiâ, quod tamen lumen efficit, vt Neotericus vir quidam egregius in Philoſophicis,&Mathematicis,Gallicè nuper expoſuit in Dioptricis. Quamobrem doctrinam exactam ſenſuum in alium locum reiicientes pergamus, aſſerentes, *Primum genus Morbi eſſe*, *Impedimentum* deprauans, aut diminuens actiones, cuius *ſpecies* erunt *Solutio*, & *Oppreſſio : Secundum* verò *Extinctionem*, quæ diuidi poterit, vt ſuprà, in *Diſſolutionem*,& *Supreſſionem*,à quibus *Mors*. Et hæc erunt genera *primaria*, & ſpecies *primariæ* Morborum: Nam cùm Actiones etiam lædantur à prauis diſpoſitionibus inſtrumentorum, quæ *partes* hîc nominabuntur,& cùm id fieri non poſſit, niſi ſpiritibus malè diſpoſitis (nam in mortuo corpore quis lædi dixerit Actiones?) ideo *Secundaria* dicemus *genera* morborum;*Organorum* διαθέσεις παρὰ φύσιν *Tertium* Morborum *genus* conſtituentes, & primum ſecundarium; cùm enim *figura* partium contra conſtitutionem naturalem curua,aut recta:rotunda, aut angularis,&c. cùm *cauitates*, & *meatus* augentur, vel minuuntur,vel pereunt,vel etiam multiplicantur,& in naturaliter ſolidis fiunt,tunc diſpoſitiones in partibus, actiones lædentes contingunt:Item in *ſuperficie aſperitas*,lęuitas;*durities* & mollities;v.g. in oſſibus,cuius non meminit Galenus:itẽ *denſitas*,& raritas,vt accidit in linguâ,& membraneis partibus,morbi ſunt, cùm præter naturã accidant;*tenuitatem*,& craſſitiem p. n. ſub nomine Magnitudinis Galenus fatetur morboſam

W.Schenkium in obſeruat.lib 5 obſ. 244.&c.

Lib.de m.diff.

morboſam eſſe,nos etiam ſpeciatim omnem *Longitudinem,Latitudinem,*&*Profunditatem p.n.*morbum eſſe exiſtimamus; quemadmodum etiam auctum, & diminutum *Numerum*, ſi diſcreta quantitas conſideretur. *Suum* pariter mutatum, & *cõſenſum* impeditum per coaleſcentiam,de quibus copiosè Galenus. Loco citato.
Ex his,& ſecundariis morbis *Mixtum genus* efficitur, quãdo *ſoluitur cõtinuũ* ab internis,aut externis cauſis; nam & figura,& ſuperficies,& quantitas vtraque, & ſitus, & conſenſus, ſæpiſſimè diſponi contra naturam ſimul,& ſemel videntur. Quare nihil obſtat ſi aliquis *Quartum* Genus velit adiungere quod *eſt in Subiecto*,& *tertiariò*,ſi ita loqui liceat *afficit*, vt *medicamentum* quod purgando deprauat actionem, aut diminuit,& tandem abolet in violentâ hypercatharſi; Item *Gypſum* deglutitum, quod concoctricem facultatem diminuit,aut ferrum:*Stypticum forte* abolens retentricem;Item *Venenum* & *Vapor* vertiginem faciens, imo *Color* flauus in oculo cum figurâ Idearum, relictis aliis coloribus, ſenſum internum ad apprehendendam ſolam flauedinem mouẽs.Sic *Lumen* aliquod maximum, & ſplendidiſſimum actionem viſus non lædere nullus dicet,nec à parte, aut ſpiritus diſpoſitione magis, quàm ab illo accidere. Hæc ſunt igitur Morborum in Methodo rationali vera genera:Hæ veræ ſpecies,

A quibus ſenſim deducti ſumus *in Cauſarum* contemplationem: Nam hæc ſecundaria morborum Genera, hæ ſecundariæ ſpecies videntur plurimùm obtinere de naturâ Cauſarum; cùm Morbi propriè πιπταχ. ΑΙΤΙΑ. CIRCVLVS II.

Primaria tantùm eſſe videantur, ſi Morbus ſit διάθεσις παρὰ φύσιν ὑφ᾽ ἧς ἐνέργεια βλάπτεται πρώτως, vt definiuit Galenus, Quod enim ſuperiùs dictum eſt; Actio non poteſt lædi, niſi ſpiritibus malè diſpoſitis. Nam in Corpore non viuente, non lædi dicuntur actiones cùm nullæ ſint, quia nulli ſpiritus, licet ſint Partes, &c. verum eſt enim quod Agens requiritur ad Actionem, vt ſupra probatum eſt. Sed cùm ſecundaria tanto conſenſu, & tantâ communione iuncta cum primariis eſſe videantur, naturam Morbi eadem ratione obtinere quâ cauſa continens, probante ex Galeno, Langio, proponimus. Quare ad maiorem doctrinæ perſpicuitatem dicimus cum Ariſtotele, Morbum eſſe *diſpoſitionem* propriè, & *qualitatem*; Cauſam verò eſſe *Subſtantiam* vt ſcripſit Frambeſarius, & quæ *quocumque modo aliquid ad morbi conſtitutionem confert*, vt definiuit Fuchſius, ſiue extra, ſiue intra corpus fuerit, & ſic cauſas à Morbis diſtinguentes quinario has comprehendimus, vt ſecundus Pentagoni Circulus conſtituatur. Quinque enim ſunt Subſtantiæ cauſæ morborum; 1. *Soluentes* quæ tandem diſſoluunt tum ſpiritus, tum partes. 2. *Opprimentes* etiam ipſos cum partibus, & tandem ſpiritus ſupprimentes, & formam partium poſt extinctionem 3. *Generantes* cauſas præcedentes, (has *externas* vocant Medici quia extrinſecus adueniunt.) 4. *Mouentes*, quæ excitant, tum opprimentes, tum ſoluentes. Denique *Obiectæ ſubſtantiæ*, vel Cauſæ à quibus procedunt morbi in obiecto, de quo ſupra.

Lib 1. de ſympt. different.

Epiſt. Medic. p. 1. Epiſt. 15.

Ariſtot. lib. de prædic. cap. 4. Framb. ſchol. Med. diſp. 3. de Cauſ. Morb. Fuchſ. Inſtit. lib. 3. ſect. 1. cap. 2.

RADIVS I. CAVSA SOLVENS.

Soluentes autem ſunt, quæ *ſolutionem faciunt* aut facere conantur

conantur vel in *ſpiritibus*, vel in *partibus*; In ſpiritibus eæ ſubſtantiæ maximè, quę ad eorum naturam accedunt: Obſeruamus enim in Vniuerſi contemplatione, ea quæ aliquid ſimilitudinis obtinuerunt, dum ad perfectam identitatem contendunt, excitare conflictus ſæuiſſimos, vt ſcopum aſſequantur. Dicunt Theologi de Spiritibus malis, qui cùm eſſent cum bonis æquales creati, per ſuperbiam ceciderunt, cùm DEO Spiritui ſe oppoſuerunt, obedientiam ſpontaneam denegantes, vnde dicit Apoſtolus, τίς συμφώνησις ΧΡΙΣΤΩ πρὸς βελίαλ; Hæc autem vt ſublimiora, & captum Philoſophiæ naturalis ſuperantia Theoſophis relinquẽtes, dicimus ratione præallatâ, aduerſus ignem Mercuriũ inſurgere violentiùs in niue & glacie, quàm Aqua maris cum ſale ſuo: ſic animalia ferri in animalia crudeliori modo, quã in plãtas: ſic ἀντιπαθόντας ſtirpes violentiùs &c. vnde illud: Homo homini lupus, & tritũ dicterium Hemiſtich. *Rara eſt concordia Fratrum*. Ita igitur ſubſtantiæ ſoluentes, & tandem diſſoluentes ſpiritus microcoſmi ſunt *Spiritus maligni*, vt in geſtibus dæmoniacorum apparet, *Halitus ignei*, quales in Clibano, vel fornace apparent, vel excalefactus aër à reflexione Solis, ſub Æquatore, vbi Sol in Meridiano perpendiculariter terit verticem, *in non aſſuetis*, Et hæc extrinſecus adueniunt. Ex internâ autem cõſtitutione halitus, ſiue *Spiritus* 🜍 *excremẽtitij, nitroſi*, quos ſi placet *bilioſos* appellabis; nam in flauâ bile excrementa Sulphuris plurima, vt in atrâ plurima ☿ quæ Saturnina eſſe ſuperiùs docuimus, vnde *halitus* ſiue

D. Aug. quæſt. 17. ad Oroſium.

2. Corinth c. 6.

Plaut. in Aſinar.

ſiue *ſpiritus ☿ excrementitij*, qui conſtant ex extenſo Sale volatili, qui fit ex ſucco mercuriali, adiuncto Sale tartari ſanguinis; Ex earum porrò compoſitione multiplici, & mirabili oriuntur venenati halitus, ſiue ſpiritus *ſoluentes* ſpirituum vnionem, ac tandem, niſi fortiores ſint, vincẽte igne naturæ, *diſſoluentes*. At quemadmodum illis ſoluuntur ſpiritus, ſic etiam *Partes* ab *Igne externo, Corporibus incidentibus, pungentibus, lacerantibuſque ſoluuntur*, quæ imitantur *Lumbrici, pediculi*, &c. ex animalibus internis; & ex mineralibus microcoſmicis *Sal armoniacus, arſenicalis, cauſticus*, cum agant *pungendo*, & *incidendo*, vt de ſalſorum, & acidorum naturâ notat Neotericus ſuprà citatus de Meteoris ſcribens: qui effectus adſcribi nequeũt calori, aut frigori, cùm Galeno acida, & ſalſa ſint diuerſiſſimi temperamenti. Hac cognitâ, Cauſâ *Opprimens*, & tandem *Supprimens* ſpiritus, aut partes eſt cõſideranda, in ſecunda ſtatione huius Circuli: nam extra Corpus occurrunt *Aër craſſior*, & nebuloſus, ac vaporibus plenus, qualis circa paludes reperitur, aut ſtagna, aut lacus, mare, &c. & in ſpecubus, quos Galenus χαϱωνείυς βαϱάϑϱυς appellat. Ex quibus eſt prope Neapolim *la Grotta del Cane*, cuius effectus notiſſimus eſt: ſic & *Terra Externa*, aut *Interna* Sulphuri impuro, & Narcotico admixta, aut ☿alibus fæcibus *tartareis*: *Aqua externa*, aut *interna*: *Sal diſſolutus* vel *extenſus* in ſpiritum, vel diuerſimodè *mixtus*, vnde *Pituita*, & eius ſpecies, *Salſa* præſertim, *Gummi* Microcoſmi, *alumina, Chylus, ſanguis copioſior*; ſed de mixtione quâ ſingula hęc diuerſa ſunt, Deo iuuante dicemus

RADIVS II. CAVSA OPPRIMENS.

In Comm. lib. I Epidem.

Digitized by Google

dicemus peculiari *tractatu de Principiis & Humoribus Microcoſmi*: Hæc *opprimunt*, & *ſupprimunt* ſpiritus: Partes autem opprimunt eadem ferè, ſed extrinſecus plurimùm, & primùm accidunt, vt *corpora contundentia, comprimentia*, lapides, ligna, metalla, &c. At verò *ſubſtantias extrementitias internas*, quæ aduerſantur *Igni Naturæ*, & eius ſpiritibus, *generant* cauſæ externæ, vel ſimplices, vt *Elementa* familiaria, Aër de quo ſuprà, & Aquæ, quarum potus cùm contineant ſalem vitioſum, & coagulantem, augent humores ſtypticos, vnde obſtructiones, & tandem Dyſenteriæ, & alij plerique affectus ſecundùm naturam aut mixtionem ſalis, aut oleoſæ, & bituminoſæ partis, quæ eis innatat aut admiſcetur. Et *Alimenta*: tales enim ſunt ſucci in nobis qualia fuerint Elementa, inquiebat Rondeletius, ſunt enim ſalſa multa, Sulphurea alia, & Mercurialia plurima in iis quæ principiis noſtris addita, ſuperflua euadunt, & tandem excrementa, & vitioſa, vt accidit in Republica otioſis, creſcente hominum multitudine, quod norunt Politici. Has iuuant diſpoſitiones *μιάσματα venenata*, & peſtifera ab aſtris malignis communicata, vel immediatè, vel mediantibus aliis ſubſtantiis conſanguineis, vel compatientibus in configuratione cœleſti, vnde *contagia* conſentiente cauſâ mouēte vt diximus *tractatu de cauſis Luis Peſtiferæ*, Et per accidens *res non Naturales*, vt *ſomnus, vigilia, quies, pathemata* ex cognitione mali præſentis, aut futuri, & hæ dicuntur Cauſæ Generantes, tertiam ſtationem ſecundi Circuli huius Pentagoni

RAD. III.

CAVSA GENERANS.

Ariſtot. Polit. lib. 7. cap. 15.

RAD. IV. CAVSA MOVENS.

ni ſignantes. Quæ autem excitant, vel eas, vel eorum ſpiritus, vt morbos faciant *Mouentes*, dicuntur ſubſtantiæ, & ſunt vel *Spiritus mali*, vt patet ex Hiſtoriâ Iob, Saul, peſtilentiâ tempore Dauidis, item ex authoritate Theologorum, Iuriſconſultorum, & Medicorum, quos copiosè, cum Sacris Scripturis, PP. & Hiſtoriis citat Martinus Del-rio in Diſquiſitionibus Magicis, ita vt tempus terere, fruſtrà pro rei iſtius probatione diſſerentes, videremur: itẽ *ens Pagoium*, ſiue *cõmota imaginatio*, quæ ſignat infantẽ in vtero: notis ægrè delebilibus, vt notat Paracelſus; & morbos Melancholicorum hypochondriacorum excitat, quorum narrationibus ſcatent Medicorũ & Philoſophorum volumina: De viribus autem eius dicere ſuperſedeo, ſperãs breui in lucem venturum *Tractatum de viribus imaginationis*, quem pollicitus eſt publicæ hominum vtilitati R. P. M. Merſenus, Ordinis Minimorum, in Phyſicis, Mathematicis, quemadmodum & Theologicis Arcanis ſelectiſſimis, & reconditiſſimis Doctor Maximus, ſcriptor puriſſimus, vir humaniſſimus, Lutetiæ à nobis viſus, anno ſuperiore M.DC. XXXVIII. Item *Aſtrales Spiritus*, vel peculiariter in quodlibet indiuiduum ex ſequelâ primæ conſtitutionis agentes: vt enim ſapienter annotat R. Thomas Campanella, *Progreſſus, & ſpecies rerum in principiis latent*, & per conſenſum cum generali conſtitutione loci in quem agunt, vt in peſtiferâ notauimus, in *noſtrâ Paræneſi*, in quâ licèt ſufficienter prolocuerimus, quòd agant in corpora noſtra, & quomodo, ex ſententiâ Theologorum,

Iob. cap. 2. 1. Reg. c. 18. & 19.

Lib 3. p. 1. q. 4. ſect. 5.

Lib. de vermibus, cap. 12.

Aux Queſtions Phyſiques & Mathematiques, Queſt. 17.

Lib. 2. Medicinal. cap. 4. Art. 1. Plenius confirmat Aſtrolog. lib. 2. c. 1. Art. 1.

rum, Mathematicorum veterum, & Neotericorum. Placet tamen hîc addere Aphoriſmum Rochi Baillij Riuerij: *Ab Aſtris*, inquit, *incenduntur corpora quæ aliàs non ægrotarent*. Quod ſi quis ſubſtantias ab Aſtris fluere neget, is arrepto cryſtallo conuenienti, collectis Solis Radiis *ignem* ſentiat, vel Lunæ *Lacteam humiditatem* frigidiſſimam, cuius ſolertiſſimus D. Broſſeus meminit, & obſeruet *ſtuporem* à *Lunæ radiis* lethiferum apud Zacutum Luſitanum. Et vt ſubiungam aliquid iis quę de imaginatione dicta ſunt, tanquam Paralipomenon, dicam per accidens *Subſtantias ſpirituales, commotas per pathemata* ex irâ, odio, lætitiâ boni, aut mali præſentis in corporibus noſtris, cōcitare ſpiritus excremētitios, à quibus morbi. Pluribus probat Fuſchſius in Inſtitutionibus Medicis. Mouent præterea *Spiritus alieni* generati ex *retentione ſuccorum excrementitiorum* in aliquâ parte Corporis, vel *venenati*, & *peſtiferi velociores*, cùm tardiores generent tantùm, & non moueant, vt ſuprà ſcriptum eſt. *Subſtantiæ* verò *obiectæ* ſunt, vel *externæ*, vt corpora luminoſa, ſonora, ſapida, odorifera, aſpera, dura in exceſſu, naturæ non cedentia; vel *internæ*, halitus, vt qui vertiginem faciunt, & ictericis omnia refracta colorata, & luminoſa flaua oſtendunt. Et ſic quintâ hac ſtatione completus eſt circulus Pentagoni ſecundus.

In Demoſterio Aphor. 17.

Liure de la Nature des Plantes, l. 2. chap. 7.

Prax. Med. Admir. obſ. 37.

Lib. 1 ſect. 6.

RAD. V. CAVSA OBIECTI.

πεντάγ.

ΤΟΠΟΣ. CIRCVLVS III.

Iam *Loca* in quibus Symptomata accidant, in quibus morbi ſtent, in quibus cauſæ deliteſcant, exponere conuenit, cùm hoc ipſum ſit ex mente Antiquorum Medicorum probatiſſimorum, pręſertim

Digitized by Google

Galeni,qui de *locis affectis* copioſè ſcripſit. Et reuerà ſi in re militari præcellentis ducis ſit munus, tum pace,tum maximè bello,regionem hoſtium exploratam, planéque cognitam habere,vt rectè notauit Valturius; in Morborum profligatione, qui bella inferunt Naturæ, Medico cum naturâ pugnanti, nonne neceſſariũ fuerit hoſtium naturalis Oeconomiæ deliteſcentium latibula,receſſúſque explorare? Hi autẽ ſunt *Partes corporis*,in quibus *Cauſæ Morbos* faciunt, & *Morbi ſymptomata*,vnde triplex Pars Medico conſideranda venit, *Pars Morbi*, *Pars Cauſæ*, *Pars Symptomatis*;& quia pars omnis Corporis,vel eſt *ſimplex*,vel *compoſita*; ideo earum catalogum ante omnia, præ oculis habere neceſſe eſt, vt dum diſſimilarem conſideramus, ſtatim animus noſter primarum, & ſimplicium, ex quibus componitur, contemplationem maximè neceſſariam non omittat.

Rei Milit. lib. 7. cap. 2.

Ita igitur tertius hic Circulus Pentagoni diſtinctas quinque partes exponet,*Similares* primas, & ſimplices; *Diſſimilarem* ex his compoſitam; *Partem Morbi* quam *patientem* propriè appellare, *Partem Cauſæ*, quã *mittentem* ſæpiſſimè, aut *fouentem*; *Partem* denique *Symptomatis*, quam *Conſentientem* nominare poſſumus. *Partes ſimilares* ſunt quæ in *ſimiles ſibi partes diuiduntur*, & ſunt *os*, *cartilago*, *ligamentum*, *membrana*, *fibra*, *caro*, *cutis*, *adeps*, *vngues*, *pili*,quas omnes Galenus in diuerſis locis agnouit, queis rectè Laurentius adiunxit *humores oculorum*,& nos *cuticulam*; nam reuerà in alterius naturæ partes diuidi minimè poſſunt: cùm autem *venæ*, *&* *arteriæ* ex *fibris*, & *membranis* compo

I. RAD. PARS SIMILARIS.

Comment. in lib. Hipp. de nat. hum. lib. 1. de Elem. c. 6.

Hiſt. Anatom. lib. 2. cap. 20.

componantur, vt ipſemet Galen agnoſcit, compoſitis adiungi debent; & *nerui*, cùm iam citatus Laurentius, & αὐτοψία declarent hos interiori ſubſtantiâ eſſe *medulloſâ*, & exteriori *membranoſâ*, non poſſunt eſſe non diſſimilares: Propterea Anatomici diſſimilarium partium diuiſionem afferentes, has collocarunt inter *partes, quæ à principibus oriuntur*; & certè *Nerui cerebrum* (vt ita loquar) quaſi per vniuerſum corpus deferunt, vt ſit tanquam *curriculum ſpiritus Animalis*, quemadmodum *Sanguis purior, Vitalis* per Arterias, & *craſſior, Naturalis* in *Venis*; Nam, vt iam ex ſuperioribus patet, prima ſedes facultatis naturalis eſt in *Ventriculo*, vbi primùm *concipiuntur Spiritus naturales*, qui in *Hepate excluduntur*, & in *Corde perficiuntur*, vt euadant *vitales*, *animales* autem concepti in *Liene* in *Cor* delati excluduntur primò in eo, deinde in *Cerebrum* per arterias delati abſolutiſſimi ad ſenſum, & motum redduntur. Et ne deſit etiam *vitalibus* vltima præparatio, *Pulmonem* fecit Natura, qui ex ſanguine in dextro ventriculo attenuato, in quo iam conceptus eſt, hunc educit, & per Arteriam venoſam Cordis ventriculo ſiniſtro reſtituit; vbi plenitudinem poteſtatis acquirens, vitam toti corpori tribuit per *arterias* delatus: In hoc ternario igitur perfectio omnium ſpirituum per circulationem, cùm ſanguis perpetuò hac via etiam centies in Corde quotidie rectificetur. Hinc præclara illa magni Ariſtotelis doctrina *Vnius principij*, & in quod omnes facultates concurrunt, & *vnius Partis principis*; quam ſequitur non ſolùm Auerroës Philoſo

Lib. de inæqual. intemper. 2.

II. RAD. PARS DISSIMILARIS.

Loca cóceptiua, excluſiua & perfectiua ſpirituum.

V. Hæ-rum de motu Cordis.

2. de partib. animal c. 7. & 10. Lib. 2. collect. Lib. 1. de animal.

loſophus Mauritanus, ſed etiam Aphrodiſæus. Imo & huius author videtur Hippocrates, his verbis plus quàm auro dignis: Ἀρχὴ δὲ πάντων μία, καὶ τελευτὴ πάντων μία, καὶ ἡ αὐτὴ τελευτὴ, καὶ ἀρχή. Cùm verò exaltetur in capite vbi eſt ſides animæ, decima & glorioſa domus corporis noſtri, eidémque coniungatur: Hinc fit, vt ab eâ procedere videatur, cùm ibi potentiores edat actiones. Sed quemadmodum Solis præſtantiores effectus non ſunt in Horoſcopi lineâ, licèt excellentiſſimi, ſed in lineæ Meridiani circuli puncto; ita & Animæ in capite, non in corde, hinc etiam *poriſma* illud oritur, *ieiunium* ſpiritus *acutiores*, & mentem meditationis capaciorem efficere, cùm ſcilicet per continuam & *iteratam circulationem*, ſanguis *ſubtilior* fiat, & depuratior in arteriis, & ſpiritus in eo, & ab eo in cerebrum tendens. Hinc quòd ſpiritus Animalis ſublimior reliquis ſit, quia præparatus magis, & attenuatus *triplici* copulatione cum ſanguine venoſo eductus, in liene, in corde, & in capite: in his tribus enim locis *venarum, & arteriarum communicationes* fiunt admirabiles. Quare partes præcipuas eſſe putamus corporis, *Hepar, Cor, Lienem, & Cerebrum*, ſine quibus etiam *fœtus in vtero* vitâ animalis viuere non poteſt; *Extra vterum* verò duæ accenſentur, *Ventriculus*, quòd tunc chylificatio neceſſaria ſit, & *Pulmo* quod aëris attractio per os accedere debeat ad rudiorem materiam elaborandam, cùm elaborata deferretur antea ex venis, & arteriis *maternis*, vnde Cor non mouetur *fortiter* ſicut in natis, vt patefaciat motum manifeſtum,

Google

ſtum, mouetur tamen motu *proprio*, ipſo etiam obſeruante Galeno, ſanguine dilatante ſe in calore ventriculorum eius, aliàs non viueret; vnde notante Græcorum Philoſophorum, & Medicorum lumine mirabili, Arteriæ in fœtu mouentur, *vmbilicalibus arteriis* etiam *ligatis*, dum in vtero exiſtit, at non *venis* laqueo exceptis, imo aſſerit loco citato Cor dilatari, & diſertè cum eo arterias, ſcribens de fœtus formatione; His etiam *Teſtes*, vbi natus adoleuerit adiiciuntur, conſentiente Galeno, ex Interpretum concordiâ, ſi Principum partium catalogo adſcribantur, cùm id accidat ob Speciei conſeruationem. Hinc facultatum ἀγγεῖα *deferentia*, Venæ, Arteriæ, Nerui, & *ſpermatica Vaſa* tum præparantia, tum eiaculantia: ac in *mulieribus* Vterus: Et quia *excrementitias* partes Elementorum, quas Matrices Principiorum eſſe diximus, euacuari neceſſe fuit; Ideo conuenientia *parenchymata his attrahendis, & ſeparandis* data ſunt; Hinc factum eſt, vt glandula pituitaria exceperit recrementa *Cerebri*, quæ membranarum eius beneficio expelluntur, vt in ſternutatione, & ſpuitione conſpicimus: Sic Pulmo attrahendis, & ſeparandis impuritatibus *Pectoris*: Pancreas, & glandulæ Meſenterij ſulphureis & ſalſis *ſecundæ digeſtionis*, vt etiam Renes, quibus omnibus adiuncti ſunt *canales ad expulſionem*; Glandulæ pituitariæ, *meatus palati*, Pulmoni *Aſpera arteria*, Renibus, *vreteres*, *veſica*, *& vrethra*, Glandulis Pancreatos, & Meſenterij, *inteſtina*. Quinetiam attrahendis, & ſeparandis impuritatibus *particularibus* datæ ſunt in diuerſis aliis *locis Glandulæ*,

Lib. 7. de vſu part. cap. 22.

Lib. 6. de vſu part. cap. 21.

Lib. cit. cap. 3.

Lib. Artis paruul.

dulæ,præſertim verò *ſanguine redũdantibus*,& vligino-
Lib. de Glandulis. ſis, vt notat Hippocrates,ὅτω πλάδος οὐκ ἔνι ἐν τῷ
σώματι. Sunt autem in *Collo*, in *Alis*, in *Inguinibus*,
circa *Aures*,in *Articulis*, in *Mammis*, vt attrahatur ſu-
perfluus ſanguis, qui tandem ſecernitur, vt notum
eſt. At *ſenſibilibus motibus* Natura *peculiaria Media* in-
ſtituit, *Oculos*, *Aures*, *Naſum* internum, & externum;
Linguam, & *Palatum*,*Ventriculos* in Cerebro, & *diuer-
ſas partes* reuocationi ſpecierum inſeruientes, qui-
bus adiuncta ſunt *inſtrumenta ſimilitudine*, & ſympa-
theiâ cum *Teſtibus externis* ad Generationem con-
Lib. de Myſticâ cerebri Anatom. cap. 5. ducentia, ſicut optimè Robertus Flud Medicus
Oxonienſis admonuit.*Motui* item *muſculos*,*articulatas*
cum ſuis *ligaminibus compagines*,& *diſtinguentia inuolu-
cra*;Cerebri *meninges*, *Diaphragma*, *&* *Peritonæum*, ex
quibus & multis particularibus aliis, cum his con-
tentis componitur Machina Microcoſmica. Iam
quomodo in his tam ſimilaribus,quàm Diſſimilari-
III. PARS MORBI. bus ſe habeat *Pars Morbi* videamus: Profectò cùm
ex Morbis ſecundùm genera,alij ſint primarij, alij
ſecundarij; & in ſpiritibus ſint *priores*; loca eorum
neceſſe eſt in ipſis *Locis Spirituum Conceptiuis*, *Excluſi-
uis*,*Perfectiuis*, *&* *Diffuſiuis*, (ſi ita verè,vt parùm Lati-
Rad. 5. Pentag. venio. Et Rad. 2. huius Circuli. nè loqui liceat) de quibus ſuprà; nam in his ſpiri-
tus ſolui, & tandem diſſolui; opprimi, & tandem
ſupprimi, in morte,conſentaneum eſt.At verò cùm
Secundarij ſint in *partibus*; quæcumque partes ſiue
ſimilares, ſiue ex ſimilaribus compoſitæ,præſertim
verò vltimæ, quarum *ſubſtantia*, *quantitas*, *qualitas*, *ſi-
tus*, *conſenſus* à Naturali ſtatu recedunt, ſunt ſedes

Morborum

Digitized by Google

Morborum ſecundariorum, ſiue ſimplicium, ſiue mixtorum, in quibus continuum ſoluitur, de quibus ſuprà. *Cauitates* porrò, & *Meatus* loca ſunt præſertim Morborum *Obiecti*. *CAVSÆ* verò *Partem* eam eſſe neceſſarium eſt, in quâ malignus vapor ex impurâ materiâ naſcitur, & vbi illa reſidet, vnde *parenchymata*, & *glandulas*, & his *vicina*, aut *circumiacentia loca* dicimus eſſe præcipuas *ſedes Cauſarũ*, cũ ſuperfluitates attrahant, vt & *Loca excretionibus dicata*, cùm in iiſdẽ retinentur; de his autem ſuperiùs. Verùm nec *Spiritus malus*, nec *Planetarum* malignus *certas ſedes* obtinent inter Mouentes cauſas, nec *Externa*, nam etiam ipſa Alimenta modò in Chyloſi, modò in Hæmatoſi generant impuros, & ſuperfluos ſuccos, quemadmodum & à ſpiritu commotus *Sanguis*, aut eius pars *extra vaſa* proſiliens, vt in Pleuritide, & aliis inflammationibus, aut *in vaſis*, præter naturam retenta. Hinc quæ ſint *partes Symptomatum*, non eſt dictu difficillimum. Affectus ſimplices enim in *Senſuum Organis* apparent potiſſimùm; Excrementorum autem vitia *in Emunctoriis* excrementorum, quorum Hippocrates Catalogum deſcripſit hâc ratione vt ſint, σόμα κοιλίη, κύσις, ἄλλα ἄρθρα, ſub quibus comprehenduntur *Aurium foramina*, *Narium*, *Podicis*, *Emunctoria Alarum*, *Inguinum*, & *Pori Cutis* denique, quorum meminit ſub nomine τοῦ ἱδρῶτος. Actiones porrò læſæ, in *Conſentientibus partibus* facultatum, *Arteriis*, *Venis*, *Neruis*, *Muſculis*, & *Organis Senſuum*, *Carnibus attrahentibus*, *ſeparantibúſque*, *vaſis expellentibus*. Et vt paucis dicam, *in omnibus Corporis*

IV. PARS CAVSÆ.

V. PARS SYMPTOMATIS.

Lib. de dictâ Acut.

CIRC. IV. ΣΗΜΕΙΑ. πεντα χ.

partibus, cùm ex Hippocrate ſint ξυμπαθέα πάντα, Quamobrem ad *Signorum Circulum* veniendum, qui Pentagoni *quartus* eſt: Optimum enim eſt vt Cous ille ſenex dicebat, τὸν ἰητρὸν προλέγειν τά τε παρόντα, καὶ τὰ προγεγονότα, καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι παρὰ τοῖσι νοσέουσι. Quamobrem hanc cognitionem κατ᾽ ἀνάμνησιν, vt ſæpè diximus, ex primâ & iam habitâ contemplatione exprimere conuenit. Hæc autem verſatur circa *Symptomata*, *Morbos*, *Cauſas*, & *Partes*, de quibus ſuprà dictum eſt; *Symptomatum* autem ſigna habere minimè conuenit, cùm per ſe oculis offerantur: σημεῖα enim, quemadmodum Author libri Definitionum loquitur, talia ſunt, *vt his cognitis, aliquid quod nobis erat ignotum, deprehendamus*: ideoque *Morbus*, qui nobis ignotus eſt, Signis opus habet, & *Cauſa*, quæ nobis pariter incognita; Et *Pars* in corpore latens: Quia verò τὰ μέλλοντα cognoſcere ſplendor Artis, & Fiducia ægri, & prouidendi ſtudium, ac vulgaris infamiæ vitandæ cautela, monent, ac quodammodo cogunt; ideo *Euentus* ſigna diſquirere, *Temporiſque* illius oportet.

I. SIGNA MORBORVM.

Hinc Quinarius penultimus Stellæ noſtræ, qui vt illuſtrior euadat primùm *Morborum Signa* conſiderabîmus, quæ nulla eſſe poſſunt certiora, quàm *Symptomata*, quæ dicente Galeno, morbos ſequuntur, οἷον σκιαί τινες. Quid autem corporis non viſi certius iudicium præbere poterit, quàm *vmbra*, quâ abſente, ne quidem corpora vlla videremus: non poteſt enim vmbra corporis alicuius apparere ſine lumine; lumen autem in oculis noſtris, & figuras,

&

& colores exponit; eius autem diminutio, vel abſentia totalis, vmbra eſt. Quamobrem, qui exactam Morborum cognitionem habere volet, is Symptomata cognita priùs habeat, nec ſolùm quatenus conſtituunt τὸ εἶναι νοσολογικὸν, ſed quatenus ſigna ſunt ſpecialia ſpecierum morboſarum. Igitur primùm, *Affectus ſimplices* exactè dinumerare conuenit, *Colores, ſonos, odores, ſapores, calorem, frigus, humiditatem, ariditatem, raritatem, denſitatem, leuitatem, grauitatem, duritiem, mollitiem, tenuitatem, craſſitiem, lentorem, friabilitatem, aſperitatem, læuitatem*, in ſingulis partibus, quarum *cauſas*, & *adaptationes*, vt etiam *varietates excrementorum* accuratiùs conſiderabimus, σὺν ΘΕΩ, libro *de Principiis.* Nunc *ſanguinis* effluentis, vel per *nares*, vel per *hæmorrhoides*, *vel per vterum, vel per alias partes, Excretionum* τῶν ὑποχωρημάτων, *Vrinæ, Seminis, Muci, Sordium ex auribus, Sudorum, Puris, Animalium, aut Calculorum, ſubſtantiam, quantitatem, qualitatem, compoſitionem*, & *excernendi modum* perluſtremus, imo *tempus*, & eius *quantitatem*; mouentur enim ſucci in corpore, alij tardiùs, alij celeriùs, vt in Tertianis, & Quartanis febribus perſpicuum eſt; id autem aſſequemur non ſolùm viſu, & coniecturâ, ſed etiam experimentis, deſtillatione, calcinatione, pondere, menſurâ, tempore; nam ſic *principiorum quantitas* cognoſcitur, dum *tempus fumi*, qui eſt effugientis Mercurij, & *ignis apparentis*, qui ſulphuris; *pondere* autem calx, & terra, vt etiam ſal per mediam *Diſſolutionem*, innoteſcunt: in omnibus autem ad perfectam cognitionem *comparatio* neceſ-

Digitized by Google

ſaria eſt,& in talibus ſic oportet philoſophari; quod Sanctorius cœpiſſe videtur in Staticâ Medicinâ: nam mirabilia ſunt in excrementis, quæ ſi quis intellexerit, nō parum in Curatiuâ Medicinâ valebit: Sunt enim ipſa ſæpè morborum ipſorum remedia quod in *ſelectis noſtris cogitationibus* aperuimus,& quod etiam infrà repetemus. Tandem *Actiones læſas* perpendere ſolertioris eſt indaginis, neque enim ſolùm Naturales, Vitales, Animales,& generationis Actiones in genere ſufficit contemplari, ſed particulares quaſque in ſingulis Organis, habitâ quadam præſertim coniecturâ quærere. Quod cùm prolixioris ſit operis hîc omittimus, hanc Exegeſim reiicientes in *Praxim huius Artis*, & ſingulos affectus, quorum Nomina hactenus ab initio ſcriptorum quorumcumque, etiam vetuſtiſſimorum, peruenerunt in notitiam noſtram: ſi DEVS vitam, ſanitatem, & commoda nobis ad tantum opus largiatur. Sin minus, aut interim qui volet legat, quæ de iis ſcripta ſunt à Duncano, Liddelio, Scoto in Inſtitutionibus; is enim meâ quidem ſententiâ methodicam eorum tractationem proſequutus eſt.

II. SIGNA CAVSARVM.

Ego iam ad *Cauſarum ſigna* venio,quæ certè potiſſimùm educuntur ex Medici cum ægro, & circunſtantibus *colloquio*,& argutis interrogationibus,quod notauit Bertucius Bononienſis, Medicus olim præſtantiſſimus,licèt barbarus ſcriptor, tractans de Informatione Medici: ſic enim loquitur: *Nam ita præſentia non ſolùm, ſed & præterita cognoſcere poterit*, quod ſuadet Hippocrates. Præter hæc conſiderabit *Elemen*

Collect. cap. 2.

Elementorum conſtitutionem, in *illo Cælo*: item *Soli* & *Aquæ*, ex quibus morbi plurimum oriuntur, & Hominum Natura alteratur: vnde de illis ex profeſſo ſcripſiſſe videmus Hippocratidarum principem. Lib. de aëre cor. & aquis. Quin etiam *Cæleſtum cœtus*, & *configurationes*, tum *generales*, tum etiam *particulares*, propter allatas rationes, ſuperiùs examinare conuenientiſſimum fuerit, præſertim in *Epidemiis*; nam vt idem egregiè ſcribit, nunquam ſatis laudatus, Græcæ Medicinæ Inſtaurator, αἱ μεταβολαὶ, τῶν ὡρέων μάλιστα τίκτουσι νοσήματα, &c. Lib. 3. Aphor. quæ ſi placet, legere ſtudioſus iſtarum rerum poterit: nam principia exaltantur in diuerſâ conſtitutione Solis in Eclipticâ, & reliquorum ſyderum circa eam, vt notauit Ptolemęus cum Hermete, Manfredus, Hasfurtus, Mizaldus, & R. Campanella, cum multis aliis, de quibus dictum eſt. Et ex iiſdem, alij morbi ſunt Martij, alij Saturnini, alij Mercuriales, &c. quæ percipiuntur ex *Directionum*, *Reuolutionum*, *Profectionum*, & *Tranſituum locis*, & *cognationibus*, vt exemplis oſtendit Franc. 1. Tom. Specul. Aſtr. in terrabibl. Ptolem. Iunctinus Theologus, & Aſtrologus excellentiſſimus. His quicquid *Senſus quinque* in exegeſim vocati, offerre poterunt ex ſuperioribus colligendum, quemadmodũ & *rerum non naturalium* catalogus, *Lineæ* pariter in *manibus* aut fronte, conſtitutionem partium, ex vi primi ſpiritus formatoris corporis, & *næui*, ſecundùm ſuos colores, vt etiam *vngues* cauſas non obſcurè declarant, quod fusè docuimus in *Phyſiognomicis noſtris* Philoſophicis. *Somniorum* vim hîc addamus, quam cognouit, & probauit Hippo-

Digitized by Google

crates, laudauêre, & interpretati ſunt Syneſius, Albertus Magnus, & Doctiſſimus Augerius Ferrerius, in tractatibus ex profeſſo conſcriptis. Ad hæc, ex *conſenſu Solis, & Ignis naturæ Motum principiorum, & ſuccorum* ex his compoſitorum coniungere neceſſe eſt, quem iam aliquot ante Galenum annis, Soranus Epheſius obſeruarat, cuius Circulum nullus Interpretum, quod legerim, explicare voluit, causâ, vt coniicio, minimè perceptâ: tãtùm enim ipſi fatentur conuenienter cum XXIV. Horis, quattuor, quos vocant, humores ſeorſum commoueri: *Sanguinem* ab horâ noctis IX. ad horam Diei III. *Bilem flauam*, ab Horâ Diei III. ad horam diei IX. *Bilem atram*, ab Horâ diei IX. ad Horam noctis III. *Pituitam*, denique ab Horâ noctis tertiâ, ad Horam noctis IX. Quod certè à vero non videtur alienum; nam tanto conſenſu Ignis naturæ, qui in nobis eſt, cum Igne centrali Terræ: & ignis ille centralis cum Solari conſentit, vt id, hâc Sorani, & noſtrâ, ſi velimus, obſeruatione confirmetur: dum enim Solem horâ nonâ noctis ſcilicet, *Ignis ille* in procinctu eſſe deprehendit, exultat, & *ſpiritus eius* confortari incipiunt temperatè, ita vt nec vehementiùs augeantur, nec *ſpiritus in impuro ſulphure accenſi*, ſi qui ſint, cùm eodem motu ferantur: (Nam ita œconomia naturalis comparata eſt, vt bonæ plantæ aduerſaria naſcatur proxima, & ſic in aliis multis accidat, cùm tamen vtraque eodem tempore creſcat, floreat, ſemina effundat, & tandem marceſcat. Sic de ſpirituum naturâ; de quâ fuſiùs in *ſelectis cogitationibus* noſtris)

noſtris,) nec etiam *falſi ſpiritus* opprimere,aut opprimendo,vel ſoluendo *turbare* ☿ ales *poſſint*, ſed omnia moderata ſunt,& ſanguinis circulatio fit pacatè defluens à venis in arterias,æquis interuallis, per Cor, vt dictum eſt,non aliter ac fluuius,

——— *Tacitis qui leniter vndis*
Cæruleus, placidis per vada ſerpit aquis.

Verùm dum circa horam diei III. ſuam cum Sole coniunctionem contingere præſentit,in Meridiani circuli puncto, tunc augentur vires ſpirituum eius, & ſulphureorum impurorum pariter, vnde ſulphureæ partes ſanguinis mouentur, nec ſubacta vis ſalis, & matricis eius quicquam poteſt, aut volatilis ☿ us pſeudenantio motu inſurgere, niſi dum eius vim minui, cum Sole in occaſu ferè percipit, horâ diei IX. tunc enim cum Saturninis viribus accedit pugnaturus, circa Domum mortis, & ſeptimam fortiùs. At vbi horâ noctis tertiâ ſeparatus omnino per intermediam terram, igne naturæ ad intima recurrente,ſalſi ſpiritus,& vires Lunares opprimentes, & Aquæ mouentur motu diffuſo, per partes à centro remotiores, ad centrum nihilominus tendentes, quæ vitioſis partibus enatæ, ſuppreſſionem ſpirituum puriorum, & ignis Naturæ moliuntur. En Graphica, ſaltem prima motus huius explicatio. Quantum verò conferat ad Cauſarum cognitionem ingenioſus quiſque facilè percipiet. Supereſt vt vltima ſigna cauſarum apponamus,cùm enim *à Cacodæmonibus* fieri morbos dixerimus, quâ ratione dignoſcet hos Medicus? Profectò quamuis Baptiſta

Lib.3. de Morb. venefic c.13.

tiſta Codronchus multas *actiones læſas* deſignet, ex quibus ſi non omnibus, ſaltem quibuſdam vult innoteſcere maleficium, nihil video tamen, quod ſit verè pathognomonicum, præter *ſenſum flatus frigidiſſimi* ventrem permeantis, & citò redeuntis, aut *vaporis inſtar flammæ* ignis calidiſſimi ſimili modo Energumenum infeſtantis, adiunctis iis ſignis, quæ deducit à causâ morbi, externâ ſcilicet, impropriâ & remotâ, vt ſunt *maledicta, minæ, amores intenſiſſimi, odia magna, & extrema, inuenta inſtrumenta maleficij*, & cum iis *ſcientiarum*, aut *linguarum* priùs ignotarum notitiæ. Sed hîc *Experimenta* maximè laudantur, ex *hyperphyſicis, & phyſicis* deprompta. Vt enim de phyſicis loquar, idem Codronchus meminit *ſuffumigiorum fortium*, verbi gratiâ, ſulphuris, & ſuffimenti Berenices Aëtij: Et verè hoc docet Hiſtoria Tobiæ, & Lullius *Hypericonis* ſuffitum probat: Sammarinus ſcribit eum qui *Carnis hædinæ* eſum per XXX. dies ferre non poteſt eſſe Dæmoniacum. Verùm *Hyperphyſicum* eius præſtantius videtur ad detegendum Aduerſarium (nam שטן apud Hebræos nihil aliud magis ſignificat) dum ſcilicet admoniti nolunt dicere Pſalmum *Miſerere mei D E V S*, vel *Qui habitat in adiutorio*, &c. vel Euangelium, *In Principio erat verbum*, &c. ſimilia Sancta. Cùm enim in his veritas ſit, in Diabolo verò minimè, vt dixit Dominus, cùm ipſe ex propriis loquitur, & mendacium loquitur, quomodo poteſt illa proferre? profectò docet Euangelium Cacodæmonem ſcripturas nõniſi peruerſè, & conuulsè citare; in hac re conſentiunt hiſtoriæ

Serm.13.c.119.

Lib.2.de 5.eſſ.1.p. Sacerdotalis tract. de Exor. cap.30.

Ioann 8.

ſtoriæ plurimæ. Tremit præterea Satan ad *Sacra Nomina*. Hoc nos monuit Neilus Epiſcopus ſic ſcribens, ΘΕΟΣ ὀνομαζόμενος φυγαδεύει τοὺς δαίμονας. Et quemadmodum ſcribebat Apoſtolus ad Philippenſes, de Saluatore noſtro: DEVS exaltauit illum, & donauit illi *Nomen* quod eſt *ſuper omne nomen*, vt in nomine IESV omne genu flectatur, cœleſtium, terreſtrium, & *Infernorum:* In Paræneſi.

——— torquetur Apollo
Nomine percuſſus CHRISTI, nec fulmina verbi
Ferre poteſt, agitant miſerum tot verbera linguæ,
Quot laudata DEI reſonant miracula CHRISTI.

Sic canebat Prudentius Poëta pius, & clarus. Quamobrem non miror, ſi ad deprehendendum Energumenum *ſchedulam* aliquam ſacra DEI nomina continentem, vel quid aliud ſacratum latenter ægro applicent, vt dicit Codronchus, & ad ea tremere æger, & horrere incipiat, ac præ dolore multos motus etiam inconditos edere, multáque inuſitata dicere, & facere. Vnde & Exorciſtas hîc plurimùm valere non dubito, quorum ordinem in Eccleſiâ, iam ante 1300. annos ſeruatum fuiſſe probat ex Conciliis, & Patribus ſufficienter Martinus Del-rio Theologus, in Diſquiſitionibus Magicis. Ex iſtis igitur, quæ ſint Signa Cauſarum perſpicuum eſt. Partium Affectarum τεκμήρια diſquiramus. Galenus, *Actionem læſam, Excrementa, Doloris proprietatem*, & *propria conſiderat Accidentia*, nos βαττολογεῖν nolentes vno verbo, *ſymptomata* conſideramus, in quibus ſunt *Affectus ſimplices*, qui conſenſum partium explicant:

Locis citatis.

Diſquiſit Magic. lib. 6. c. 2. ſect. 3. Quæſt. 3.

III. SIGNA PARTIVM.

Lib. περὶ ἀφόρων.

Sic enim ex Hippocratis obſeruatione ἐφήλω τῆς τοῦ προσώπου, huius ſcilicet partis, quæ eſt περὶ τοῖς ὤψι, *circa oculos*, frontis nempe conſenſum habere cum *ore ventriculi*, cuius rationem explicuimus ex Harmoniâ Cœli & Hominis *in Phyſiognomicis* nouis, & pulchris rationibus, dum *de Næuis* diſſeruimus, quorum doctrina huc pertinet. Sic ex loco proximo huius citationis, mutata oculorum albedo, *oculos* cum *matrice* conuenire ſignificat ex *anatome*, adiunctâ *cœleſti contemplatione*, ſine quâ rationem peculiaris fœderis inuenire non poſſis in multis, vt *gingiuarum*, & *lienis*; *malarum*, & *pulmonis*, de quibus tractatu noſtro prænominato diximus. Ex iis etiam ſunt *Excrementa*, quæ cum excernendi modo ſecundùm diuerſa corporis emunctoria conſiderauimus attentiùs in ſuperioribus, ita vt non ſit difficile, quid ex iis ſignificetur intelligere. Idipſum de læſis actionibus dicimus, cùm & partes in quibus fiant, & iis conſentientes luculenter expoſuerimus; quod ipſa confirmat corporum ſectio, pluribus autem conſenſus eiuſmodi actionum, & partium Sanctorius Medicus, & Philoſophus nuper expoſuit, quem conſulant, qui praxeos noſtræ ſpem tantum poſſidebunt, dum naſcentis eius fructus expectare cogentur. Ego Galenicorum ſignorum catalogo, *Experimenta Chirurgica*, & *Pharmaceutica* adiicienda cenſeo; nam ad διάγνωσιν maximè conferunt. Quis enim neſcit ex conſideratione ſoni rauci, ex ſtridore dentium, filum extremum diſtentum tenentium, dum percutitur, aut ab iis nodus paleæ teritur; his inquam,

In Meth. vitand. errorum.

Sub his ſunt *innatia*, & *necessaria* cõſiderata, quæ & cauſas oſtendunt.

inquam, experimentis, quæ chirurgica, quòd manu fiant, appello; quemadmodum Encauſti linamenti, ex maſtiche, nigredine, locum fiſſuræ cranij in vulneribus capitis dignoſci, quod Guido Caulianenſis noſter, Chiriatros Monſpelienſis laudatiſſimus annotauit. Sic quod ad exanthemata à pulicum, & cimicum morbibus diſtinguenda ex farinâ lupinorum, & oxymelite deſcripſit CL. V. D. Pancratius Marcellinus Collegij Medici Lugdunenſis noſtri Decanus Reuerendus, doctrinæ, & amicitiæ causâ nobis colendiſſimus. Nā *per ea ſimplices Affectus patet*, & per ſimplices affectus *læſæ Actiones*, quę verę *vmbræ morborum*, quemadmodū dictū eſt; hinc ſpecula oris, matricis, cauteria, &c. inſtrumenta chirurgica. Hinc emplaſtra, potiones, ſuffitus probatorij, & ſimilia ex officinis Pharmacopæorum, quæ ſuis quæque locis in *Praxi ſpeciali* diſpoſita maximo Medicorum commodo proponentur. Licèt autem inter affectus ſimplices recenſere potuiſſem ea, quę ex chiromantiâ ad partium cognitionem conferunt, *vt linearum* rubor, verrucæ, ſeparationes, &c. *montium planet.* eleuationes, depreſſiones, colores, &c. placet tamen ſeparatim hæc conſiderare, & aliquot de cauſis experimentis ſubiicere, vt poſſimus ex conſideratione lineæ capitis, affectus capitis conſiderare, ex Hepaticâ hepatis, ex vitali cordis, & ex reliquis vt etiam plagis, & colliculis notitiam peculiarem ad partem inueſtigandam obtinere; hæc autem fusè deſcripta ſunt in *Phyſiognomicis noſtris*, quibus adiungere licebit obſeruationes Coclitis, Corui, Cocle-

Chirurg. tract. 3. Doctr. 2. cap. 1.

Traicté de la peſte, ch 3.

nij, Riuerij, Flud, & ſimilium, qui inter cæteros, meâ quidem ſententiâ de chiromanticis acuratiùs ſcripſerunt: quomodo ſe habeant autem ſigna chiromantica, cum ratione phyſicâ libro noſtro citato docuimus, ita vt prolixiori non ſit hîc opus oratione, quâ moneamus chiromantiæ noſtræ prorſus abſimiles baſes eſſe ab iis vulgaris iſtius nugatoriæ, cuius aniles fabulæ, & ſuperſtitioſa decreta meritò reiiciuntur à Theologis: Noſtra ex Anatomicæ, Phyſicæ, & Aſtronomicæ doctrinæ placitis producitur, à nullo quod legerim, hactenus ſic tractata.

Onomatomantia. Hîc adderem diuinationem illam, quâ quidam ex *numeris litterarum*, *propriorum nominum* coniiciunt, & verè ſæpiſſimè, vtrùm quis in *dextra* vel *ſiniſtra* laboret clauditate, oculorúmve orbitate? niſi vanitati res foret proxima; quid enim *dextra* pars cum *imparibus numeris*? vt ab iis eius læſiones ſignificentur, aut quid *Læua* cum *paribus?* id tamen inuentum Pythagoræ dicit Plinius. Non poſſum hîc, quin dicam (vt nihil relinquatur) cognitionem partium in Energumenis affectarum à Cacodæmone, ex *actionibus læſis* obtineri ſicut in aliis affectibus, quemadmodum copioſè docet Codronchus locis allatis, quæ à curioſis, aut generalia minus intelligentibus legi poterunt.

Lib. 28. cap. 4.

IV. SIGNA EVENTVS. *Ad Signa futurorum* tranſeo, quorum quædam *Euentum* præſignificant: Venantur hunc Prudentiores Medici ex libratione, & comparatione *virium naturæ*, & *virium morbi*: nos autem ex ſuperioribus eas eſſe *Spirituum ignis Naturalis* centralis microcoſmici

mici, & *Spirituum ſoluentium*, aut *opprimentium*, vt etiam *ſubſtantiarum corporearum* comprobauimus. *Iſtorum* igitur ἰσχὺν perpendere liceat, ex *causâ Aſtrali*, *Elementari*, *ſymptomatum magnitudine*, *ſpeciei obſeruatione*, & *affectæ partis dignitate*, vt violenta, Martia, ſulphurea, cum inſolentibus phænomenis, excrementiſque, & actionibus læſis pluribus, vſu, aut neceſſitate commendatiſſimis, in quibus vt etiam Saturnina, ſalſa, & Mercurialia ſunt periculoſiſſima. *Priorum* verò vim ex *contrariâ* prædictorum *conſideratione* deriuare conueniet; ita vt cum leuiſſimis accidentibus in parte ignobili, ſalſa præſertim, Lunaria, aut Saturnina vix quicquã efficiant, maximè ſi nec eo anno *Eclipſis* in *horoſcopo*, aut *hylegiali* loco, qui vitam ſignificat, nec *loci prædicti directio*, vel *profectio* venerit ad *radios infortunati Planetæ partiliter*, nec infortunia *coniungantur* in *Aſcendente Radicis*, aut *reuolutionis*, aut *loci hylegialis* prænominati partiliter, non interuenientibus ſcilicet *Iouis*, & *Veneris benignis aſpectibus*, qui hos σχηματισμοὺς emendare poſſunt, aliàs enim interitus periculum eſt in procinctu, ſi *tamen Luna* non in loco maleficorum Radicis, aut in quadrato, aut oppoſitione eorum, grauiſſimè laboraret tantùm, & cum aliquâ ſpe, vt etiam ſi eo tempore ad nullum beneficum locum Eclipticæ perueniret. *Horoſcopus*, vt ex Ptolemæo, & Albumazare notat Collimitius Tanſteterus, cum ipsâ quam affert experientiâ. Is vult prætereà *Medicum aſtraliter ab ægroto non diſſentire*, vt ſecundùm mentem Hippocratis, Medicus ſuo fungatur officio: ſed de iis ali-

In Canonibus Aſtronomicis.

1. Aph. 1.

aliquando copioſiùs. Gùm autem de Aſtrologicis dicamus, non incongruum fuerit, cùm præſertim huc Hippocratem vocauerimus, *locum Lunæ in Zodiaco*, ſiue ſignum in quo collocata eſt, conſiderare, ſecundùm præcepta libelli, qui ſcriptori illi Coo celeberrimo tribuitur, & quem Hali Arabs Latinis tradidit, cùm in Grçcis eius operibus nõ extet; Edidit verò Alexander de Apellatis anno 1508. ex vetuſtiſſimo exemplari cum 39. Aphoriſmis, ſub titulo ſecretorum glorioſiſſimi Hippocratis: *Quæſtionibus* etiam ſuis Aſtrologicis annectit Hali Abenragel *eas*, quæ *euentum morborum diſquirunt*, conualeſcentiam, mortẽ, durationẽ morborum, ita vt ex themate cœleſti in ipſo cogitationis momento facto, ex *domino Aſcendentis, Almuten, Sole, & Luna, Octaua*, & radiis *Saturni, Martiſque* iudicet. Hunc ſequutus eſt Guido Bonatus, quærens vtrùm infirmus euadet, an non? qui legatur. Quæſtionibus Aſtrologicis *Geomanticæ* ſunt proximæ, cùm tota *doctrina Geomantica* ſit *Aſtrologica*, & cœleſtis, vt eleganter oſtendit doctiſſimus Henricus de Piſis Doctor Medicus Lugdunenſis, piæ memoriæ, collega noſter, in operis ſui Prolegomenis. Is Mortem coniicit ſi in 1. 8. & 12. cadat figura ♄ aut ♂: Salutẽ ſi ♃ in prima, quæ trãſeat ad octauam. Ex Abano verò refert quod ſi *fortuna minor, triſtitia, cauda draconis, rubeus, puer, populus, aut coniunctio* in 1. 6. 8. 10. aut 15. reperiantur *Morbum lethalem* ſignificant, maximè ſi ab vna prædictarum in alias tranſeat, itẽ ſi *Carcer* in pluribus locis ſchematis reperiatur: tanto enim lethalem magis indicat

Adiũcti ſunt operibus Rhazis Edit. Ven. apud Per. de Leucho ann. 1508.

Parte 2. de iudiciis Aſtrorum.

Aſtron tract 6. de quæſt. 5. de ſextâ domo, q. 1. & 2.

Geomant. lib. 3. cap. 6 q. 2. Lugd. editæ anno 1627. cũ Priuilegio Regis Chriſtianiſſimi noſtri.

Digitized by Google

indicat infirmitatem: *Salutem* verò ſignificare dicit *caput draconis, puellam, fortunam maiorem, acquiſitionem, & lætitiam;* quibus alia adduntur quamplurima: Cautus hic tamen Medicus hæc quantùm Naturalia, tantùm conſideret, & aduerſa Theologorũ præceptis reiiciat quemadmodum fecit ille in principio operis ſui, laudabili prorſus exemplo. Idem ego conſulo circa *Rotam Pythagoream*, ex quâ noui quoſdam Medicos, coniicere ſolere ſalutem, aut mortem ægrorum, conſiderando ex producto additionis numeri nominis, & diei (ex Alphabeto, & Numeris rotæ, & tabulæ,) diuiſo per 30. ſi quod relinquitur ex partitione in *ſuperiori*, vel *inferiori, medietate rotæ*, in quâ plures ſunt numeri; in *primâ* enim *ſalutem*, in *ſecundâ mortem* ſignificare dicunt. Hanc deſcripſit Catanus in fine Geomãtiæ ſuæ cum aliquot Alphabeticis, & Arithmeticis ſortibus, ex quibus quærit quis prior ex duobus morietur? & ſimilia quæ poſſent huc transferri, niſi ſuperſtitioſa mihi, nec ſatis licita viderentur, aut ſi verum eſſet illud Terentiani poëma:

Et Nomina tradunt ita litteris pacta
Hæc, vt numeris pluribus illa ſint minutis,
Quandoque ſubibunt dubia pericula pugnæ,
Maior numerus quâ ſteterit, fauere palmam,
Præſagia lethi minima patêre ſumma:
Sic & Patroclum Hectoris manu periſſe;
Sic Hectora tradunt cecidiſſe mox Achilli.

His etiam annecteremus *Indorum regulam* Manfredi, & *experimentum vrticæ* Mizaldi, pro victoriæ Naturæ vel

Manfred. in Centil.
Mizald. in Cent. Memorab.

vel morbi cognitione, iuuat potius *ſigna copioſa prognoſtica* in libris Hippocratis de illis inſcriptis obſeruare, quæ cum ſyndrome ſymptomatum Oeconomiæ Microcoſmicæ ſupra delineatæ perito ſufficient ad Euentus morborum præſagiendos. Iam ad

V. SIGNA TEMPORIS.

Tempus quod conſideratur in *periodis*, quibus *morbi motus* deſignatur, dum incipiunt, dum augentur, dum vigent, & dum remittuntur ſymptomata, quæ, non aliter ac Gnomon, qui in Horologio temporis à meridie explicat interualla, *quid*, & *quando* accidere debeat ſine voce declarant. Sed certè famoſa eſt illa *dierum* conſideratio *criticorum*, à vetuſtiſſimo

2. Aph. 14.

Hippocrate multis poſt millenarium annis obſeruatorum, quorum pleniorem notitiam ex intellectâ

3. de dieb. decr. cap. 2. 3. 5. 6.

causâ Galenus aſſecutus eſt, *Lunæ* videlicet *motum*; & profectò perfectiſſimam obtinuiſſet, ſi Ptolemæus multis annis ante ipſum vixiſſet: Ex eius enim Apoteleſmatum, & librorum ſelectiſſimâ doctrinâ Planetarum motus, & operationes accuratiùs diſcere potuiſſet. Res ingenio tanto, quod verè ad Medicinæ ſplendorem ſurrexerat digniſſima! Tantum agrum non neglexerunt poſteri Aſtrologi-Medici,

Lib. de diebus direct.

inter quos, iure doctiſſimum Augerium Ferrerium Medi. Doct. Toloſatem nominare debeo, qui conſenſum hunc lunarium periodorum, & dierum accuratè perſecutus eſt; & expertus paradeigmate demonſtrauit, vt etiam alia multa Iatromathematica. Fuchſius Galeni iuratus interpres, hunc etiam

Inſtit lib. 4. ſect. 2. cap. 10.

eleganti Schemate docuit ad dies 27. hor. 8. ex quibus *menſem* ſuum *peragrationis* componit. Sic enim

oſtendit

oſtendit 4. diem, oſtendit accedere cum primo aſpectu ſexangulo Lunæ ab eo loco, in quo erat incipiente Morbo; 7. cum primo quadrato; 11. cum primo trigono; 14. cum diametro; 17. cum ſecundo triangulo; 20. aut 21. cum ſecundo quadrangulo; 24. cum ſecundo ſextili, & reditum ad primum locum, coniunctionem ſcilicet, die 27. Quæ omnia quicumque contemplabitur cum diuerſis applicationibus, & *locis fortunatis*, & *infortunatis*, collatis vt ſuprà dictum eſt, *radicibus*, & *reuolutionibus*, *directionibus*, *profectionibus*, *coniunctionibus*, & *Aſpectibus*, *Indiuidui*, & *Annui*, & *obſeruationibus Aſtrologo-medicorum*, v.g. Manfredi, Tanſteteri, & Magini, viri excellentiſſimi, cum reliquis prænominatis magnâ cum omnium admiratione in *Annorum*, non ſolùm *menſium*, & *dierum*; ſed etiam *horarum ſalutis*, *aut mortis corporalis* cognitionem veniet, ſi adiungat etiam paroxyſmorum, & temporum eorum quattuor contemplationem: Quidam ex *directionibus chiromanticis*, quæ fiunt per diuiſionem lineæ vitæ in 120. p. vt in phyſiognomicis docuimus, ſingulis p. ſingulos annos tribuentes, ex diſtantiâ ſeparationum tempora morborum colligunt. Collega noſter de Piſis docet etiam *Geomanticarum directionum* rationem pro annis, menſibus, diebus, & horis, quæ in hunc vſum reuocari poſſent cum ſuperioribus; denique ex oſtentis etiam poteſt conijci tempus mortis: nota eſt hiſtoria M. Bruti, cui ex Aſiâ traiecturo φάσμα quoddam aſſidens ἐκφύλου σώματος καὶ φοβεροῦ percontanti cuias eſſet, reſpondit ὁ σὸς ὦ Βροῦτε δαίμων

Maginus lib. de legitimo Aſtronom. in Medicinę vſu.

Geomant. lib. 2. cap. 10.

Plutarch. in vita Bruti, tom. 3. v. Vit. Ill.

μων κακός· ὄψεαι δέ με περὶ Φιλίπποις, vbi Brutus in conflictu occubuit; ſic etiam in nobili & antiquâ familiâ Tortellarum Parmæ priuſquam aliquis moriatur, vetula ſolet apparere, triſtis ferè ſub camino alicuius cubiculi: & ad Rhodanum in Sequanorum confinio in S. Mauritij Monaſterio Viuarium quoddam, legi alicubi, piſcem in ſummam aquam mortuum quaſi euomere, quoties aliquis Monachorum morti proximus eſt; non abſimile eſt quod in Bodkenſi Monaſterio accidebat per campanam. Poëtæ *fatales* quaſdam res vitæ hominum, quæ cum illis viuant & intereant docere viſi ſunt, fingentes ſtipitem Althææ, in quo Meleagri vita, quem Ouidius appellat funereum torrem, qui ſtatim ac

Cardanus lib. 16. de varietate rerũ cap. 93.
Apud Vairum lib. 2. de faſcino.
Gobelinus Perſona in vitâ B. Menulphi.
V. Exempla plurima apud Gaffarellum.
L. des Curioſ. inoüies ch 4. § 7.

Ouid 8. Metam.

—— Correptus ab ignibus arſit
Inſcius, atque abſens flammâ Meleagrus ab illa
Vritur, & cæcis torreri viſcera ſentit
Ignibus, vt pariter creſcunt ignisque, dolorque
Langueſcuntque iterum, ſimul eſt extinctus vterque.

Et certè cùm in conſenſu cœli, & elementorum, Stellarum, & mixtorum tanta vis inſit, vt ſuperiùs demonſtratum eſt: Quæ vno, eodémque tono mouentur, non poſſunt in diſcordiâ pariter eadem non affici ratione, ſic cithara citharæ magneticè concinens, nullo tangente, in diſſonantiâ conſentit, vnde fit ſæpè vt propter Aſtralem conſonantiam eædem res ſimul oriantur, & ſimul malè habeant, vt patet ex hiſtoriâ Geminorum in Epiſcopali vrbe Saluuiorum, quam recitat Cl. D. Gaffarellus, addu-

Liu. des Curioſ. inoüies ch 7. §. 9.

ĉto teſte viro probo, & noto, qui ob ſimilem Geneſim, in ſimilitudine; morbo, ſomno, vigiliâ, triſtitiâ, &c. vniformiter ſe habebant. Hanc cœleſtis, & elementaris ſympatheiæ vim nouerat procul dubio Aſtrologus ille Ioannes, qui Romanum Lacapenum admonuit de ſtatuâ fatali Simeoni Bulgarorum Duci, quâ truncatâ, Simeon ille dolore ſtomachi interiit. Et vt magis vis illa conſenſus ſyderum, & ſublunarium innoteſcat conſideretur Hiſtoria *naſi empti* à ſeruo, qui licèt in alienâ carne inſertus eſſet, & in multa diſtantiâ; putrefactus eſt nihilominus, vbi ſeruus interiit, quemadmodum ſcripſit R. Flud, ex relatione Capitanei Hambleton, quod non poteſt adſcribi niſi vi cœleſtium corporum agentium in eadem elementa, quæ eodem tempore mixta ſunt. Hoc cognito, Ioannes Burgrauius *fatalem ſuam lucernam* vitæ, & mortis ex ſanguine compoſuit, myſticè viuentem iugiter, & cum morte eiuſdem hominis, à quo eſt ſanguis, expirantem; omnéſque grauiores affectus prodentem; creditque ex eo eductum *limpidum liquorem*, quo vaſculum vitreum plenum Oliuerius, Arto fratri ſuo dedit, cum hâc obteſtatione, vt in ſui gratiam quotidie obſeruaret, an aliquando commutaretur in atrum? tunc enim certiſſimum *calamitatis ſuæ* ſciret indicium; quod euentus comprobauit, vt ex chron. Britanniæ patet legêribus. Ex ſimili causâ Lipſiæ in morte H. Rauſcher, phialam *aquâ limpidiſſimâ* plenam, ſtantem in menſâ, & ad hunc vſum comparatam diſſiluiſſe anno 1576. menſe Decembri, præ-

Cilycas p. 4. Annal. & Zonaras tom. 3.

Lib. de Myſtica ſanguinis Anatomia cap. 6.

Lib. Biolychnij pag. 93.

Pag. 96.

Google

ſentibus D. D. Theol.& Med. idem credit Burgrauius; vt etiam in morte Monachi Coloniæ, referente quodam Italo. Quamobrem non parum ex rerum ortu, & conſenſu cum ſyderibus ad prognoſim Medicam conſiderationes eductas pertinere quiuis intelligens facilè percipiet. Poſſem his omnibus accenſere *prodigia*, quæ præcedere ſolent ſæpiſſimè interitus hominum ex meteoris, vt eſt *Cometa*, de quo ſic Poëta:

οὐδεὶς κομήτης ὅστις οὐ κακὸν φέρῃ.

Vt etiam *fulmen*: ſiquidem memini ex eius impetu tactam de cœlo turrē caſtelli de *Chapeaucornu*, Viro nobiliſſimo, & mihi amiciſſimo, proh dolor! meo & nimis infelici prognoſtico D. Antonio *de Grolée*, Domino eiuſdem, Vigneux, Arciſſes, &c. prænuntiaſſe in extremo ſenio cōſtituto; intra 15. dies enim interiit placidiſſimè, extincto paulatim, ac ſine febre ferè, calore ignis naturalis, cùm tunc benè valeret, hunc dixiſſe tamen ipsâ auditâ ruinâ, Gallicè, vt erat ingenio feſtiuo, *Le canon ioüe bien pres, il ne faudra pas tarder à ſe rendre*; quod in mentem mihi reuocat illud Platonicum, Ἄνθρωποι χρησμῳδοῦσιν, ὅταν μέλλωσιν ἀποθανεῖσθαι. In Socrat. Apolog.

CIRCVLVS QVINTVS. ΔΕΙΞΙΣ. πιτταξ.

Poſtremus tandem occurrit Pentagoni noſtri circulus *curandi rationem* proximam perſpicuè demonſtrans *quinque vocibus* tanquam obeliſcis, tanta, tot voluminibus in immenſum productis hypomnemata: *Actionis* enim *Medicæ* curatiuæ *quinque* ſunt tantùm *circumſtantiæ*: prima, *An ſit agendum?* cùm Galenus imprudentis conſilij eſſe dixerit, vbi deſperata

I. AN SIT AGENDVM.

rata

rata omnino ſalus eſt, apud vulgus infamare præſidia, quæ multis fuêre ſaluti: & certè cùm ſapientis ſit habere finem bonum propoſitum in operibus ſuis. Deploratis omninò, & certam mortem tantùm expectantibus, cur ſanitatem reſtituere conabitur, quam ex Artis præceptis præuidet impoſſibilem? vt igitur nihil ambigat, proponat ſibi ἀξιώματα duo: 1. *Igne naturæ valido exiſtente, contra morbos, & cauſas eorum confidenter agendum eſt, pro microcoſmi conſeruatione.* 2. *Igne naturæ per manifeſta ſigna, ad ineuitabilem extinctionem, diſſolutione, vel ſuppreſſione ruente, morbis, & cauſis eorum præualentibus, ab opere Medico recedendum:* Quæ porrò vim naturalis ignis, aut eius imbecillitatem explicant copiosè, inter ſigna propoſita ſunt. Suprà p. 61.

Secunda Circunſtantia docet, *Quid ſit agendum?* cuius primum eſt axioma, *Corpori viuenti ægro ſanitatem, & optimam conſtitutionem reddere oportet, ſublatâ morbi cauſâ, vt ipſe cùm ſymptomate recedat.* Duplici modo id aſſequitur Hippocrates per ἀφαίρεσιν, & πρόσθεσιν; ad vtramque verò referuntur Tria Medicorum inſtrumenta. 1. DIÆTA, quæ *aëris ambientis, cibi, & potus, ſomni, & vigiliæ, motus, & quietis, Excrementorum, Pathematum animi, Vmbrarum, Frictionum, Balnei, Veneris, Indumentorum, domorum* conſtitutionem conſiderat, ab iis enim & corpus lædi poteſt, & ab iiſdem eius nocumenta poſſunt potenter emendari. Accidit enim ſæpiſſimè, v.g. vt aëris mutatio ad curationem morborum maximè conferat, cùm ab ipſo cœlo ortum eſt vitium: ſic Tabiarum aër phtoë laborantibus Galeni temporibus erat

II. QVID SIT AGENDVM.

Lib. de flatibus.

auxilio, cùm peregrini accederent. Sic maleficio affectis, ſi loci mutatio fuerit vtilis, quemadmodum contendit Ananias, illud ipſum aëris ratione ſaltem accidit, omnino naturali: Indumenta pariter nocent, & proſunt corpori noſtro diuerſimodè; nocent impediendo fuliginoſorum ſpirituum exitum, vel aëris, & ☿ vberiorem ingreſſum, vnde in poris conſtrictiones, catarrhi, coryzæ: in his autem ſumma vis conſuetudinis, ſi videlicet legem contrariorum ſpectemus, quod ſuadet Hippocrates. Quinetiam indumentis quibuſdam, quidam morbi percurantur, & ſanitas conſeruatur mirabiliter ſecundùm *tincturas*, & *Naturas* veſtium: Sic zona ex equo marino Mulieribus vterum difficulter gerentibus opitulatur; ſic ægro ſtomacho plumoſa pellis vulturis, ſic veſtes coccineæ variolis laborantibus; eadem de domibus, vmbris, &c. dici poſſunt.

Lib. 4 de nat. Dæmonum.

De his copioſè Magninus Mediolanenſis in Regimine ſanitatis.

Zacutus Luſitanus, prax. admir. obſeru. 152. lib. 2.

2. PHARMACIA, quæ *Animalibus*, *Vegetabilibus*, & *Mineralibus* vtitur, vel ſimplicibus, vel mixtis, liquidis, ſolidis, & mediis; externis, vel internis, ad *attrahenda* per virtutem ſignaturæ, & *extrahenda* è corpore ea quæ ſecum conſentiunt in compoſitione, & principiorum mixtione, *ad Vnionem*: Ita enim omnia purgantia, & ſuppurantia, & mundificantia agunt, & omnia venena curantur, & inueniri poſſunt alexipharmaca omnia: (quod in *ſelectis cogitationibus noſtris* clarè demonſtrauimus) vel *reparanda & conſeruanda ſimilia compoſitione*: hanc autem ſimilitudinem nullus ſine *ſignaturis* odorum, ſaporum, figurarum, colorum, & ſine *ignis examine* intellexerit.

rit. Quemadmodum autem *attractio*, & *extractio* fiunt per *ſolutionem*, ita *reparatio*, & *conſeruatio* fiunt per *coagulationem*, & hîc myſteria plurima continentur, de quibus in praxi. 3. CHIRVRGIA, quæ idem præſtat quod Pharmacia, non quidem virtute principiorum, ſed *manualium inſtrumentorum*; quæ actiones principiorum imitantur: Quę enim *pungunt* more *ſalis* agunt, quæ *ſecant* more ☿ii, quæ *ſtringunt*, *conſolidant*, & *vniunt*, more *ſulphuris*; & pro variâ mixtione variorum inſtrumentorum actiones conſiderare licet. Chirurgia ergo *ſoluit*, dum continui ſolutionem facit, *ſecando*, *pungendo*, vt in phlebotomiâ, ſcarificatione, &c. vel *ſuperfluum auferendo*, *extirpandoue*, vt glandulas reſecando, &c. *attrahit* enim, & *extrahit* ſic, quæ inutilia ſunt & oneroſa naturæ. Dum verò *vulnera conſolidat*, dum *reducit algebras*, vt Guido loquitur, i. fracturas curat, & luxationes *reparat*, & *conſeruat* conſtitutionem corporis naturalem, tunc *coagulare* dicitur. Illas porrò actiones Chirurgicas Græci ſcriptores ſuâ linguâ peculiaribus, & propriis nominibus inſignita reliquerunt, vt ſunt pro prioribus *ἐξαίρεσις*, *διαίρεσις*; pro poſterioribus verò *σύνθεσις*: *διόρθωσις* enim vtriſque mixta eſt.

In c. ſing. Chirurg.

Verùm quemadmodum vniuerſam Medicinæ Doctrinam, non ſolùm ex *Elementaris mundi* cognitione fluere ſuperiùs demonſtrauimus, ſed etiam ex *Archetypi*, *Firmamenti*, *Planetarum*, & *Microcoſmi* conſideratione, ita etiam ex iis petenda videntur remedia therapeutica.

Quòd autem curatio morborum ſit à DEO Optimo,

Optimo, Maximo, teſtantur plurimis in locis ſacrę paginæ: Sic enim DEVS ad Moſeh dicens, Si audiē-
Exod. 15. 26. do audieris vocem יהוה אלהיך, & rectum in oculis eius feceris, & auſcultaueris præceptis eius, omnem infirmitatem, quam poſui in Miſraim non ponam ſuper te, quia ego יהוה ſanans te. Ideoque ipſe Moſeh clamauit ad יהוה cùm iratus eſt contra Mirjam, ita vt leproſa facta ſit dicendo: אל
Num. 12. נא רפא נא לה, id eſt, *Deus, quæſo, ſana nunc eam*; & ſic ſana facta eſt, vt ibidem legitur. Hinc probat
Hiſt. de l'origine des lãgues ch. 20. Duretus, linguarum, & myſteriorum Hebræorum interpres doctiſſimus, ſcripturam, ſchemoth clementiæ, & miſericordiæ vti quotieſcumque de gratia cœleſti obtinenda agitur; hæc autem dicit eſſe præcipuè אהיה, יה, & אל, quem hîc inuocat Moſeh; ſæpè etiam אלהים; ſic enim Dauid
Pſ. 60. in Pſalmis אלהים terram ſcidiſti, ſana contritio-
Pſ. 51. nes eius, quia nutat. Miſerere mei אלהים ſecundùm miſericordiam tuam, &c. Quia verò, vt inquit ille, *Quadrilitterum Nomen* commune eſt tam iuſtitiæ, quàm gratiæ cùm ſit in mediâ lineâ numerationum diuinarum, in Sephiroth תפארת, id eſt, gratiæ, pulchritudinis, ornamenti ideò vtitur eo etiam Scriptura, in ſanatione petendâ; ſic enim Dauid æger: Sana me יהוה quoniam territa ſunt oſſa mea: notat autem Præſes iſte digniſſimus, tunc ſubſcribi ſacro nomini puncta אֱלֹהִים, quòd tamen non bene conſtat, meo quidem iudicio: Nam nec in oratione Chizchijahu aliter quàm pūctis אֲדֹנָי notatur, in libro Ieſahjahu. *Angelis* etiam vtitur DEVS in

curatione

curatione morborum humanorum, vt *Raphaële*, pro curatione patris, & matris Tobiæ: Et deſcendebat Angelus κατὰ καιρὸν, in Colymbethram Betheſda,& turbabat aquam, primus autem deſcendens poſt aquæ commotionem, ſanus fiebat. An verò *cacodæmonum* miniſterio etiam tolli poſſint morbi, diſputare videntur, qui ex authoritate I. C. maleficiis vti in bonum finem volunt, & Theologorum, Petri Aureoli,& Angeli de Clauaſio; imò & experientiâ, referente Nidero: contra eos verò copioſè Martinus Del-rio Theologus ſuprà citatus, multis, magníſque certat rationibus: & reuerà quod dicebat Leo, *Dæmones agunt verſutiſſimâ arte fallaciæ, eorum beneficia omnibus ſunt nocentoria vulneribus*. Si igitur ſanat Dæmon, videtur id fieri indirectè, cùm videlicet diuinâ virtute coactus, aut ſuâ ſponte, permittente tamen Dei iuſtitiâ, nocere deſinit: cauſas ſcribunt Theologi. Nos num etiam *Hominibus* vtatur DEVS, *bonis* & *piis*, ad curãdos ægros videamus. CHRISTVS dixit: ὁ πιστεύσας καὶ ὁ βαπτισθεὶς σωθήσεται: & paulò poſt, σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει, ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, &c. item, ἐπὶ ἐῤῥώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσι. Hinc tot curationes Apoſtolorum, per *fidem*, virtute *ſanctiſſimi Nominis*: Hinc ſacramentorum Chriſtianorum, *Baptiſmi*, & *Euchariſtiæ*, *Pænitentiæ*, & *Exorciſmorum* Eccleſiaſticorum, cęterorúmque remediorum Religionis Chriſtianę tanta vis: Hinc quę de virtute *Crucis*, & de dæmonibus ſcripſit Lactantius Firmianus, & de *Nomine* CHRISTI. Vnde forſan

Ioan. 5. v. 4.

L. eorum, Cod. de Malef. & math.

Et in hanc l. Salicet Godefr. &c.

In 2. l. 34. q. 2.

Voce. ſuperſtitio, 6. 13.

Nider. Epit. formicar. c. 3.

Serm. 19. de paſſ. Domini.

Lib. 4. de vera ſapient. cap. 27.

Manu. c. 11. n 36. *Salutatores*, ſiue Salutatores illi Hiſpani, (quorum munus non improbat Nauarrus, ſed licitum ſcribit) in oratione ſuâ, ſacrorum iſtorum Nominum, & ſignorum, vt etiam Euchariſtiæ meminerunt addentes *Credo*, quod eſt teſtimonium vocale fidei, & gratis, & inuocando curantes, vt annotauit D. de l'An-
Liu. de l'imposture des Demons, p. 346. cre Conſiliarius Regius Burdegalenſis. Hinc χαρίσματα τῶν ἰαμάτων, quæ dantur Chriſtianis, per
1. Cor. 12. Spiritum, vt Apoſtolus loquitur, ex quibus eſt illud, quo CHRISTIANISSIMI GALLIÆ REGES tangendo liberant *à Scrophulis*, vt notat non ſolùm
Chirurg. tract. 2. doct. 1. c 4. Guido de Cauliaco, ſed etiam ipſa experientia cõfirmat, & ſemper confirmauit quotieſcumque Rex noſter Chriſtianiſſimus LODOICVS verè IVSTVS pietatis paternæ hæres, vt Regni verus, Diuino inſtructus auxilio, ſcrophulis laborantes, *ſacris* tetigit *digitis*. Credit etiam Delrius virtute diuinâ fieri,
Diſquiſit. lib 1. c. 3. quæſt. 4. quod refertur, Reges Angliæ olim quoſdam annulos benedixiſſe, vtiles neruorum contractioni, *Spaſmo*, & *morbo Comitiali*, & in hanc rem citat Polydorum Vergilium. Vulgò creditum eſt etiam Comitiſſas Grollcenſes in Sebuſianis, curare *Hydrophobos*, appoſito quodam ex ouis aſſatis alimento, ſine ſale, quod ab aliis nõ fit, ſed adiungitur ab iis oratio, & ieiuniũ. At verò cùm inter Ethnicos reperti ſint,
Plinius. qui etiam *contactu* curauerũt, v. g. Pyrrhus, qui pollice curabat *Lienoſos*; Ego id fieri arbitror propter idiodynamin, ab *aſtrali conſtitutione* acceptam, quâ accidunt ſæpè prodigia, per ἰδιοσυγκρασίαν principiorum. Sic enim factum eſt vt ſudoris Alexandri odor

non

non eſſet inſuauis; ſic fit vt *ligaturæ phyſicæ* ſanent, v. g. *Lien* animalis alterius, Lieni humano laboranti appoſitus, poſtea ablatus dum exſiccatur in camino, facit vt turgens laborantis detumeſcat; & hoc non facit Diabolus, vt notat R. Campanella Theologus. Sic *perſicaria* applicata liuoribus, tumoribus, vlceribuſque medetur, dum poſt leue momentum ſublata putreſcit, & ſic magneticè curat, & homines, & equos, vt notat Theophraſtus Heluetius. Sic etiam agit Vnguentum armarium. Sic Monachus ille Neapolitanus *pedibus teſtitudinis* applicatis, à podagrâ liberatus eſt, vt fusè docuimus in libro noſtro de Podagrâ. Vſus eſt etiam D. Fonſeca Epiſcopus Stabienſis, referente Solenandro; Deſumpſerat autem Siculus ex Hebræo Codice Coſtæ Ben Lucæ, qui de Phyſicis ligaturis inſcribitur, ab Arnaldo Villanouano in linguam Latinam conuerſus, in quo alia multa, & præclara, quemadmodum etiam in aureo libello Petri Hiſpani, qui poſtea Pontifex creatus Ioannes XXI. appellatus eſt, collegit etiam nonnulla Guillelmus Varignana, & Rhazis Arabs. Nec ſolùm ordine naturali Aſtralem vim illam conceſſam Elementaribus retinuerunt; verùm *Artem* quandam *ſigillorum* fecerunt, ſympatheticè vim harmonicam ſtellarum, ſympatheticis imprimentes, non aliâ ratione, quâ ille, qui Solarem ignem, aut Lunare gelu ſulphuri, aut ſpongiæ alligaret, vt magis & efficaciùs agere poſſit in hæc inferiora vis ſuperiorum corporum, ipſo etiam ſenſu iudice; cùm enim communicabilis, vt ita loquar, ſit vis quorun-

Lib. 4. de ſenſu rerum, cap. 10.

Lib. de perſicaria

In Conſiliis.

Inſcribitur Theſaurus pauperum.

In experimentis.

Lib. 6o. animal.

Vide ſuprà.

Lib. de Anat. myſt. ſang cap. 8.

dam corporum naturalium, vt magnetis, vt etiam ſympatheticè in certâ quadam diſtantiâ acus affricta vna ad alteram moueri poſſit, quod Auenioni expertus ſcripſit Robertus Flud, ſi bene memini, cur non & ſubſtantiæ ſpirituales, igneæ, aſtrales, gelidæ ſe moueri poſſunt probabiliter? Hâc ratione crediderunt Chymici *vnguentum ſympatheticum* ſtellatum poſſe componi, cuius vim mirabilem cum ipsâ compoſitione deſcripſit Crollius, qui etiam *pentacula* Aſtralia cõtra venena in medium protulit, ne minimo quidem Medicorum ignota. Ita Platonici nonnulli *Figuras*, & *Imagines* fieri poſſe ad morborum variorum Therapiam, & Prophylaxim exiſtimarunt, vt doctiſſimus ille Marſilius Ficinus, & M. Ant. Zimara, qui varia ſigilla, & imagines varias collegit ſub nominibus Raphaelis, Chaelis, Hermetis, Tethelis, & Salomonis. Arnaldus etiam Villanouanus Pontificis Maximi Medicus, de illis peculiarem tractatum conſcripſit. In his tamen *cautè* agendum, & *ſecundùm Theologorum conſilia*: nos in tractatu podagrico copioſiùs de praxi diſſeruimus. Affinitatis iure iungi poſſunt *Gamahé*, quæ aſtralem vim obtinent in commouendis ſpiritibus, & principiis microcoſmi, nolo hæc afferre ad huius rei probationem, quæ Plinius, Cardanus, & nouiſſimè ſcientiſſimus Gaffarellus attulerunt, volo eo ipſo experimentorum teſtimonio, quæ negare ne vllus quidem poterit rem totam manifeſtam omnibus facere: non enim puto quemquam hodie inter doctos ſaltem verſari, qui neſciat, quàm verùm ſit

In Baſilica chymica.

Lib. de vita cœlitus comparanda, l. 3. c. 18.

Antri magico-med. part. 2. tit. 4.

Hiſt. nat. lib. 36. cap. 7.

Lib 7. de ſubtil.

Liu. des curioſitez inoüies, cap. 5.

Nephriticum

Nephriticum lapidem brachio alligatum, protrudere ex humanis renibus arenulas: Qui neſciuerit legat Nicolaum Monardem, & eius probatam δυύαμιν in Duciſsâ Bejar, & Nobili illi noto, aliiſque quamplurimis, figuram enim renum referunt. Et ego teſtari poſſum, alios etiam figuræ ſimilis, ſi non ſimillimos, ſaltem non diſſimiles effectus producere. Aliud experimentum deſumitur ex conſideratione lapidis, quem prope Spiram, Darmſtadij ad Rhenum incolæ ab effectu *Beimbruch*, Medici *Oſteocollam* nominarunt; cuius ſtupendam virtutem qui non audierit legat Quercetanum, & Anſelmum de Bood Archiatr. Imperatorium, & Crollium. Hæc autem non à vi quadam primarum qualitatum, aut principiorum manifeſtè agere; ſenſibiliter tamen per vim magneticam, & harmonicam Aſtralem, ſenſibus ipſe percipiet. Idem ego & de *Turcoide* poſſem adiicere, quem Bood ſuprà citatus, & experientia mille teſtimoniis in caſu à fracturâ oſſa, deſilientem conſeruare docebunt, quod ego ipſe animaduerti. An igitur aliquis figurarum inutilem cõſiderationem ſcribet, & ab aſtris minimè conceptam, vt etiam cæterarum ſignaturarum? quod ego pleniùs, & philoſophicè probare poſſem per ſimilitudinem ſubſtantiarum ſimili figurâ donatarum. Sed alibi hæc in præſentiâ ſunt relinquenda vt *ea* ſubiungamus, *quæ imaginationem noſtram commouendo*, curationes miras promouent. Paracelſiſtæ ſingulariter quicquid id ipſum efficit *Ens pagoium* vocare ſolent, vt ſunt variæ *Nugæ* & *aniles Rythmi*, qui inter

Lib. ſimpl. medic. noui Orbis, lib. I.

In ſclopetario lib. de lapid. & gem. 2. c. 133. &c. lib. de ſignat.

Lib. cit. c. 116.

Digitized by Google

incantamenta referuntur; vidi enim merum inuentum, & ridiculum dicterium dolores dentium perſanaſſe, vbi in chartâ deſcriptum collo ancillæ
In Paracelſ. de morbo ſulphureo, cagaſtrico,&c. cuiuſdam appēſum fuit. Ita narrat Hemingus Sceunemannus quemdam nobilem quartanâ curatum Rythmo, inuolucro pilorum barbæ cuiuſdam inſcripto, cui alia quamplurima eius generis incantatoria carmina annectit, de quibus etiam ſcripsêre Fernelius, Pareus, Cardanus, Riuerianus, Vierus: Et Martinus Del-rio ex aliis nonnulla collegit, quæ in aliis potentiùs, in aliis debiliùs agunt *pro vario conſenſu, quem habent cum Aſtrali conſtitutione cuiuſlibet, vel audientis, vel pronuntiantis.* Quemadmodum enim etſi eandem orationem Plato, & Socrates audiant, vt ad hoc, vel illud moueantur, accidet vt obſequatur Socrates, & renitatur Plato, perſeuerante pertinaciâ. Sic etiam his ipſis verbis alij ſanantur, imaginatione commotâ, alij verò perſeuerant. Et velut dicente Cicerone, Iudex ad petita mouebitur, licèt iiſdem verbis nihil obtinuerit Saluſtius, verbi gratiâ; ita hoc recitante facilè mouetur imaginatio in illo,
Tanſteterus in canon. Aſtr. alio verò nequaquam. Hinc fit vt Aſtrologi quidam dicant, *non profuturum Medicum* apud ægrotum, *ſi Saturnum, vel Martem habeat* in his locis, in quibus æger habuerit *Iouem* & *Venerem*, cùm dixerit Ptolemæus,
Centil. aph. 42. ὅσε ἐμπέσῃ ἐν γενεθλίῳ κακοποιὸς ἐν τόπῳ ἀγαθοποιοῦ, ἐν γενεθλίῳ, βλαβήσεται ὁ ἔχων τὸν ἀγαθοποιὸν, παρὰ τοῦ ἔχοντος κακοποιόν. Contrà verò *gratum* ægro, & dilectum *Medicum*, *ſi conuenientem cùm Ægri Geneſi ſtellarum configurationem habuerit*, iuxta aliud apoteleſma,

Digitized by Google

apoteleſma, τὴν μόνοιαν ποιεῖται, ὁ μεταξὺ β' σύμφωνος σχηματισμὸς τῶν ἀστέρων τῶν δηλούντων τὸ εἶδος τοῦ πράγματος, ἐφ' ὧν ἐστι ἡ φιλία, ἐν ἑκατέρῳ τῶν γενεθλίων: & quod ſubſequitur, ἡ φιλία καὶ τὸ μῖσος λαμβάνεται ἔκ τε τῆς συμφωνίας καὶ ἀσυμφωνίας τῶν φωστήρων, καὶ τῶν ὡροσκόπων ἑκατέρου γενεθλίου. Id ipſum experientia confirmat, ſi quis attentè conſiderat *curationes Melancholicorum*, quæ non niſi *inuentis ſolertiorum* quorundam, ac quodammodo cõſentientium, ad optatum finem perducuntur: Qui enim hypochondriacâ melancholiâ laboranti, Ratione tollere volet affectum, *verbis ſolis, ſine actione falſi obiecti ludibrium exponendo, nuſquam ſanabit*: ſed cõcedendo, & quaſi concredendo, vt aſſerat verum eſſe huic ſerpentem in ventriculo conuolui, vomitorio reiiciendum; illi verò tantùm vrinæ eſſe, vt Prouinciam meiendo, nouo diluuio ſubmergere valeat, verùm tantillum deiiciendum, ad incendium vrbis extinguendum; ſic enim deluſi eiuſcemodi homines, aut falſam opinionem deponunt, aut reſipiſcũt, actionis veritate admoniti; ita in reliquis, quorum curationes ſcriptæ ſunt à practicis, præſertim Andreâ Laurentio Medico Regio, Monſpelienſis Academiæ Cancellario digniſſimo. Sunt etiam paſſionum Remedia in verbis, ſic enim in Hippolyto coronato Euripidis, Phædram inſanientem, nutrix admonebat:

Ibid. Aphoriſ. 22. & 33.

Au liure des maladies melancholiques.

Νοσοῦσα, δ' ὦ πῶς τὴν νόσον καταστρέφου;
Εἰσὶν δ' ἐπῳδαὶ, καὶ λόγοι θελκτήριοι,
Φανήσεται πι τῆς δὲ φάρμακον νόσου.

Cui

Cui non diſſimile eſt illud Horatianum:

Lib.1.Epiſt.1. *Feruet auaritiâ, miſerôque cupidine pectus,*
Sunt verba, & voces quibus hunc lenire dolorem
Poſſis, & magnam morbi deponere partem.

Harmonicus enim *vocum conſenſus* plurimùm facit ad harmoniam conſeruandam in corpore, remouendo omnia huius œconomiæ, & harmoniæ contraria.

1.Reg.c.18.19. Sic Saulem ſpiritus malus DOMINI dum affligebat, manu ſuâ pſallebat Dauid; Sic inſanientes concentibus curabat Aſclepiades, Terpander & Arion Lesbios, & Iones ægrotantes: Iſmenias Thebanus grauiſſimis morbis vexatos. Huc etiam teſtes adducere poſſem Democritum, Theophraſtum, & A. Gellium vt Iſchiaticis leuamen à pulſu citharæ accidere confirmarem, niſi *Tarantulæ morſus* curati noua, & quotidiana experientia auditis lyricis, & tibiarum ſonis, nullo alio proficiente remedio, omnem antiquam Græcorum, Latinorúmque ſuperaret, vt verum ſit poſſe *animum varietate harmoniæ* diuerſimodè *commoueri*, Phrygiâ *ad furorem*, & pugnas, Lydiâ ad *mærorem*, Doriâ ad *pathocratiam*, vt meo conceptui fingam vocabulum, Ionicâ ad *iucunditatem*; tam verum eſt, inquit Macrobius, omnem habitum animę cantibus gubernari, vt & ad bellum progreſſui, & item receptui canatur, cantu excitante, & rurſus ſedante virtutem, dat ſomnos, adimítque, necnon curas immittit, & retrahit, iram ſuggerit, clementiam ſuadet, corporum quoque morbis medetur: nam hinc eſt quod ægris remedia pręſtantes præcinere dicuntur. Sed cauſas harmoniæ,

Zenodot. in Prou. collect.

Boëtius in Muſic.

Mathiol. Comment. ad Dioſcor. l.1.c.57.

In ſomn. Scip. lib. 2. cap. 3.

ciuſque

eiuſque abſolutiſſimam hiſtoriam videre cupiet Practicam, & Theoricam, antiquam, & nouam legat Harmonica R. P. M. Merſeni, Viri clariſſimi, doctiſſimi, & excellentiſſimi, quibus omnem Antiquorum ſolertiorum curam ſuperauit. Nobis ſufficit vt oſtendamus Muſicum melos ad morborum curationem conferre, tribus, vt aiebat Plato, conſtans, λόγῳ, ἁρμονίᾳ καὶ ῥυθμῷ. Cùm autem numeris conſtet, *vim Numerorum* in curatione morborum videamus, non quòd mihi ſit in animo Pythagoricorum quorumdam opinionem extollere, dum in pentaphyllo vim quinarij, ternarij, & quaternarij in geniculis verbenæ, aut granis calendulæ, & pilularum numero impari præſcriptarum exhibitionem laudant, ſed verè eam, quæ in homine cuilibet oſtenditur. Quis enim neſcit *maſculum* omnem *ſeptimum*, abſque femellâ intermediâ natum, vim habere tactu curandarum *ſcrophularum*, imo & verbo, vt quidam aſſerunt: *filiam* item *ſeptimam* miro modo *partum* adiuuare; nam eâ ratione partus octimeſtres ſunt pernicioſi, & dies ſextus, & duodecimus; & ſeptenarij dies, & menſes, vt etiam nouenarij ſalutares, ita ex *numerorum* perfectâ vel imperfectâ *constitutione* demonſtrantur *perfecta ad hunc, vel illum vſum, ſecundùm motum vnitatis*, quæ *perficitur* in ternario. Et rurſus incipiens in quinario per coniunctionem paris numeri *confirmatur* in vi *Corporeâ* dum producitur ſeptenarius: nam vis *Spiritualis* primi ternarij eſt; & tandẽ omnis δύναμις *clauditur* quadrato nouenario, qui coniungit *vim corporeorum, & incorporeorum*

Lib. 3. de Rep.

rum. Hinc igitur primogenitorum ius in hæc vſque tempora conſeruatum, animos parentum ita ſi loqui liceat, ligantium, vt hæreditates poſſideant relictis minoribus fratribus in plurimis regionibus. Hinc ternarij, quinarij, ſeptenarij, & nouenarij laudes à Patribus & Theologis ſcriptæ, D. D. Auguſtino, Ambroſio, Gregorio, Origene, Hilario, Beda, Rabano, & copioſè à Fabio Paulino, & Petro Gregorio, quas qui intellexerit ſine dubio, quanta ſit cuiuſque hominis in curando, dicendo, philoſophando vis facilè percipiet; nam in his numeris ſeſe exerunt perfectiones rerum in operibus DEI naturalibus, de quibus pleniùs in Arithmologia Sapientum. Cùm autem de *Homine* dicamus, quem אלהים voluit *dominari* in piſces, volatilia, & reptilia, herbas, arbores, beſtias; & *imponere* rebus omnibus *nomina*, videndum, num aliquid dignitatis ſibi conſeruauerit? Videtur profectò *vis benedictionum* & *maledictionum* id ipſum quodammodo declarare: Scribit enim Ieſus filius Sirach, εὐλογία πατρὸς στηρίζει οἴκους τέκνων, κατάρα δὲ μητρὸς ἐκριζοῖ θεμέλια: parentes natis dominari lex decalogi voluit cum ſpe benedictionis, marito vxorē ſubiecit etiam lex diuina matrimonij, & parens benedicens, aut maledicens filio, & maritus vxori agit in ſubiectam ſibi creaturam: An id etiam tranſierit in alios populos, ad quos verus DEI colendi ritus non peruenit, videtur teſtari Seneca in Epiſtolis: ſic enim Ethnicus ille philoſophus: Iam non admiror ſi nos à primâ pueritiâ mala ſequantur: inter execrationes parentum

Lib. de numero ſeptenario. Syntax. artis mirab. lib 5. c. 10.

Gen. 1. v. 28. &c.

Lib. 2 v. 19.

Eccleſiaſt. c. 3. v. 11.

parentum creuimus, &c. & Cicero: Magnam vim, magnam neceſſitatem, magnam poſſidet religionem paternus, maternúſque ſanguis, ex quo ſi qua macula concepta eſt, non modò elui non poteſt, verum vſque permanat ad animum vt ſummus furor, atque amentia conſequatur. Sic mater Pagana quædam, & illuſtris cùm corpora filiorum ſuorum *horrendis imprecationibus* deteſtata fuiſſet, *in rabiem* verſi ſunt, mordaciter adinuicem ſua membra corrodentes, vt ſcribit Ioannes Archipresbyter in vitâ D. Zenobij Florentini. Non ſolùm autem in parentibus vis dirarum ineſt, aut maritis, verùm etiam *in alijs certis hominibus*: nam quod ex Cicerone ſcriptũ reliquit Alexander ab Alexandro, Atteius Tribunus plebis execratus eſt M. Craſſum ad Bellum Parthicum prodeuntem, magno poſt exitio conſequuto. Quamobrem huc referri commodè poteſt Plinianum illud, *defigi diris deprecationibus nemo non metuit.* Et quod Aëtius ſcribit ad eductionem eorum quæ in Tonſillas deuorata ſunt. Sic enim ille: Ad ægrum deſidentem te conuerte, inquit, ipſúmque tibi attendere iube, & dic: *Egredere os* aut feſtuca, aut quid tandem exiſtit. Experimento confirmatam incantationem, talem ſcribere videtur Trallianus, & teſtem Galenum adducere, magnum alioqui eiuſmodi carminum contemptorem, in libro quem compoſuit de Homeri Medicâ tractatione. Et ſi hercle Galli Gallinacej cantus leonem terret, quod ſine fuco Dæmonum accidere contra Ananiam cõtendit Theologus Del-rio, cur inſolens & incon-

Orat. pro Sext. Roſc. Amer.

Apud Surium 25. Maij Tom. 3.

Genial. dier. lib. 3. cap. 22.

Hiſt. nat. lib. 28. cap. 2.

Lib. 8. c. 50.

Lib. 6. cap. 4.

Plin lib 8. cap. 16.

Diſquiſit. magic. lib. 1. c. 3. q. 4.

Digitized by Google

gruum fuerit hominis vocem millies ſono canentis, aut cucurrientis Galli præſtantiorem, illud in ſibi multò inferioribus perficere?hominis,inquam, cuius ΚΥΡΙΟΣ, vt verbis Ieſu Sirach vtar, ἔθηκε φόβον ἐπὶ πάσης σαρκὸς, καὶ κατακυριεύειν θηρίων, καὶ πετεινῶν ἐν ὁμοιώματι; in his tamen conſilio,& cenſuræ D. D. Theologorum, quemadmodum & in reliquis cogitationibus quibuſcumque, in quibus de diuinis agitur, *plus quàm rationibus omnibus Phyſicis tribuendum, quod ego in omnibus ſcriptis meis factum volo, Chriſtianæ totum me ſubmittens humiliter Eccleſiæ*, quæ hominē omnium creatorum animalium perfectiſſimum cenſet, ac proinde eum in quo fons remediorum naturalium, quemadmodū in Macrocoſmo. *Ex homine* enim non ſolùm educi poſſunt ſalutaria auxilia modis ſuprà deſcriptis;verùm cùm *in eo radiantium ſyderum, ſingulorum vires vniantur*, poſſunt quaſi *per reflexionem alios afficere*. Quis neſcit mēſtruatas ſpeculis inurere maculas, & contagia lippientium multiplicari ſecūdùm diſpoſitiones aliorum corporum, & truces aſpectus horrorem,terrorem,& ſtuporem inducere, quæ omnia accidunt à vi Martiâ, & Saturnina in ſimiliter diſpoſitis agente. Nec mirum eſſe debet quod radiis eiuſcemodi actionem demus,& eos cauſas faciamus,cùm Neotericus noſter iam aliquoties citatus,demonſtrauerit lumen eſſe actionem, vel motum corporum luminoſorum ex materiâ tenuiſſimâ circa ſydera, ad oculos noſtros tendentem,& ſuperiùs experimentis docuerimus ſubſtantiam frigidiſſimam à Lunari globo,

Diſcours premier de la Dioptrique.

globo, & ignem ardentiſſimum ex Solari ad nos tendere. Quin etiam norunt Medici, & obſeruationes docēt id eſſe veriſſimum, Nucis *vmbram* cephalalgiam inducere, Tiliæ arboris verò huic eſſe remedio; item commorſos à canibus rabie laborantibus, ſemel curatos, iterum in hydrophobiam, ſed immedicabilem relabi, ſi ſub *vmbrâ Sorbi* iaceant, quod quidem ego prope hanc vrbem accidiſſe noui non procul à Rhodani fluentis, in villa cuiuſdam Nobilis, qui rem totam ad me detulit. *Tactus* etiam *corni*, & *virgæ* ſanguineæ idem facit. Vmbræ autem quomodo ſunt magis ſenſibiles halitus, quam ſyderum, aut actio Torpedinis, ſtuporem ſecundùm ſucceſſionem partium fili hamati dirigentis? Ergo manifeſtum eſt vires à ſyderibus influentes, in aliquos homines, poſſe communicari aliis, eorúmque aſpectus, ſecundùm communicatam influentiam eſſe in aliis fortiores, aut imbecilliores; ad bonum, aut ad malum, ad curandas, aut inferendas ægritudines, vt etiam tactum: *Halitum* autem ne difficiliores quidem dubitant communicare morbos in Peſte, Phtiſi, &c. Cur non etiam *ſanatiui* reperientur cum iis cauſis eiuſcemodi maleficia producentibus, adiunctæ ſunt aliæ benefacientes, vt Saturno, & Marti; Iupiter, & Venus, &c. Quod ſi concedatur, *Excrementa cuticulæ adiacentia in tranſpiratione* etiam aliquid conferre probabimus; id autem confirmat *pelluuium Regis Mogor*, cuius aqua curabat quoddam genus morbi, quemadmodum notat P. de l'Ancre Regius Conſiliarius Burdegalenſis erudititiſſimus. Et

Salius de affect. partic. pag. 351.

V. Ponzettum de Venenis lib. 3. cap. 18 & Matthiolū in Dioſcor. lib. 6. cap. 39.

Liure 5. de l'incrédulité des Démōs, p. 358.

Digitized by Google

certè cùm principia in homine puriora quẽadmodũ in perfectiſſimâ creaturâ contineantur quis cõtendere volet, ex iis perfectiora non educi remedia, quàm ex alio quolibet animali. Hinc tot ex homine congeſtæ à C. Plinio Secundo Medicinæ, & à Medicis qui rerum facultates, & vſus diligentiùs, vel ex profeſſo, vel in praxi Therapeutica conſiderarunt, præſertim Raze Mauritano Philoſophiæ, & Medicinæ ſcriptore ſcientiſſimo. Et ſi res tota perpendatur accuratiùs *nullus affectus in humano Corpore generatur, cui naturaliter ex eo non inueniatur remedium.* Si Medicus naturam, & vires principiorum intellexerit, ſi vias, & ſecretiones eorũ cognouerit, ſi quomodo afficiant, & quomodo coërceantur à ſe inuicem examinauerit, nam in humano corpore vitioſa, & morboſa ferè euadunt principia, quia *ab vnione mixtionis ſeparantur*; cùm eius temperamento ſoleant in perfectâ œconomiâ Microcoſmi contineri; vel quia *quantitate ſuperant*; vel quia *qualitatem naturalem in naturali loco mutant, adueniente alterutro, præter conſtitutionem, & conſuetudinem*, vt cùm ſal ſanguinis, cum oleoſo plurimo adueniente forinſecus ſpiritu ☿ ali denſante in Saturnino coagulatur, vnde *Pleuritis*, vel in renibus ſal ſimpliciter cum tartareis impuritatibus terreis, vnde *Calculus*; in priore autem *febris* accenditur, *quia circulati ſanguinis pars locum conſuetum non inueniens, refluendo copioſiùs auget & accelerat inſtrumentorum circulationis motum, ex ignis naturalis augmento, & neceſſitate vaporis.* Sed de his aliquando fuſiùs, DEO dante: nam qui capit hæc, ignotam hactenus

Hiſt. nat. l. 28. cap. 1. 3. 4.

Lib. de prop. 60. anim. c. 55. 56.

ctenus febrium omnium nouit originem. Sed ad rem redeuntes, dicamus quòd quemadmodum Scorpius virus infixum,corpori applicatus,extrahit, quod accuratè in *ſelectis noſtris cogitationibus* declarauimus, ita etiam *excrementa attrahunt*, ea quæ lædunt noſtrorum corporum vel ſpiritus, vel partes, per vim ſcilicet *vnionis*, vel etiam ab iis aliquando attrahuntur. Quicumque verò vim huius Arçani cognouerit, ſciet verè, cur ſine ſanguinis miſſione illita *κόπρος* pueri, *phlegmonem gutturis* curauit, tanto ſtupore ægri, tantâ cum difficultate Medici, vt de pretio conuenire,& iureiurando nulli fieri eius ante diſceſſum docentis copiam polliceri oportuerit, priuſquàm cognitum fuerit ab alio quocumque Remedium, vt copiosè Galenus diſſerit. Sciet quâ ratione tantoperè decantatum cranium humanum Epilepticis proſit;& menſtruus ſanguis ſcabiem volaticam,atque omnem periculoſam curet,quemadmodum notat Hartmannus. Qui verò quomodo mixta ſemel principia tendunt ad vnionem, quomodo mouentur extra corpus in macrocoſmo, à circumfuſis ſyderibus; ſciet quomodo *curæ magneticæ* fiant, quomodo ☿ alis *cauſæ morbi pars* igne conſumpta, vbi conuenienti modo, & tempore extracta eſt, reliquas, quæ totam componunt, per vim harmonicam ignis artificialis, & naturalis, cuius vtriuſque radij à Sole, centro ignis & luminis macrocoſmici ſympatheticè commouentur, conſumi & vaneſcere cogit, v.g. dum *in Epilepticis* vtili experimento, in paroxyſmo vapor ☿ alis impurus in canaliculos

Lib.de ſimpl. Medic.facult.10.

Practic chymiatr. p. 376. §. Scabies volatica.

liculos capillorum verticalium effuſus, ſeparatur forcipe, & ſulphureis excrementis adhærens, ab igne fugatur in matricem, & per *συμπάθειαν*, eodem tempore impuritas reliqua in microcoſmi ſimilitudine conſentiens, ab igne naturali: ita vt non ampliùs redeat Paroxyſmus: Sic *ſal attractus à Perſicariâ*, ex coagulato ſanguine in contuſis, aut à nodis paleæ ſignatis, in verrucis, dum diſſoluitur per vim putrefactionis, igne occulto artificiali, per aquam talem operationem promouente, quod reliquum eſt in talium affectuum cauſis etiam diſſoluitur, & à naturali igne conſentiente ſeparatur. Hinc arcanorum quamplurimorum, & curationum magneticarum origines; maximè verò tantoperè decantati vnguenti Armarij, cuius & cæterarum eiuſcemodi rerum poteſtatem nullus Dæmonibus adſcribet, ſi conſideret verum eſſe quod Robertus Flud de naſo empto, qui cum morte vendentis, quamuis alienæ carni inſertus, ſphacelo harmonicè periit. Recitat, adducto teſtimonio, cuiuſdam noti Capitanei nomine Hambleton, & quod in ciuitate Auenionenſi ſe vidiſſe narrat de magneticis acubus, quarum vna mouebatur intra mœnia, ad motum alterius, quæ extra ea delata erat, quod etiam de puncturis in longâ Regionum diſtantiâ in duobus hominibus eodem tempore perceptis ingenioſè aſtruitur.

Sect. 1 p. 3. l. 1 c. 7. de Myſtica ſanguinis anatomia. Ibid. cap. 8.

III. QVANTVM AGENDVM.

Tertia circunſtantia circa *Quantitatem* verſatur; & quantum agendum docet tam habitâ ratione *longitudinis*, *latitudinis*, *& profunditatis*, quàm *numeri*, *menſuræ*, *& ponderis*. Operationes Chirurgicæ enim, & actiones

actiones, tum Diætæ, tum Pharmaciæ, neceſſariò talibus conſiderationibus reguntur. Hæc ad abſolutiſſimam curandi rationem ſæpè deſiderantur; & contra hanc non rarò peccare ſolet inſtrumentum *chirurgi ſecantis*, medicamentum agens, vel *tardiùs*, vel *velociùs*, quàm par eſt ad optimam euacuationem, *in doſi maiori*, aut *minori* præſcriptum. Morbi etiam ſæpè cauſa non expellitur *vno, aut altero remedio cùm plurium dierum actione repetitâ opus eſt*. Hâc de causâ contingit frequentiſſimè, vt propter tædium diætæ, aut remediorum, delicatiores in morbis pereant, aut diutiſſimè ægrotent. Fieri poteſt pariter, vt vires naturæ in fortioris remedij actione collabantur, & mors non expectata ſequatur intemperatam Medicinam. Alia ſic accidunt quamplurima practicis notiſſima. Quamobrem quatuor præſertim definire, quantum ſit agendum, iudico: Hæc ſunt: *Natura ægri*, *Morbi cauſa*, *Pars*, & *Medicamenti actio*. In *Naturâ ægrorum* conſiderandâ potiſſimùm verſatur Medica prudentia; quidam enim facilè mouentur à medicamentis; quidam ad ea difficulter ſe habent, & indigent maiore medicamentorum doſi: & teſtis eſt experientia, quamplurimos ſolo *catharticorum odore* ad purgationem commoueri, quod allatis exemplis ſatis probat Schenckius: Quidam ab *alimentis* etiam ſimpliciter purgantur, vt de Manardo recitat Braſſauola, qui ouo ſorbili ſumpto quinquies, aut ſexies excernebat; Quidam *violenter mouentur à b iis, quæ peculiarem ἀντιπάθειαν cum ventriculi ore exercent*, vt in quibuſdam Roſæ odor,

Cardanus in tract. de med. purgant. è *M S. nuper edito Catharticis ad effectum dat 20. dies ſudorif 40. p 375.*

Tom. 1. Obſeruat. obſeru. 184.

Lib. de medicam. purgat.

Cent. 2. cur. 36. Exercit. 274.

odor, teſte Amato, in aliis mali, ſcribente Scaligero: Ego Comitiſſam noui, quæ hâc de causâ purgantibus potionibus aſſumptis, crudeliter vexabatur; cùm enim Medicus, qui præſcripſerat catharticum, non animaduerteret in talem idioſyncraſiam, vel pomorum ſyrupum, vel Roſatum ſolutiuum, tanquam innocentiſſima, vt verè ſunt pharmaca, aliis admiſceri iubebat, aut cum ſimplicibus laxatiuis, tanquam ad viſcerum robur ſpecies diarrhodon, quibus habebat peſſimè, priuſquàm ego cognitâ nobiliſſimæ mulieris naturâ, prioris Medici præſcripta reliquiſſem, formulas emendaſſem. Sic etiam *in viribus deiectis leuiſſimorum catharticorum doſes temperandæ* veniunt, ne æger, aſſumpto pharmaco, quod turpiſſimum dixit Hippocrates, miſerrimè pereat. Idem etiam de ſanguinis miſſione ſentiendum, quod fecit prudenter V. CL. D. Franciſcus Citeſius, REGIS, & Eminentiſſimi Cardinalis Ducis DE RICHELIEV, doctorum hominum plus quàm Mecœnatis, Medicus feliciſſimus: Sunt autem ſuperiùs traditæ virium naturæ, & morbi definitiones, cùm de ſignis euentus diximus in quarto circulo huius Pentagoni. *Morbi cauſa* verò perpendenda eſt curanti, vt vbi cognouerit quanta ſit, *proportione conuenientis* ipſi præſcribat *Remedium*: Scripſit enim ſenex Cous in Aphoriſmis εἰς τὰ ἔσχατα νοσήματα ἔσχαται θεραπεῖαι εἰς ἀκρίβειαν κράτισται, quemadmodum enim, vt dicit ipſe, τὸ ἁμάρτημα μᾶλλον μέγα γίνεται ἐν τῇσι λεπτῇσι διαίτῃσιν, ἢ ἐν τῇσι ὀλίγον ἁδροτέρῃσι. Sic in Medicamentis minus peccatur

Diſſertat. de vſu phlebotomiæ c. 5.

1. ſect. Aph. 6.

Ibid. Aph. 5.

paulò fortioribus, quàm omnino languidis, quæ permittunt ſpiritus impuros augeri ex impuris, & excrementitiis cauſis,& ignem naturæ tandem diſſoluendo,vel ſupprimendo,extinguunt;ſicuti ſuprà dictum eſt. Ergo proportione reſpondere debet cauſæ remedium,ſaltem concoctæ,& ad euacuationem paratæ, iuxta illud peruulgatum; Concocta medicari oportet atque mouere,non cruda, &c. ità vt nullas inducias concedat hoſtibus œconomiæ microcoſmicæ. Neque enim ſuadeo vt quiſquam ſimul,& ſemel vim inferendo naturæ, tentet cauſam vno præſcripto pharmaco expellere, niſi *in ſummo vitæ diſcrimine à plenitudine ſuffocante*,vt in Apoplexiâ: in talibus enim cùm ſpes incerta, omni deſperatione, ſit potior, anceps auxilium melius eſt experiri, quàm nullum, ſuadente Celſo Medicinæ interprete eloquentiſſimo: In aliis verò, in quibus aut ægri,aut cauſæ natura ſuadet euacuare *κατ' ἐπί-χειρον*, norma ſuperius propoſita accuratè obſeruanda eſt: ſic enim in hominibus debilioribus & delicatioribus, ſuccis impactis, viſcoſis, craſſis, in longinquis partibus ſitis felici obſeruatione medicamur. *Pars* enim conſideranda eſt, eius *ſitus*,& *conſtitutio*,cùm in extrahendis ex remotis locis humoribus conueniat potentior attractio, quam è propinquioribus, quod & ipſum accidit in operationibus chirurgicis, in quibus cauendum, ne ſubiacentes, aut circumiacentes partes periculosè afficiantur,& tamen videndum vt inſtrumentum ad locũ ſentinæ morbificæ perueniat, vt in abceſſuum oc-

Digitized by Google

cultiorum aperturis, &c. contingere ſolet plurimùm, & quantitas continua conſideratur quàm maximè. *Actio* denique *Medicamenti*. Cùm varij ſint gradus Medicinarum, vt loquuti ſunt noſtri Latinobarbari, rerum quàm verborum meliores interpretes, *variæ* ſunt etiam *doſes ſimplicium*, præſertim catharticorum, quæ Medicis innotuerunt experientiâ, & obſeruatione; de his methodicè inter Mauritanos maximè ſcripſit Ioannes Heben-Meſue, colligens omnia ferè quæ prodita fuerant à vetuſtioribus Græcis maximè, & Arabibus notatu digniſſima, quorum catalogum auxerũt deinde Neoterici, præſertim eo tempore, quo Hermeticorum doctrina nouis inuentis Medicinam illuſtrare cœpit. Quamobrem qui copioſam ῥαψῳδίαν, & ſimplicium, & compoſitorum volet, legat Pandectarium Medicinæ, Danielem Sennertum, qui & doſes & Medicamenta deſcripſit diligentiſſimè ex vtraque Medicinâ.

Tom. 1. Inſt. Medicin.

IV. QVOMODO AGENDVM.

Veniamus ad quartam circunſtantiam, vt *Quomodo* ſit agendum intelligamus. Hoc nos docebit triplex circa quattuor iam propoſita conſideratio *Ægri*, *Cauſæ*, *Partis*, *&* *Remedij*: ad ægrum ſiquidem pertinet *conſuetudo*, *&* *conſtitutio*, cùm verò dicat Hippocrates minus nocere conſueta, & expreſſis verbis per *facilè*, aut *difficulter vomentes*, in Aphoriſmis nobis indicet conſuetudinis eſſe vim maximam, videbimus continuò, vt ad conſueta nos faciliores præbeamus, niſi omninò ſint nocentiſſima, quàm ad alia; vt à natura cui parallela ferè eſt cõſuetudo non

Sect. 4. Aph. 6 & 7.

diſce

Digitized by Google

diſcedamus. Qui igitur excretionibus per inferiora aſſueuit, ad vomitum ſine magna neceſſitate non compellatur; qui per ſuperiora deiicere conſueuit, ſi cætera conſentiant, emeticis tractetur; qui potionibus catharticis, Apozemat. ſyrupis, &c. aſſueuit ad pilulas deglutiendas bolos, opiatas, &c. non cogatur, ſine multis, magniſque rationibus; imprimis verò, qui delicatiores Pharmacis purgantibus addicti non ſunt, mitioribus primò, deinde fortioribus gradatim agantur: In talibus autem, ſine extremo periculo, cauere conuenit ab iis, quę in tertio catharticorum ordine reponuntur à nonnullis, vt ſunt quæ à lacteis plantis, & ferulaceis educuntur ſcammonio, turbith, colocynthide, eſulâ, & eiuſcemodi, item mineralibus, quæ à Chymicis aduocata ſunt in Pharmacopœam, antimonio, hydrargyro, vitriolo, &c. qualicumque præparatione ſint emendata; Simia enim etiam ſub laruâ ſemper eſt Simia, & licèt blandiùs, & mitiùs cum corporibus agere videantur, obſunt tamen magis quàm plantæ, quæ propiùs cedere videntur igni microcoſmico. Sic enim (vt hoc obiter dicam) ſe habet naturæ diſpoſitio, vt *à mineralibus in plantas* tranſeat *alimentum, à plantis in animalia; & animalium corpora in puluerem redeuntia partim ad genus minerale, partim ad vegetabile conuertantur, per ternarium.* Cùm etiam ex ſententiâ, & communi conſenſu Medicorum cum Hippocrate dicente, *αἱ κοιλίαι χειμῶνος καὶ ἦρος θερμόταται φύσει*, pilulas, bolos, & ſolidas medicamentorum formas faciliùs ferat ventriculus quàm *θέρεος καὶ*

φθινοπώρου, cum σιτία ſunt δυσφορώτατα, ſic Æſtate vomitus faciliores, Hyeme grauiores. Hæc autem ab harmonia Solis, & Ignis Naturæ ab vno tropico, ad alium aſcendentis, aut deſcendentis; vel ſi mauis declinantis reſpectu Poli noſtri, accidunt. In ætatibus verò ſecundùm motum nō Aſtronomicum, ſed Aſtrologicum, à prima domo ad ſeptimam, ab Ortu ad Occaſum: vnde ætatum mutationes quibuſcum mutari ſolent temperamenta, quorum etiam habēda eſt ratio: tandem *vis naturæ* in ægro conſideranda, vt ratio habeatur liquidorum, ſolidorum, agentium per ſuperiora, vel inferiora, deriuantium, reuellentium, catharticorum, diureticorum, &c. phlebotomiæ, & cæterarum operationum Chirurgicarum. *Cauſa* pariter conſideranda: quæ plurimæ *aquæ* coniuncta eſt ſolidis, aut ſiccis medicamentis, v. g. pilulis, pulueribus, &c. faciliùs pellitur, quàm liquidioribus: contra *tartareæ* impuritates commodius humidioribus, decoctis, ſyrupis, &c. ſic quæ *diſſolutione* indigent vt expellantur medicamento limpido, tenuique potius quàm ſolido opus habent, ſal enim in quo vis coagulatiua ineſt, non diſſoluitur ab iis quæ ſale ſaturata ſunt, vt experientia facilè demonſtrat in ſale communi & aquâ; neque enim præter ſuum pondus illa ſuſtinere conſueuit, vt patet ex firmis in fundo vaſis reliquiis. Vnde ſudorifica, & diuretica debent eſſe liquidiſſima. Quæ verò *coagulationem deſiderant* ſolidis iuuantur, & ſiccis, vt ſal reſolutus, qui facit hydropem, ſic quæ roborant adſtringendo partes, quæ cùm agant ſpiritus augendo,

Digitized by Google

gendo,liquida potius eſſe conuenit,quanquam,vt & alia multa quæ & liquidis, & ſolidis perfici poſſunt vtriuſque conſiſtentiæ beneficio ſolida eſſe poſſe nõ negemus. Id tantùm aſſerimus, quaſdam vias aliis eſſe commodiores intelligentibus. In *partium* verò conſideratione *ſitus* maximè modum actionis Terapeuticæ requirere videtur *ex inteſtinis* enim per *clyſteres* vtilius educuntur excrementa, ex *liene* per *hirudines venis hæmorrhoidalibus* affixas, ex *ventriculo* per *vomitoria* in aſſuetis, è *cerebro* per *errhina* pituitoſa, & per *maſticatoria*, vt etiam per ea quæ diutius in ventriculo morantur medicamenta,vt *pilulæ*,ex vniuerſo corpore per *poros & per veſicam*, quod maximè conſequimur vſu *Vinorum Medicatorum*, quorum deſcriptiones dedimus in *Oenologia noſtra* primùm anno 1636.edita,deinde anno hoc ipſo 1639. cum *mirabilibus Curationibus* in certis, & notis hominibus à nobis apud Allobrogas Delphinates factis peculiari libello; in his verò quibus ſanguis ſulphure plurimo præditus eſt,*aquis ſtillatitiis*. *Craſſiores* autem *humores* inter muſculos deliteſcentes vlceribus cauteriorum adhibitis *epiſpaſticis,magneticis attrahuntur*;*Tenuiores phænigmis*, *dropacibus*, &c. Conſideranda pariter natura partium exteriorum remediorum habità ratione.Hepar gaudet ſolidis, & adſtringentibus; lien,& cor liquidioribus,acidis,& odoratis;& ſic de cæteris. Denique *natura Remedij*; ſic aliquando à Chirurgis *abſconduntur inſtrumenta* in operationibus, & ignita, non niſi *circummunita defenſiuis appellatis* applicantur : *Sapores* etiam *guſtui graues*, formulas à

pharma

pharmacopœis obtinuerũt peculiares, vnde amara, vt aloë, colocyntis frequentiſſimè in *pilulis* præſcribuntur, quæ mole ſuâ moleſta ſunt, nebulis inuoluta in *bolis* deglutiuntur: ſic etiam *delicias* in morborum curatione, & ſanitatis conſeruatione quæſiuit Medicina. Hinc tot inuenta Pharmaceutices priſcis Medicis incognita, quæ ſi hodie viueret, & videret Plinius, qui Cerata, Malagmata, Emplaſtra, Collyria, Antidota officinarum, auaritiæ commenta appellabat, quid diceret ad tot Arabum, & Hermeticorum formulas, quibus hodie cultiores Medici vti ſolent, non omiſſis tamen antiquis (Hactenus enim *Aquas ſtillatitias, elixir, ſpiritus, olea, ſuccos, vina, tincturas, infuſiones, decoctiones, emulſiones, ſyrupos, iulep, hydromel, oxymel, extracta, conſeruas, condita, ſuccos denſatos, looch ſiue eclegmata, electuaria, confectiones, opiatas, bolos, gummi extrac. pulueres, amyla, fæculas, trageas, ſales, crocos, flores, præcipitata, ſublimata, magiſteria, tabellas, rotulas, morſulos, pandalea, biſcocta medicata, marſi-panes, pilulas, trochiſcos, amuleta, periapta, zenechta, errhina, ſternutatoria odoramenta, ſuffitus, caſſoletas, gargariſmos, maſticatoria, iniectiones in aures, collyria, vomitoria, potiones purgantes, clyſteres, iniectiones in veſicam, & vterum, quibus adiunguntur peſſi, vel peſſaria; & naſcalia* habemus; quæ omnia poſſunt interna appellari. Ex externis verò ſeruamus *Olea, balſama, linimenta, cataplaſmata, vnguenta, cerata, emplaſtra, dropaces, ſinapiſmos, phænigmos, ſmegmata, epithemata ſolida, & liquida, embrochationes, balnea, ſtuphas, pulueres, ſacculos, cauteria potentialia*, de quibus copioſè ſcripſerũt Pharmaceutices

Digitized by Google

maceutices profeſſores, præſertim I. Iacobus *We*cherus, & Andreas Libauius,) ira profectò Plinij verteretur in furorem: Verùm ad ſanitatem cur non infinitus erit viarum numerus? cùm ad morbos infinita pateant oſtia. Neceſſitas, cum ratione facit, vt dicamus cum Poëta:

In Antidotar. gener. & ſpecial. In Alchymiâ Pharmaceuticâ, & ferè 1. tomo ſyntagm. Arcan chy.

———— variabimus artes,
Mille mali ſpecies, mille ſalutis erunt.

Vltima circunſtantia *Quando ſit* agendum declarat. Cùm enim quemadmodum Hebræus Choheleth dicebat, omnibus determinatum ſit tempus, & omni voluntati ſub cœlis tempus datum, datur etiam עת לרפוא, *tempus medendi*, quod nouit vetuſtiſſimus Hippocrates dum ſcripſit, in Exordio Aphoriſmorum quaſi ſtylo adamantino, ad eos qui feſtinarēt ad Hygeiæ myſteria ΚΑΙΡΟΣ ΟΞΥΣ, vt monerentur philiatri ἀγχιμείαν in Medicinâ omnino neceſſariam, vt Medicus elogio Pindari dignus efficiatur, qui eum tanquam ſingulari epitheto nominauit ἐπικαιρότατον; & verè quod dicebat καιρὸς ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος. Igitur vt expetitam tantoperè cognitionem aſſequamur, contemplari conueniet *Ægri vires*, & *Cauſæ morbificæ motus*: neque enim exiſtimo quemquam in iſtud contradicendi ſtudium poſſe deſcendere, vt negare velit viribus conſtantibus agendum potiùs quàm declinantibus: contra mentem Hippocratis profectò ſentiret, cuius hic eſt Aphoriſmus aureis litteris digniſſimus: Ἀρχομένων τῶν νούσων, ἤν τι δοκέῃ κινέειν κινέε, ἀκμαζουσῶν δὲ ἡσυχίην ἔχειν βέλτιόν ἐστιν. Sic igitur

V. QVANDO.

Πυθ. Δ. 17.

Sect. 2. Aph. 29.

N hîc

hîc vires conſiderandæ, vt has ex temporibus morbi perpendamus, *initio turgentes ſuccos impuros euacuemus, vigente morbo totum certamen naturæ vincenti committamus, vincentem in declinatione morborum generali iuuemus*. Quæ ſint autem tempora Morborum *principium, incrementum, vigor, & declinatio* dictant ipſa per ſe nomina. *Naturæ motus* igitur accuratè diſcernamus, vt eam *tempeſtiuè iuuemus*, & *intempeſtiuis* auxiliis à victoriâ *non auertamus* benè pugnantem; hâc de causâ diebus criticis prudentiores Medici non præſcripſerunt euacuantia ſolis roborantibus, adhuc cum rationis trutinâ expenſis auxilium ferentes. Iis verò in quibus deſperata ſalus eſt, Galenus ſuperiùs ſuaſit non adhibendam curationem, methodicam ſcilicet, cùm dicente Celſo, tunc ſatius ſit anceps auxilium experiri quàm nullum. Ad *cauſæ verò morbificæ ſpeculationem* attinet *ſpeculatio temporis morborum particularis*: in morbis enim qui per paroxyſmos afficiunt, cùm acceſſus fiunt, tunc cauſas moueri neceſſe eſt; hinc factum eſt, vt quamplurimi vtiliter, conſideratis Ægri viribus, vt ſuprà poſitum eſt, pharmacum propinent, eodem tempore, Hippocrate duce, qui curationem Quartanæ proponit, his verbis: Ἢν δὲ τεταρταῖος λαμβάνῃ τὸν μὲν ἀκάθαρτος ᾖ, καθαίρειν πρῶτον, μὲν τὴν κεφαλὴν, καὶ διαλείπων τρεῖς, ἢ μὲν τέτταρας ἡμέρας φάρμακον διδόναι ἄνω κατ' αὐτὴν λῆψιν· ἢν δὲ πρὸς ταῦτα μὴ παύηται, διαλείπων δὲ κάτω δοῦναι ἕτερον, ἐν αὐτῇ τῇ λήψει, &c. Quod ſi liceat in hâc *febre intermittente*, licebit & in cæteris, cùm eodem

Lib. de Affectionibus.

modo

Digitized by Google

modo moueantur; *in continuis* verò cùm cauſa in venis ſanguinem ad continuum motum impellat, etiam vulgares practici mittunt ſanguinem & humores, vt loquuntur, in venis contentos educunt. Sed qui cauſam febrium intelliget, & corollaria quæ ex hæmocycliâ, & eius demonſtratione oriuntur, videbit hanc phlebotomiam, non cauſam educendo, ſed per accidens ſubleuando, naturæ proficere; quare ſudorificis, diureticis, catharticis, & ſimilibus, cauſa tollenda eſt cognita, in aliquibus corporis partibus deliteſcens, deinde febrile extinguetur incendium: vt autem facilè tollatur, *hora motus* expectanda eſt, quæ ſuprà ex Horizontis, & Meridiani circulis definita eſt ſecundùm obſeruationem Sorani Epheſij Medici; ad hanc enim *actionem remedij excitare oportet*, non aliâ ratione, quàm eâ, quâ nautæ, qui maris æſtum expectant, vt aduerſo flumine faciliùs ferantur nauigia. Addunt Aſtrologi quod in *Chronicis affectibus* obſeruare non eſt difficile, *lunares*, ſalſos, & aqueos humores faciliùs educi Lunâ in *ſignis igneis* exiſtẽte, *Saturninos* in *aëreis*, in *aquaticis* tandem *ſulphureos*, & *Martiales*. Ptolemeus prohibet *membrum ferro tangere* cùm *Luna* in *ſigno illius membri* eſt. Ideo brachij venæ, aut pedis, ſi Luna in geminis, aut piſcibus fuerit, non tundendæ, vomitoria in ſignis ruminantibus commodè ſumuntur. Marſilius Ficinus expertus eſt *Lunâ cum Venere* coniunctâ, medicinam vix mouere. Et Amatus Luſitanus morbos rebelles (*Lunâ ad oppoſitionem veniente*) in quibus humores erant eradicatu difficiles

Centil. Ap. 20.

V. Mizaldum, & exper. lib. de mirab. ☽ 2.

De vita cælitus compar. l. 3.

Centur. 5. cur. 12.

N 2 curare

curare ſolebat. Et profectò quis neſcit Medicos in bronchocele curandâ obſeruare *Lunam à Solis oppoſitione recedentem?* hoc docet expertus Quercetanus in vſu trageæ ad hunc affectum comprobatæ. Nonne Zael, teſte Bonato, obſeruauit, *Lunam Marti coniunctam in curandis oculorum morbis vitandam?* & *plenam lumine*, pariter donec 12. gradus relicto oppoſitionis aut coniunctionis puncto perfecerit in Zodiaco? Idem Guido Bonatus monet *aſcendens partis ſignum* eligendum *in cuiusvis morbi curatione* Pharmaceuticâ, *Ignea ſigna* aſſumenda ad *calef. ciendum*, & *attrahendum*; *aquea* ad *digerendum*; numquid in menſtruis purgationibus mouendis vera acus magnetica *Luna* eſt? ſiquidem,

Pharmacop. dogmat. reſt. cap. 20.

Tract. de Electionibus, p. de ſexta domo, c. 5.

Luna vetus veteres, iuuenes noua Luna repurgat.

An non rectè dixit Hippocrates? ὑπὸ κυνὰ, καὶ πρὸ κυνὸς ἐργώδεες αἱ φαρμακεῖαι. Profectò Medicus ſolſtitiorum, æquinoctiorum, & cæterarum temporis mutationum Aſtralium cognitionem habere debet ad captandam occaſionem curandorum morborum, quæ accuratè deſcriptæ ſunt ab Aſtronomis, & explicatæ ab Aſtrologis, Ptolemæo, Haly; Zaële, Bonato, Tanſtetero, Manfredo, & R. Campanella locis allatis. Cl. olim D. Riuerianus Medicus Regius *Manſiones* quaſdam *Lunæ* obſeruandas ad ſuſcipiendas curationes magnarum ægritudinum docuit. Ad *Vlcera* quartam, ad *Epilepſiam* & *Paralyſim* tertiam, ad *Phtiſim* decimamtertiam, ad *Hemicraniam*, & *vertiginem* decimamquartam, ad *Maniam*, & *Phrenitidem* decimamquintam, ad *Podagram*,

In Append. ad demoſterion.

gram vigeſimamſecundam, ad *Hydropem*, vigeſimam tertiam. *Horas* quidem *planetarias* obſeruabimus ſi conuenienter planetæ collocati fuerint, vt planetarum effectus imitemur; Solis & Martis ad commouendum ignem naturæ per ſulphuris vim; Lunæ, & Saturni, ad temperandum eius calorem, ſic de cæteris. Imò accuratè monet Manfredus, *ne Medicus qui proſperè volet curare, ad ægrum accedat horâ Martis, aut Saturni*, aut *cùm luminaria ſub terrâ* ſunt. Superſtitio tamen hîc omnis vitanda eſt. Vnde probare non poſſum niſi pleniùs mihi conſtet de rei cauſâ & veritate *Dies* illas, quæ *Iobo ab Angelo reuelatæ* dicuntur, & in fine Almanach anni cuiuſlibet deſcribuntur, ita vt aliæ fauſtæ, aliæ infauſtæ habeantur, vt etiam iſtas, quas *Ægyptiacas* vocat Guido de Cauliaco, quas D. Ioubertus olim inclytæ Monſpelienſis Medicorum Academiæ Cancellarius digniſſimus his verbis complexus eſt.

Centil. Aphor. 82. 84.

Lib. de Phlebotomia.

Armis Gunſe Dei Kalatos Adamare Dabatur
Lixa Memor Conſtans Gelidos Linſantia Quoſdam
Omine Limen Aaron Bagis Concordia Laudat
Chijæ Linkat Ei Coæquata Gearcha Lifardus.

In Comment. ad Guid.

ita vt prima quæque cuiuſque ſyllabæ littera ſignificet ſecundùm ſuum numerum, *diem*, & ſecunda *horam*, dando ſingulis menſibus duas dictiones, vt ab eo luculenter explicatur in Commentariis citatis. Alia plurima ſunt eiuſcemodi quæ à vetulis, aut ſuperſtitioſis circumferuntur. Vnum addam poſtremum, ſcilicet, non temerè quoſdam *menſes*, *dies*, *&* *horas* conuenire *plantis colligendis*, & ſi velimus, com-

poſitis præparandis, aut miſcendis. Qui mihi non credit, Galenum audiat, qui ad Hydrophobiam ſingulare remedium ex Cancris vſtis ab Æſchrione Empirico habitum præparans, *ortum Canis*, *Solem in Leone*, & *Lunam decimamoctauam* expectabat: & obſeruet Peoniæ radicem ad Epilepticos inſultus inefficacem niſi Lunâ ad Solis in Leone coniunctionem, feſtinante collecta ſit. Quia verò de ſingularum plantarum collectione tabulam conſcripſi, plura dicere deſinam: Et Pentagonum vtrumque claudam laudando DEVM אלהים, IESVM Pentagrammaton, Trinum, & Vnum, qui mihi benedicat, & faueat in hoc ſæculo, & in futuro. AMEN.

Θεῖα τά δ' ἔργα λόγους Μειζωνιεροὺς δοκιμάζων
Πιστεύει καθαρῶς, ὡς ΘΕΟΣ *ἐστι λόγος.*

FINIS.

QVI

Digitized by Google

QVI IN HOC LIBRO SCRIPTA relecturus eſt, hac pralegat, vt tandem noſtra rectè perlegat.

STVDIVM erga Veritatem,& Mortalium incolumitatem meum ad hæc cogitanda primùm, deinde ſcribenda me compulit. Candor Ingenij, prolixitatem, & obſcuritatem fugientis Authoritatum marginis huius Operis ſpatiis adſcriptarũ,quę huic eſsẽt Arti pro Commentariis ornamenta reliquit. Cætera nec vanæ iactantiæ fluctibus elatus, nec nouitatis gloriâ ſuperbus, ſed ſynceritatis meæ mihi conſcius, in publicum prodeo, contemnens maleuolorum, inuidorum, & imperitorum contumelias, calumnias, & cauillas, eo animo, quo Doctorum hominum mitiora iudicia expecto, qualia ſibi commodari vellent in ſimili ſcribendi genere: docere non ſolùm, ſed etiam doceri cupiens ab iis, qui ſe homines, & ad lapſum, vt ad cenſuram pronos agnoſcent. Hoc prætereà non ſolùm in hiſce Tractatibus, ſed etiam aliis quibuſcunque operibus meis palàm teſtor: ſi quid à me à Pietate alienum dictum, ſcriptúmve fuerit id indictum, & expunctum omnino me velle, Chriſtianæ-Catholicæ omnia mea ſubiiciens Eccleſiæ. Id poſtremum adiicio, vt is qui non Pattæcione calumnioſior,aut merus ſycophanta fuerit ſic legenda cenſeat ea

quæ

quæ meos oculos, dum Practicis curis diſtrahor, extra Vrbem frequentiſſimè, in relegendis, & conferendis Secundis, vt vocant Typographorum Apographis, minus lynceos effugerunt, quemadmodum hîc emendata ſunt.

PAgin.2. lin.3. lege ὢν ἀν, lin.4. ἕνεσιν, eadem ὢν, lin.5. ὥσπερ, item οὐδενὸς, lin.6. ἀνακεκίνηται, lin.11. ζητεῖς, pag.4. lin.16. ὅτιον ὑπνοιον, pag.5. lin.3. ὑρανὸν, lin.23. imaginem, pag.6. lin.12. diphthongus, it. veriſimile. l.14. 15. Oraculorum Sibyllinorum, lin.22. tolle, pag.8. l.3. Hypotheſes, item in marg. l. אלהים, lin.28. ἐλαίῳ, p.9. l.21. καθορᾶται, pag.10. l.9. כימרן, l.15. eſſent, p.11. l.19. ſortiti, lin.27. ξυμπαθία, pag.12. l.17. ἐλάχιστον, lin.19. πάνυ, pag.13. lin.18. circumiacenti, lin.24. excitauere, item, ſilice, p.14. l.26. αἴρῳ, l.30. ſit, p.15. l.8. circum, l.13. alligatur, l.16. ſenſibilibus, p.16. l.9. ἑνερμηνεῦτι, p.17. ἴδατε, l.2.3. ΘΕΟΥ̃ εἶναι item ὑμῖν, l.15. ἄρχονται, in marg. Neuochim, pag.20. lin.30. πίγη, pag.24. l.26. τῷ, p.25. l.6. χομβίων, p.33. in marg. Bechoroth, p.46. l.5. ſedes, p.47. in marg. Artis paru. p.49. l.23. στόμα, p.53. l.18. qui, p.64. l.7. marg. decret. pag.65. tolle, lin.1. oſtendit. Quæ præter has, mendæ poterunt occurrere tenuiores, aut viſæ non ſunt, aut contemptum hominis res potiùs quàm verba quærentis merentur. Ita ſentio ego,

L. MEYSSONNIER, D.M.

INDEX

INDEX
RERVM ET VERBORVM QVÆ IN HOC OPERE CONTINENTVR.

Numerus paginam indicat.

A

ACcidentia morborum. 33
Actiones medicæ curatiuæ quot. 68
Actiones manuales & actiones principiorum comparatæ. 71
Actiones læſæ. 34.52
Actiones in quibus læduntur. 38
Actionum læſarum loca. 49
Actionum in homine ordo. 27
אדני puncta. 72
Aëris vis. 40.& 69
Aër matrix ☿. 13
Affectus ſimplices. 34.51.57.59
Affectuum humanorum in homine remedia. 86
אל nomen gratiæ. 72
אלהים nomen gratiæ. 72
Eius puncta. ibid.
Alcinoi de immortalitate animæ ſententia. 2
Alexandri ſudor. 74
Algebræ. 71
Alimenta ab elementis. 41
Alimenta purgantia. 89
Altheæ fatalis ſtipes. 66
Alumina in corpore. 40
Anatomes conſideratio. 23
Angeli. 8
Angeli adſunt homini. 17
Angelorum natura. ibid.
Angeli curant morbos hominum, quomodo? 71
Angelus deſcendēs in columbettam. 73
Angelorum ſcriptura. 12
Angliæ Regum annuli. 74
Anima humana. 17. Eius dotes. ibid.
Vnde? ibid.
Anima quomodo ſentit? ibid.
Animæ in ſomno quietæ præſtantiores conceptus. 4
Animæ beatorum. 8
Antiochus Soter. 5. Eius victoria. ib.
Auripathéiæ effectus. 89
Antonius de Grolea. 68
Eius hiſtoria & mors. ibid.
Ἀφαίρεσις. 69
Apoplexiæ cura. 71
Apoſtolorum præceptum. 8
Aqua matrix ſalis. 13
Aquæ quando mouentur. 55
Aquarum ſtillatitiarum vſus. 95
Aqua in homine. 24
Arcanum cum difficultate ſcientis reuelatum. 87
Archangeli. 8
Archetypus. 8
Archetypus in homine. 17
Archetypi cognitio. 9
Arnaldus Villanouanus quis? 76
Aſa. 68

INDEX RERVM

Aſpectuum terribilium vis vnde? 84
Aſtralis conſenſus. 78
Aſtralis conſtitutio quid faciat? 74
Aſtralis conſonantia. 66
Aſtrales radij ab vno in alium reflectuntur. 84
Aſtrologicus Solis motus. 94
Aſtrologica vitæ, mortiſq; prędictio. 61
Aſtrologica prædicendi temporis vitæ & mortis ratio. 65
Aſtrologica tempora in curatione morborum conſiderata. 99
Aſtrologicæ quæſtiones. 61
Aſtronomicæ obſeruationes. 11
Aſtrum Authori viſum. 3
Aſtrorum vis. 43
Aſtrorum fluxiles ſubſtantiæ. ibid.
Aſtrorum conſideratio ad cauſarum cognitionem quid conferat? 52
Atei execratio potens. 83
Author res, non verba ſequitur, & veritatis ſtudio ſcribit. 3
Authoris praxis ſpecialis. 59
Authoris liber ſelectatum cogitationum. 12. 54
Authoris liber de peſte. 41. 42
Authoris liber de Phyſiognomicis. 52
Authoris œnelogia. 95
Curationes mirabiles. ibid.
Authoris Phyſiognomia quæ? 60
Authoris ſubmiſſio. 84. Religio. ibid.
Authoris ſagacitas in praxi Medicâ. 90
Axiomata curatiua. 69

B

Baptiſmi vis. 73
Bejar Duciſſa. 77
Belial. 39
Beimbruch quid. 77
Benedictionum vis. 82
D. Bernardi ſermo. 28. 29
Bilis quid? 39
Bodkenſe Monaſterium. 66
Braſſauolæ hiſtoria. 89
Bronchoceles cura. 100
Bruti viſio. 65. 66
Burgrauij lucerna. 67

C

Calculi cauſa, & generationis modus. 86
Canales expellendis excrementis dicati. 47. Eorum numerus. ibid.
Cancrorum vis. 102
Caput ſedes animæ. 46
Carnis natura. 24
Cauſæ & morbi differentia. 38
Cauſæ definitio. ibid. Diuiſio. ibid.
Cauſæ ſoluentes ſpiritus. ibid.
Cauſæ generantes. 41
Cauſæ mouentes. 42
Cauſæ externæ. 41
Cauſatum contemplatio. 37
Cauſarum ſigna. 52
Catharri vnde? 22. 70
Catharticorum effectus quantum temporis poſtulent? 89
Catharticorum odore purgati. 89
E Cerebro trahentia. 95
Χαείσματα ἰαμάτων. 74
Cherubim. 8
Chiromanticæ directiones. 65
Chiromantiæ ſcriptores. 59. 60
Chirurgia. 71. Eius actiones. ibid.
Chirurgicarum operationũ cautelæ. 91
Chirurgorum aſtus. 95
Chylus. 40
Circulatio ſanguinis. 45. 55
Circulationis ſanguinis conſideratio in generatione febris. 86
Coagulata quæ ſoluant? 94
Coagulatum ſanguinem reſoluens. 88
Cœlum, liber vniuerſalis. 10
Cœlum in ſomnis viſum quid ſignificet. 4
Cometarum præſagium. 68
Comitiſſæ cuiuſdam hiſtoria. 90
Concoctionis conſideratio. 91
Conſenſus partium. 58
Conſuetudinis vis. 35. 92. 93

Contactus

Digitized by Google

Contactus curans. 74
Contagia vnde? 41
Continuarum febrium cauſa. 99
Conualeſcentes non ſani. 31
Cor maris. 14
Cor terræ, ibid.
Cordis vſus. 45. Motus. 46
Corni tactus noxius. 85
Corpus σύμπτωον. 25
Corporis humani ſyſtema. 23
Eius elogia. ibid.
Corporeæ vis numerus. 81
Coryzæ vnde. 70
Credo teſtimonium fidei. 74
Crucis virtus. 73
Cuticula pars ſimilaris. 44

D

DÆmones quomodo agant? 73
Eorum cautelæ. ibid.
Dæmonibus an DEVS vtatur ad curationes morborum? 73
Dæmoniacorum ſigna. 55.56
Dæmoniaci cura. 80
Decidentiæ ſtatus. 31
Delicatiores quomodo curandi. 93
Deplorati an curandi? 69
Deſperatis rebus quid agendum? 91
DEI nomina, attributa, Miniſtri. 8
DEVS nominatus fugat dæmones. 57
Deus omnia in bonum vſum facit. 11
Dei cognitio ex ſenſibilibus. 9
DEVS Medicus. 72
Dextra & ſiniſtra pars à quibus ſignificetur. 60
Diabolus mendax veritatem proferre non poteſt. 56
Conuulsè citat Scripturas. ibid.
Diæta. 69
Dies Ægyptiacæ. 101
Iobo reuelatæ. ibid.
Dies critici. 64. Eorum cauſa. ibid.
Dies in plantarum collectione obſeruandæ. 101.102
Dionyſius Areopagita. 9
Directiones Mathematicæ. 52
Dolor dentium curatus. 78
Dominationes. 8
Doſes ſimplicium, & compoſitorum à quibus diſcendæ? 92
Ducis munus. 44
Dyſenteriæ vnde? 41

E

ECliplis in locis hylegialibus quid? 52
Elementaris mundus. 12
Elementaris mundi partes. 13.15
Elementaris mundi partes cõpoſitæ. 17
Aereæ, aqueæ, terreæ. ibid.
Elementorum tranſmutatio. 14
Elixir conſeruatiuum ignis naturalis. 26
A quo accenditur? ibid.
Conſeruatiuum ignis vitalis. ibid.
A quo planeta? ibid.
Emunctoria corporis. 49
Ενερμαῦτ© hominis. 27
Ens pagoium. 42
Ερῆλη in facie quid ſignif. 58
Επίκρασις vbi neceſſaria. 91
Epilepſiæ remedium. 74.87
Epilepſiæ cura. 100
Epilepticorum cura. 87.88
Euchariſtiæ vis. 73
Exanthemata quomodo à morſibus pulicum diſcernenda. 59
Excrementa. 58
Excrementa quæ? 41
Excrementorum enumeratio. 51
Excrementa cur attrahant excrementitia principia. 87
Excrementorum conſideratio. 34
Excrementorum cognitorũ vtilitas. 52
Exorciſmorum vis. 73
Exorciſtæ qui? 57. A quo tempore in Eccleſia? ibid. Quid poſſint? ibid.
Experimenta Pharmaceutica. 58.59
Chirurgica. ibid.
Experimentum vrticæ. 63
Externarum cauſarum loca incerta. 49

Extinctio ſecundùm genus morbi. 36
Ezechiæ cura. 8

F

Febris quid,& quomodo fiat? 86
Febrium continuarum & intermittentium cura. 98.99
Ficini experimentum. 99
Fides vnde? 57
Fidei efficacia. 73
Fide Deum cognoſcimus. 9
Figuræ curantes. 76
Filia ſeptima quid poſſit? 81
Fines rerum vnde? 42
Firmamentum in Homine. 18
Firmamenti cognitio vnde? 10
Fiſſuræ cranij ſignum. 59
Fonſecæ Epiſcopi curatio. 75
Formularum Pharmaceuticarum catalogus. 96
Fratrum rara concordia cur? 39
Frons quæ corporis pars. 58
Eius conſenſus. ibid.
Fulminis præſagium. 68
Furor quomodo commoueatur. 80
Futura quæ ſignificent? 60

G

Galeni laus. 28. Dictum aureū. ib.
Eius explicatio. ibid.
Galeni conſilium. 69
Galenus quantùm ſe Mathematicis debere agnoſcat. 12
Galenus quas incantationes probet. 83
Galliæ Reges Chriſtianiſſimi. 74
Curant ſcrophulas. ibid.
Gallus leonem terret. 85
Gamahé quid? 76.
Quomodo eueniat. ibid.
Geminorum eodem tempore natorum hiſtoria. 66
Generationis Inſtrumentorū Planetę. 21
Geomanticæ quæſtiones. 62
Geomātica vitæ & mortis prædictio. 62
Geomanticæ directiones. 65
Geometrarum mos. 8
Gingiuarum conſenſus. 58
Glandularum vſus. 47
Enumeratio. ibid. 48
Grolleenſes Comitiſſæ. 74
Grotta del cane. 40
Gypſum deglutitum. 37

H

Halituum poteſtas. 85
Remedia. ibid.
Hambleton Capitaneus. 67 88
Harmonia vocalis curatiua. 80
Harmoniæ ſpecies. 80. Effectus. ib.
Hebræi ſummi Aſtronomi. 10
Hebraicæ linguæ vis. 32
Hebraicæ linguæ obſeruationes. 7
Hectoris, & Patrocli mors à quo prædicta. 63
Hemicraniæ cura. 100
Hepar ſedes Veneris. 21
Heparis vſus. 45
Hermeticorum vtilis aduentus in Medicinā. 92
Ἔρως ἰϑύφαλλος. 33
Hippocratis libellus ſecretorum. 62
Hippocrati Aſtronomia eſt pars Medicinæ. 12
Hiſtoriç melancholicorum curatorū. 79
Hœdinæ carnis vis mira. 56
Homeri Medica tractatio. 83
Homo mundi epitome. 16
Homo templum Dei. 17
Homo dominatur in cæteras creaturas. 82
Homo puluis & terrā. 24
Homines pij quomodo curēt ægros. 73
Hominis Planetæ. 19.20
ex Homine, Remedia. 84
Horæ planetariæ. 101
Hora Martis & Saturni vitanda. ibid.
Hora motus humoralis quid conferat ad Therapeiam. 99
Horoſcopi vis. 61
Humores oculorum. 44
Hydrophobiæ cura. 102

Hydropho

Hydrophoborum cura. 74
Hydropis cauſa. 94. Cura. ibid.
Hydropis cura. 100
Hypericonis vis. 56
Hypotheſis huius doctrinæ. 7

I

ICtericorum color. 36.37
ἰδιοσυγκρασία. 74
Idioſyncraſia mira. 90
Ieiunium cur acutiores faciat? 46
IESVS pentagrammon. 6
Ignis naturæ. 13
Ignis in centro terræ. 14
Ignis examen. 70
Ignis halitus. 39
Ignis in ☿ actio. 15
יה nomen gratiæ. 72
יהוה nomen Iuſtitiæ & gratiæ. 72
Eius puncta. ibid.
Imaginationis vis. 42
Imaginatio quomodo agat? 35
Imaginationem commouentia quæ? 77
Imagines curantes. 76
Impedimentum primũ genus morbi. 36
Incantamenta falsò credita. 78
Incurabiles cur aliqui morbi videantur? 89
Indicationes. 68
Indorum regula. 63
Indumentorum vis. 70
Infernus vbi? 14
Inſanientis cura. 79.80
Inſtrumenta Medicorum. 69
Inteſtina vacuantia. 95
Inuenta ludicra quid proſint in curatiua Medicina. 79
Inuolucra diſtinguentia partium. 48
Ioannis Aſtrologi admonitio. 67
Iob Aſtronomus. 10
Iſchiaticorum cura. 80
Iucunditatem faciens. ibid.
Iupiter cur inter Saturnum & Martem? 11
Iuuantia, & nocentia conſiderata. 58

L

LAcapenus. 67
Lactearum herbarum noxæ. 93
Lapides. 16. In homine. 26
Libra in homine. 21
Lien ex membraneis. 25
Parenchyma ſpongioſum. ibid.
Lienis vſus. 45
Lienis conſenſus. 58
Lienis Arteriæ quid præſtent. 25
Lienis animalis vis. 75
Lienoſi curati. 74.75
Ligaturæ phyſicæ. 75
Lineæ manuum. 52
Lineæ chiromanticæ. 52
Earum vſus. ibid.
Linguæ quibus vſi ſunt Medici. 33
Litteræ Hebraicæ ab Authore viſæ. 4
Liquidorum vſus. 94
Liquida diſſoluunt facilè. ibid.
Liuorum cura. 75
Loca ſymptomatum, morborum & cauſarum. 43.44.45
Lucerna fatalis. 67
LVDOVICI IVSTI Regis Galliæ dores mirabiles. 74
Sacrorum eius digitorum vis. ibid.
Lumen quid. 84
Luminaria ſub terrâ cauenda. 101
Lunæ conſideratio in cura morborũ. 99
Luna in Homine. 20
Eius metamorphoſes. ibid.
Fons naturalis facultatis. ibid.
Lunæ locus in Zodiaco quid ſignif. 62
Luna manſio prima cur in Ariete? 21
Lunæ vis in menſtruis purgationibus. 100
Lunæ manſiones conſideratæ in cura morborum. ibid.
Lunæ & ſalis conſenſus. 11
Lunæ motus quid faciat? ibid.
Lunares vires. 55
Lunaris humiditas. 43. Vis eius. ib.
Lunare gelu. 85

INDEX RERVM

M.

MAgneticę acus ſympatheia in diſtans experimento comprobata. 76
Magneticarum acuum motus. 88
Magneticæ curæ quomodo fiant? 87
Malarum conſenſus. 58
Maledictionum efficacia vnde? 82.83
Maleficij remedium. 70
Maleficio vti in bonum finem permittunt IC. & Theolog. quidam. 73
Eorum confutatio. ibid.
Maniæ cura. 100
Maſculi ſeptimi vis. 81
Matris Paganæ maledictio efficax. 83
Mathematicæ diſciplinæ Medico neceſſariæ. 12
S. Mauritij viuarium. 66
Medicinæ definitio. 31
Medicina vnde? 71
Medicinæ clauis. 5
Medicina ſublimior. 9
Medicina ex quinario. 31
Medicinæ intemperatæ mala. 89
Medicinæ ex homine. 86
Medici officium. 8
Medici infelicitas in curandis ægris vnde? 78. Felicitas ex aſtris. ib. 79
Medicus quam vim ſuſcipiat ab aſtris ad rectè curandum. 61
Medici Latino barbari quales. 92
Melancholicorum morbi vnde? 42
Melancholicorum curæ. 79
Meleagri mors. 66
Membranarum elementum. 24
Menonis dialogus. 1
Menſis peragrationis. 64
Menſtruatarum virus. 84
Mercurius. 13
Mercurius prædominatur in aëteis. 25. In membraneis. ibid. in liene. ib.
Mercurius à Ioue quid habeat in Microcoſmo? 23
Mercurius in atrâ bile. 25
Mercurij impuri actio in Epilepſia. 88
Mercurij princ. excrementa. 26
locus eorum. ibid.
Separationis modus. ibid.
Metalla. 16
Metalla in homine. 26
Metallorum mors. 16
Meteora. 15
Methodus medendi vera hactenus ignota. 2
Μιάσματα peſtifera vnde? 41
Μικρόκοσμος. 16
Mineralium medicamentorum vſus noxius. 93
Mirjam curata. 72
Mœrorem inducens. 80
Molarum conſideratio. 34.35
Monachi Colonienſis mors. 68
Montes Planetarum in manibus. 59
Morbi. 34
Morborum genera. ibid.
Morbi definitio. 38
Morbi in quibus partibus fiant? 48
Morborum tempora: 98
Morborum genera primaria. 36
Secundaria. ibid.
Morborum tertium genus. ibid.
Morbi ſubiecti. 37
Morborum cura cur aliquando diuturna? 89
Morborum extremorum cura. 90
Morborum vim ſignificantia. 61
Moſeh oratio. 72
Motui inſeruientes partes. 48
Motus humorum. 51
Motus principiorum explicatus. 54.55
Muſica quibus conſtet. 81
Muſica curat varios affectus. 80

N.

NÆui. 52.58
Napelli & Anthoræ cóſideratio. 11
Nati empti hiſtoria. 67
Naturæ elementaris diſpoſitio. 93
Natura συγχύσις. 2

Nephriti

Nephriticus lapis. 76
, Probatus experimentis. 77
Nerui. 24
Nerui partes diſſimilares. 45
Eorum compoſitio. ibid.
Nominis dignitas. 32
Nomina deducunt ad rerum cognitionem. ibid.
Nominum diuinatio. 60.63
Nominum ſacrorum vis. 57
Nominis Saluatoris miraculum. ibid.
Nomen Sanctiſſimum CHRISTI. 73 ibid.
Nomenclatoris primi laus ex Pythagorâ. ibid.
Noſologia vulgaris imperfecta quare? 2
Noſognomia. 3
Noſiatria. ibid.
Numerorum vis. 81
Numeri paris,& imparis vis. 60
Numeri 6. & 8. vis. 6
Numerus litterarum in nominibus quid ſignificet? 60
Nucis vmbra. 85

O

OBſeruationes raræ. 26
Obſtructiones vnde? 41
Occaſio καιρὸς. 97
Octimeſtris partus cur pernicioſus? 81
Oculorum & vteri conſenſus. 58
Oculorum cura. 108
Odores purgantes. 89
Oleoſa pars innatat aquæ. 41
Oleoſum prin,& ſulphur ſynon. 25
Oliuerij & Arti hiſtoria. 67
Oppoſitionis & coniunctionis Lunatis vis. 99
Oratio Salutatorum. 74
Organorum diſpoſitiones p.n. 36
Ortus & occaſus rerum cauſa. 66
Os ventriculi cum quo conſentiat. 58
Oſteocolla. 77
Otioſorum damna in rep. 41
Ouum ſorbile purgans. 89

P

PAralyſeos cura. 100
Parenchymatum vſus. 47
Enumeratio. ibid.
Parentum poteſtas in filios. 82
Paroxiſmi morborum non impediunt purgationem. 98
Partis definitio. 24
Partium corporis diuiſio. 23
Partes corporis Terreæ. 24
Aëreæ. ibid. Aqueæ. ibid.
Pars patiens, mittens, fouens, conſentiens. 44
Pars ſimilaris. ibid.
Partes ſimilares quæ. ibid.
Partes præcipuæ corporis. 46
Pars princeps vna. 45
Partes à principibus ortæ. 47
Partes ſenſibilibus motibus dicatæ. 48
Partes opprimentia. 41
Partes ſoluentia. 40
Partes in quibus cauſæ morborum reſident. 49
Partium affectarum ſigna. 57
Partium conſideratio. 36
Partus ſeptimeſtris cur ſalutaris. 81
Partum iuuans remedium. ibid.
Paſſionum remedia. 79
Paſſionis CHRISTI vis. 6
Paterni ſanguinis vis. 83
Pathemata vnde? 41
Pathocratia. 80
Pectus, teſtudo Hippocrati. 21
Pentagonum vniuerſale quibus cõſtet. 7
in Pentagono fontes Medicinæ. 5
Eius hieroglyphicum. ibid.
Πεντάλφα. ibid.
Pentagrammata ſalutifera. 6
Peoniæ vis vnde? 102
Perſicaria. 75
Perſicariæ effectus. 88
Petrus Hiſpanus Medicus, poſtea Pontifex Max. 75
Pharmaceutices inuenta. 96

Pharmacia. 70. Eius actiones. ibid.
Phiala fatalis. 67
Phlegmones gutturis curatio. 87
Phtoes remedium. 69
Pilularum impar numerus. 81
Piſces. 15. In homine. 26
Pituita quid? 40
Pituitæ motus in humano corpore. 20
Planetarum ſyſtema,& motus vnde? 12
Planetarum numerus. 11
Planetæ ſpiritibus præſidentes. 22
Planetæ malefici cur in cœlo? 11
Planetarum 3. ſuperiorum ſatellites. ib.
Planetarum & principiorum element. harmonia. ibid.
Planetarum dignitates in homine. 20
Plantæ. 15. In homine. 26
Plenitudinis cura. 91
Pleuritidis cauſa. 86
Plinij queſela. 96
Podagræ cura. 100
Podagra curata. 75
Præcinere quid. 80
Prædicere debet Medicus. 50
Cur? ibid.
Præſagiunt homines morti proximi. 68
Primogenitorum vis vnde? 82
Principium vnum. 45
Principiorum natura. 14
Principiorum Matrices. 13.47
Principiorum quantitas quomodo cognoſcatur. 51
Principiorum cognitionem quæ abſoluant. 86
Principia cur euadant morboſa? 86
Principio morborum quid agẽdum. 97
Prodigia quid ſignificent. 68
Progreſſus rerum vnde? 42
Πυρετός. 69
Prurigo. 33
Pulmonis conſenſus. 58
Pulmonis vſus. 45.46
Pulmonis,& lienis conſenſus. 25
Pulmo eſt naturæ aëreæ. ibid.
Puncturæ in carne in longa regionum diſtantia ſentientes. 88
Pyrrhi Pollex. 74
Pythagoræ inuentum. 60
Pithagoreorum de numeris ſentẽtia. 81

Q

Quadrupedes. 15
Quantitas quid comprehẽdat. 88
Quantitatem Remedij quæ definiãt? 89
Quartanæ remedium. 81
Quartanæ cura Hippocratea. 98
Quartana curata. 78
Quinarij numeri ſignif. 5
Quinque conſideranda in cognitione, & curatione morborum. 32
Quomodo agendum, quæ declarent? 92

R

Rache vnde? 33
RAPHAEL Angelus Medicinæ. 7
RAPHAEL curat Tobiæ patrem, & matrem. 73
H. Raucher. mors. 67
Regio hoſtium cognoſcenda. 44
Remedia vnde? 71
Remedia interna. 96. Externa. ibid.
Remedia hyperphyſica. 56
Remedia Chriſtiana. 73
Remedia inuenta à Neotericis. 96
Reminiſcentia Platonica. 1.2
Eius vis in Medicina. 2
Renibus præeſt Venus. 21
Reptilia. 15. In homine. 26
Res non naturales. 41
Regis Mogor pelluuium. 85
RICHELII Cardinalis laus. 90
Richelianæ Tabulæ. 12
Rogne vnde? 33
Roſæ mirus effectus. 89
Rota Pythagorea. 63. Eius vſus. ibid.
Ryhhmi aniles cur curent. 77

S

Sacramentorum Chriſtianorum efficacia. 73
Sal. 13

Salis

Salis locus. 25
Sal primum contentorum. ibid.
Sal prædominatur in pituita. ibid.
Sal diſſolutus quid in humano corpore? 40
Salia mineralia quomodo agant. 40
Salutares vel ſalutatores qui? 73.74
Eorum oratio. ibid.
Sanguis. 40
Sanguinis arterioſi motus. 20
Sanguinis mittendi quantitas. 90
Sani qui? 31
Sapores graues medicamentorum quomodo emendentur? 96
Satan quid ſignificet? 56
Satan tremit ad ſacra nomina. 57
Saturnus & ☿ cur ſocij? 22
Quid efficiant in corpore: ibid.
Saul curatus. 80
Scabiei nomen Hebraicum. 53
Scabiei volaticæ remedium. 87
Schedulæ ſacra nomina continentis vis. 57
Schema dierum criticorum ex Galeni doctrina. 64
Schemorh clementiæ. 72. Iuſtitiæ. ib.
Scorpius cur attrahat virus ſuum. 87
Scrophularum cura. 74.81
Semina anamneſtica Medicinæ. 6
Sennertus quid præſtiterit in Arte Medica. 92
Senſibilium ſpecierum tropicus. 18
Meridianus. ibid. Æquator. ibid.
Senſuales hypotheſes. 7
Senſuum obiecta omnia. 17
Propria. ibid.
Senſus quomodo ſpecies diſcernant & cognoſcant? 18
Senſus quomodò fiat. 35
Sephiroth gratiæ,& pulchitudinis. 72
Seraphim. 8
Serpigo. 33
Sigillorum Ars. 75
Signaturæ. 70
Signorum definitio. 50
Signis quæ opus habeant. ibid.
Signorum prognoſticorum diuiſio. ib.
Simeonis Bulgarorum Ducis mors. 67
Similium actio in ea quæ videntur ſimilia. 39
Situs conſideratus. 95
Socratis colloquium cum Menone. 1
Interrogationes ſcientificæ. ibid.
Sol cur Iouis filius Poëtis. 26
Solis effectus præſtantiores vbi? 46
Solis vis ſub æquatore. 39
Solis ſetellites. 11
Sol in Homine. 20. Eius ſphæra. ibid.
Solis & ignis Naturæ conſenſus. 94
Sol & ignis naturæ conſentiunt. 11.16
Solaris ignis. 43.75.85
Solidorum vſus. 94
Vis in coagulatione. ibid.
Soluta quæ coagulent. ibid.
Somnium Authoris. 3
Somnij vis vnde? 4. Genus mirabile. 5
Somniorum conſideratio. 51
Sorbi vmbra. 85
Sortes Alphabeticæ. 63
Arithmeticæ. ibid.
Spaſmi remedium. 74
Sperma ex quibus. 21
Spiritus naturalis. 21
Eius ſphæra. ibid.
Spirituum Animalium principium. 25
Vitalium à quibus planetis? ibid.
In quâ parte. ibid.
Spiritus authores actionum. 35
Spiritus aſtrales. 16.42
Spiritus inſitus. 27. Influens. ibid.
Eius origo. ibid.
Actiones ſeptem. ibid.
Diſtinctio. ibid.
Spiritus vitalis natura. 27
Generatio. ibid.
Spiritus Animalis natura. ibid.
Generatio. ibid.
Spiritus Naturalis natura. ibid.

P Generatio.

Generatio. ibid.
Spiritus γονιμικός. ibid.
Spiritus quomodo in fœtum influat. ib.
Spiritus ignis naturæ, impuri ſulphuris, & Solis conſenſus. 54
Spiritus ſalſi. 55
Mercuriales. ibid.
Spiritus ignis naturalis. 60
Vim eius indicantia. 61
Spiritus ſoluentes. 60
Opprimentes. ibid.
Spiritus venenati. 43
Peſtiferi. ibid.
Spiritus eſurini qui? 25
Spiritus ancipitis naturæ. 13
Spirituum curricula. 45
Loca conceptiua, excluſiua, perfectiua. ibid.
Spiritus opprimentia. 40.41
Spirituum ſolutio. 35. Oppreſſio. ib.
Diſſolutio. ibid. Suppreſſio. ibid.
Spiritus mali. 42
Spiritus mali cur Deo ſe oppoſuerunt? 39
Spirituum malorum ſedes in corporibus humanis. 49
Spiritualis vis numerus. 84
Spongiarum natura. 25
Statica Medicina. 52
Stellarum fix. nomina in Scriptura. 10
Stellarum fixarum affectiones. 9
Stellarum fixarum doctrinam ex ſenſibus obtinemus. ibid.
Subſtantiæ obiectæ. 43
Sudorifica quo temporis ſpatio curent. 89
Suffimigia contra dæmones. 56
Sulphur. 13
Sulphuris principij ſedes. 26
Planeta. ibid. Matrix. ibid.
Excrementa. ibid. Locus corrũ. ib.
Sulphur in homine. 21
Sulphur in corpore quid? 39
Sulphur conſeruat ignem naturæ. 13
Superſtitio fugienda. 101
Symptomatum genera. 33
Species. 34
Symptomatum ſedes vbi? 49
Symptomatum vſus. 51
Symptomata partes affectas oſtendunt. 57

T

Tabiæ. 69
Tabulæ ſmaragdinæ explicatio. 18
Tactus efficacia. 85
Tarantulæ venenum. 80
Tempeſtiuum iuuamentum. 92
Tempus medendi. 97
Temporum anni in curatiua Medicina ratio. 93.94
Tempus inuenti ab Authore Pentagoni. 1
Terra matrix ſulphuris. 13
Terræ conflagrationem impedientia. 14
Tertianæ remedium. 81
Teſtes. 47
Teſtes cerebri. 48
Teſtimonia cœli, terræ, & inferni. 28
Theologorum præcepta ſequi debet Medicus. 63
Theologis credendum. 76
Throni. 8
Tiliæ vmbra. 85
Tonſillarum affectarum remedium. 83
Torpedinis ſtupor. 85
Tortellarum familia. 66
Tincturæ veſtium. 70
Triſmegiſti dictum de Homine. 18
Tumorum cura. 75
Turcois lapis, & eius vis mira. 77

V

Variolarum cura. 70
Vaſa deferentia. 47
Spermatica. ibid.
Venæ partes diſſimilares. 44
Venas hæmorrhoidales aperientia. 95
Ventriculus. 46
Ventriculum expurgantia. 95

Ventus.

Ventus quomodo fiat. 15
Venus in homine. 21
Verborum effectus. 79
Verrucarum cura magnetica. 88
Vertiginis cura. 100
Veſtes coccineæ. 70
Viæ infinitæ ad ſanitatem. 27
Victus rationis quantitas. 90
Vina Medicata. 95
Virga ſanguinea tactu nocet. 85
Virtutes. 8
Vlcerum cura. 100
Vmbræ vſus. 50.51
Vmbrarum vis. 85
Vnguentum armarium. 88
Vnguentum ſympatheticum. 76
Vnionis vis. 70
Vniuerſum corpus expurgantia. 95
Volatilia. 15
Vterus. 47
Vteri conſenſus. 58
Vxor marito ſubiicitur. 82

X

Ξυμπαθεια Hippocratis. 11

Z

Zodiacus Hominis. 18.19
Zonæ equi marini vis. 70
Zoophyta. 15

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

[illegible] by Google

74